

La festa dóna ple sentit al cristianisme

La joia de celebrar la Pasqua del Senyor

«Noli me tangere», de Fra Angelico (1440).

de Jesús i la Pasqua: les processons, amb el seu dramatisme, en són l'exemple més clar. D'altra banda la tradició popular, amb costums com les caramelles o fins i tot la mona de Pasqua ajuden a completar aquest esperit de joia pasqual, tal com el viuen els fidels.

Pàg. 3, 4 i 5

Per Pasqua l'Església celebra la Resurrecció de Crist, que es va sacrificar per salvar-nos. És la festa més important de l'any litúrgic cristià i empelta amb la Pasqua jueva, que celebra l'alliberament del poble d'Israel de l'esclavitud a què estaven sotmesos a Egipte. Per als cristians, si els dies de Setmana Santa són sinònim de màxima contrició per la Passió de Jesús, Pasqua és esclat de joia per la resurrecció de Crist, la garantia d'una nova vida. Al voltant d'aquesta festivitats han sorgit nombroses celebracions i elements que ajuden a fer viure als fidels el sentit de la Passió

El Vaticà no defineix nous pecats

El 9 de març *L'Osservatore Romano* publicava una entrevista a Mons. Gianfranco Girotti, bisbe regent del tribunal de la Penitenciera Apostòlica, que ha generat gran polèmica. Molts mitjans de comunicació han interpretat, erròniament, a partir de les seves declaracions, que el Vaticà ha publicat una nova llista dels set

pecats capitals. El prelat explica a l'entrevista que «hi ha diferents àrees dins de les quals avui percebem actituds pecaminoses en relació amb els drets individuals i socials», com la bioètica, la droga o les desigualtats socials i econòmiques.

Pàg. 7

Sumari

Pàg. 9 Mons. Uriarte denuncia la «violència cruel» d'ETA

Pàg. 10 Entrevista al responsable de Comunió i Alliberament

Pàg. 24 Tortosa: trobada de rectors de santuaris de Catalunya i les Illes

Pàg. 26 Lleida: cicle de xerrades en el bicentenari del P. Claret

Pàg. 31 Es presenta a Solsona el darrer llibre de Mn. Climent Forner

Ordenacions en el Dia del Seminari

Les ordenacions sempre són un motiu de joia per a l'Església, però més encara si com en aquesta ocasió coincideixen amb la celebració del Dia del Seminari. Els joves diaques Pau Bellido Segarra i Juan Pablo Esteban Osmá rebien el 9 de març l'ordenació sacerdotal a la basílica catedral de Santa Maria d'Urgell de mans de Mons. Joan Enric Vives. El mateix dia, però a la capella del Seminari Conciliar de Barcelona, el jove seminarista Miquel Álvarez Rodríguez era ordenat diaca pel cardenal Lluís Martínez Sistach.

Pàg. 18, 20 i 21

Mónica García

Dies de dol al monestir de Montserrat

En només unes hores de diferència el monestir de Montserrat va acomiadar dos dels monjos més estimats tant per la comunitat benedictina com per les persones que els havien conegut. La matinada del 12 de març va morir el P. Cassià M. Just i Riba, abat emèrit de Montserrat que va destacar pel seu tarannà obert i pacificador. Quan el monestir rebia les mostres de condol per l'adéu al qui ha estat definit com l'abat del potsconcili a Catalunya, moria també el P. Romuald Díaz.

Pàg. 17

Sant'Egidio presenta la guia per als «sense sostre»

La Comunitat de Sant'Egidio va presentar el 6 de març a l'església de Sant Llätzer de Barcelona la guia *On menjar, dormir i rentar-se*, corresponent a enguany. Ofereix nombroses dades d'interès per a les persones «sense sostre» de la ciutat de Barcelona. La Comunitat de Sant'Egidio calcula que avui dia a Barcelona hi ha entre 1.000 i 1.500 «sense sostre». La distribució de la guia, que és bilingüe (català i castellà), és gratuïta.

Pàg. 29

Editorial

Resultats electorals

El passat 9 de març els ciutadans espanyols amb dret a vot van elegir a les urnes al nou parlament i per consegüent al govern que dirigirà el país els quatre pròxims anys. Els resultats són clars. El Partit Socialista Obrer Espanyol ha guanyat les eleccions i ha augmentat el nombre d'escons i de vots en relació amb els passats comicis, per tant l'actual president del govern, José Luis Rodríguez Zapatero, repetirà com a inquilí del Palau de la Moncloa, amb una comoditat més gran al Parlament ja que s'ha quedat més a prop de la majoria absoluta.

Per la seva banda el Partit Popular també ha millorat els seus resultats en relació amb les passades eleccions d'una manera semblant al PSOE, però no ha aconseguit el seu principal objectiu que era guanyar les eleccions i per tant de desbancar de la presidència a Rodríguez Zapatero a favor del seu candidat Mariano Rajoy, que continuarà a l'oposició i pel que sembla també al capdavant del seu partit.

També millora resultats la coalició catalana Convergència i Unió que aconsegueix una acta més de diputat i es consolida com a tercera força política estatal, deixant més endarrere a la resta dels partits polítics i això que només es presentava en les quatre circumscripcions de Catalunya. Malgrat això tot indica que no seran tan decisius com ells s'havien proposat en la campanya i que segueixen estant lluny dels seus millors resultats.

A diferència d'altres eleccions, en les que l'endemà dels comicis tots deien que havien guanyat, en aquesta ocasió hi ha derrotats que no han posat excuses als seus resultats dolents. A nivell estatal, la derrota més clamorosa és la de la coalició Izquierda Unida, que en d'altres temps va ser la tercera força al Parlament, i que ha obtingut un únic diputat en la persona del seu fins ara líder, Gaspar Llamazares, el seu soci català, Iniciativa per Catalunya, també ha perdut la meitat de la seva representació amb un sol escó. A la nostra terra el principal derrotat és Esquerra amb un descens de 8 a 3 escons i queda com a quarta força catalana

molt per sota de la representació del Partit Popular que n'ha obtingut 7. Totes dues formacions han iniciat un procés intern de renovació que pot comportar canvis imminents en les seves directives actuals.

Després d'aquests resultats s'inicia una nova etapa de govern, segueixen els mateixos en el govern i a l'oposició, però lògicament les coses no seran exactament iguals. Això és el que desitgem una bona part dels ciutadans, que no volem que es repeteixi l'ambient de crispació i d'enfrontament continu entre els uns i els altres, perquè més enllà de les diferències ideològiques hi ha el bé comú i les principals forces polítiques d'un país han de ser capaços de posar-se d'acord en aquelles qüestions que afecten tots els ciutadans i que suposen un bé per a tots. No pot continuar la tònica de la passada legislatura en què temes tan delicats com el terrorisme siguin utilitzats d'una forma tan partidista per els uns i els altres. L'assassinat d'Isaïes Carrasco abans de les eleccions ha de fer reflexionar a tota la classe política per tenir una actitud molt més unida i clara enfront del fenomen terrorista.

Com a catòlics també esperem que aquesta legislatura sigui diferent pel que es refereix a les relacions entre l'Església i l'estat. Els últims temps han provocat molts enfrontaments i encara que repeteix el mateix govern, és d'esperar que les relacions siguin més cordials i de col·laboració fructífera. El nou president de la Conferència Episcopal Espanyola el cardenal Antonio María Rouco Varela va felicitar el guanyador de les eleccions i va oferir una mà estesa al govern. Esperem que el president Zapatero i els dirigents del seu partit també tinguin una actitud positiva cap a l'Església, evitant enfrontaments estèrils i declaracions poc respectuoses amb l'episcopat.

La nova legislatura és una nova oportunitat per passar quatre anys que siguin molt més tranquils i relaxats que els anteriors, amb molt més diàleg i enteniment entre partits polítics, grups i entitats socials i religioses.

CATALUNYA+ CRISTIANA

Director: Mn. R. Octavi Sánchez

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Mònica García, BARCELONA; Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Marta Nin, ROMA; Ramon Estany, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; David Codina, URGELL; Xavier Bisbal i Jordi Castellet, VIC

Col·laboradors: Fabrizio Assandri, Pilarín Bayés, Joan Carrera, Agustí Codinach, Francesc Gamissans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Dani Majà, J. A. Mateo, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Lluís Serra, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 820

a/e: redaccio@catcrist.com (Redacció)

a/e: administracio@catcrist.com (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catcrist.com (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.com

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Eduard Masllorens (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 105,99 €

Gibraltar i Portugal: 105,99 €

Resta d'Europa: 174,38 €

Amèrica i Àfrica: 208,70 €

Àsia i Oceania: 279,89 €

El setmanari rep l'ajut de l'Institut Català de les Indústries Culturals, de la Generalitat de Catalunya

La Frase / Rogelio Garrido Montañana

«El nombre més gran de mals que pateix l'home provenen de l'home mateix»

(Plini el Vell. Escriptor llatí, 23-79 dC)

En massa moments marcats per tragèdies, desolació i mort s'acostuma a sentir: «Per què Déu ho permet?» Déu ha estat i és, per a qui raona a la lleugera, el causant de les nefastes ratxes de la humanitat i, per tant, el «boc expiatori» en qui descarregar les iles. «El culpable —diuen— perquè pot posar-hi remei i ho permet!» Senyors, el seny abans de tot. És Ell qui tala indiscriminadament arbres, crema boscos i muntanyes i arrasa parcel·les enormes de selves, «inutilitzant els pulmons de la

Terra»? És Ell qui ha inventat armes mortíferes, mines explosives que mutilen o aparells i sistemes per falsejar, robar i destruir? És Ell qui recluta nens i adolescents per a les seves guerrilles, enriquint-se a costa de la degradació aliena? És Ell qui organitza curses suïcides, incursions, enfrontaments vandàlics i assassinats d'uns i altres per raons ètniques?... Si us plau, «que la niciesa no apedregui la saviesa i el "Just" no pagui pels pecadors».

LA TIRA DEL PRIMER PLA

Per Pilarín

en primer pla

Pasqua: nova vida per als cristians

■ La gran festa cristiana ens parla de la Salvació

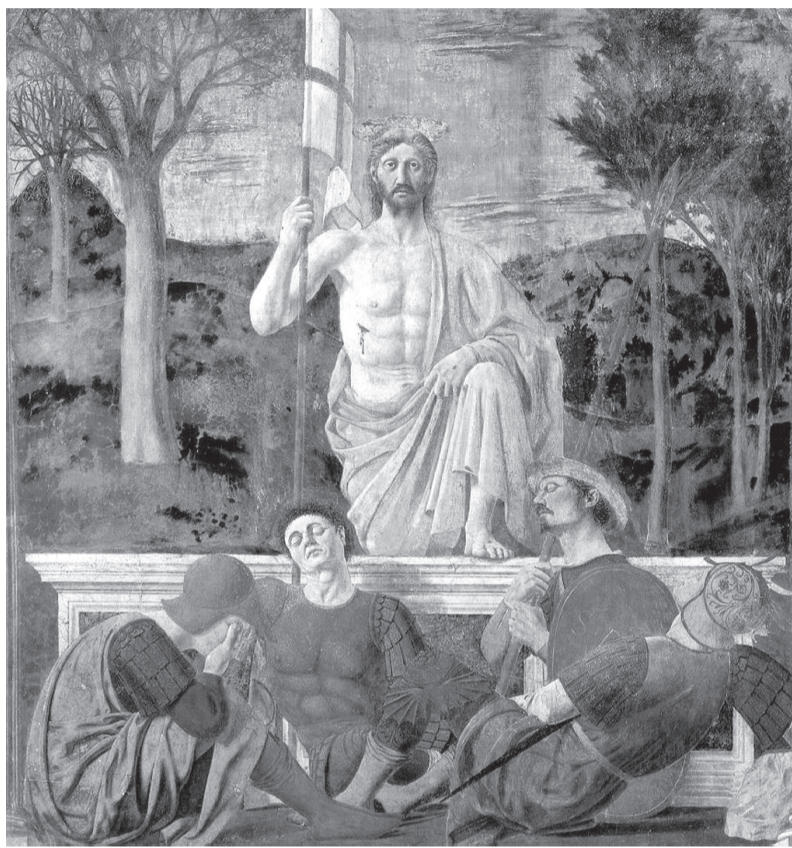
Pasqua és la principal celebració de l'any litúrgic cristià, durant la qual es commemora i es reviu la passió i la resurrecció de Jesucrist. L'Església la celebra des dels temps més primerencs del cristianisme, tot entenent que Crist va morir i va ressuscitar per salvar-nos. La Pasqua cristiana és hereva, en part, de l'encara més antiga Pasqua jueva, que commemora que Déu va alliberar el poble d'Israel de l'esclavitud d'Egipte.

La Pasqua jueva rememora el moment històric en què el poble d'Israel, per voluntat divina i sota el lideratge de Moïses, escapa del sotmetiment dels egipcis i assoleix la llibertat. La narració del llibre de l'Èxode (Ex 1-14) és prou coneguda: Déu escull Moïses com a alliberador del seu poble. Per doblegar el fararó un seguit de deu plagues assolen Egipte, fins que finalment se'ls concedeix la llibertat i emprenen el llarg viatge de retorn a la terra promesa. En aquesta mateixa narració de l'Èxode, Déu, adreçant-se a Moïses, explica als jueus com han de commemorar aquell fet a partir de llavors: «El deu d'aquest mes que cadascú es procuri un cap del bestiar menut per família (...) El guardareu fins al dia catorze d'aquest mes. Aleshores tot l'aplec de la comunitat d'Israel el degollaran al vespre (...) Aquesta nit menjaran la carn rostida a la brasa, i amb àzims i herbes amargues» (Ex 12,3-9).

Va ser així com va quedar instituïda la festa de Pasqua, que encara avui, més de 3.000 anys després, la comunitat jueva celebra seguint d'una manera més o menys estricta aquestes indicacions. L'acte principal de la festa és el sopar pasqual, en el curs del qual es menja el corder, acompanyat de les esmentades herbes amargues i el pa àzim, és a dir, no fermentat.

Aquestes instruccions rituals tan precises tenen, és clar, el seu sentit transcendent. L'anyell o cabrit solia formar part en aquella època dels sacrificis habituals oferts a la divinitat, tant entre els jueus com entre altres pobles del Pròxim Orient. Però sobretot recordava els fets ocorreguts durant la darrera de les deu plagues: quan Déu va enviar una epidèmia que va delmar els fills primogènits d'Egipte, els fills d'Israel se'n van salvar perquè el Senyor els havia dit que pintessin les llindes de portes i finestres de les seves cases amb la sang d'un anyell. Pel que fa al pa sense llevat, té l'objectiu de recordar que el poble escollit va haver de sortir corrents d'Egipte, sense temps, doncs, per fer-lo fermentar. Al seu torn, les herbes amargues fan memòria de les penúries que van haver de passar abans d'arribar a la Terra promesa.

La paraula hebrea per designar Pasqua és *pesah*. Aquest terme significa *pas*, i indica d'una manera ben clara el significat

«Resurrecció», de Piero della Francesca (1425).

final de la celebració: passar de l'esclavitud a la llibertat, de la mort a la vida. En la narració bíblica aquest pas també s'identifica amb el pas de l'àngel de Déu que extermina els primogènits dels egipcis però respecta els d'Israel. Un altre episodi en què el terme *pesah* adquireix rellevància és en el pas del mar Roig, quan Déu separa les aigües perquè hi passin els israelites i les torna a tancar quan ho fan els egipcis. Per al poble de Déu aquest pas significa l'alliberament segur i definitiu de l'opressió egípcia.

El fet que la Pasqua caigui sempre amb el final de l'hivern i el començament de la primavera reforça encara més aquesta idea del pas de la mort a la vida, i possiblement en els temps bíblics la festa anava lligada al cicles agrícoles de les collites.

La Pasqua jueva és, des que va ser instituïda, una celebració familiar, en la qual cada casa es reuneix per menjar l'anyell, el pa àzim i les herbes amargues. Al començament, durant els 40 anys que el poble d'Israel va viatjar pel desert abans d'arribar a la Terra promesa, el sacrifici dels corders es feia al tabernacle, el temple portàtil que Déu els havia manat de fer. Un cop instal·lats a Israel i construït el temple de Jerusalem, era aquí on es feien els sacrificis. Amb el anys, però, i per qüestions pràctiques i demogràfiques, es va fer impossible continuar-ho fent així, i la majoria de jueus feien el sacrifici a casa, amb la gent més propera, la família i els amics.

Actualment la comunitat jueva continua celebrant el sopar pasqual, el moment

central de la festa, en família. El fet de seguir el ritual d'una manera més o menys estricta depèn de cada família i de com interpreten el text de l'Èxode. Les famílies jueves més ortodoxes, les que llegeixen al peu de la lletra el text bíblic, no menjen pa amb llevat durant tota la Pasqua, i fins i tot netegen tota la casa perquè abans de la festa no hi quedi ni una engruna de pa amb llevat.

La Pasqua cristiana

Jesús, com a jueu, celebrava també amb normalitat la Pasqua hebrea. El Sant Sopar de Crist i els apòstols és, de fet, una celebració del sopar pasqual segons els costums israelites. Quan Jesús institueix l'Eucaristia i parteix i passa el pa als seus deixebles, ho fa amb el pa àzim. Per això el nostre pa eucarístic, si bé no és exactament igual que el jueu, tampoc no porta llevat.

La Passió, mort i resurrecció de Jesucrist van tenir lloc just després del sopar, i per tant en plena festa de la Pasqua jueva. D'aquesta manera, la Pasqua cristiana continua però al mateix temps transcendeix la celebració hebrea. Si per al poble d'Israel se sacrifica un anyell, per als cristians el nostre Anyell pasqual és el mateix Crist, que vessa la seva sang per salvar-nos. La seva mort, però, no és definitiva, això seria absurd, sinó que és superada el tercer dia per la resurrecció, que ens assegura la vida eterna. La Pasqua cristiana rememora i actualitza la Passió de Crist, amb tot el seu significat, i l'Eucaristia fa present el sacrifici de l'Anyell Pasqual.

Tal com passava en la Pasqua jueva, la cristiana també exemplifica un pas fonamental, el de la mort a la vida. Jesús va ressuscitar i així va vèncer definitivament la mort. Per als cristians això implica passar a l'esperança de la resurrecció, deixar les tenebres per endinsar-nos en la llum. Des de ben antic l'Església ha tingut present aquest aspecte central de la Pasqua, que es reflecteix sobretot en el simbolisme de la llum i l'aigua com a sinònims de vida nova. Durant la Vetlla Pasqual, per exemple, la comunitat reunida passa literalment de la foscor a la claror dels ciris. A causa d'aquesta vida nova, sovint entesa també com un naixement, el sagrament que va més lligat a Pasqua, a part de l'Eucaristia, és el Baptisme. En aquest cas, l'aigua és la font de vida nova, que fa néixer com a cristià el batejat. Per aquesta concomitància entre el Baptisme i la Pasqua, sovint els catecúmens són batejats en aquestes dates litúrgiques, especialment durant la Vetlla Pasqual.

Pasqua dona sentit a la vida del cristià, i per aquest aspecte transcendent i fonamental és la principal celebració de totes les Esglésies cristianes. Per als creients és la festa de la vida nova, de la joia i l'esperança. Pasqua ens diu, en definitiva, que la mort no té l'última paraula, i que per Jesucrist entrem a la vida eterna. (E.B.)

La controvèrsia pasqual

A diferència d'altres celebracions litúrgiques, com ara Nadal, Pasqua no té una data fixa al calendari, sinó que sempre varia d'un any a un altre. Aquest caràcter mòbil de la festa és degut al fet que es regeix pel calendari lunar, d'origen molt antic i que era el que feia servir el poble d'Israel en el temps de la sortida d'Egipte.

Els jueus sempre han celebrat la Pasqua el dia 14 del mes hebreu de Nisan, tal com diu el text bíblic, però en el cristianisme la data no ha estat mai tan clara. Les primeres comunitats van dubtar a l'hora d'establir la data: unes quantes ho celebraven el mateix dia de la Pasqua jueva, però moltes altres es van estimar més fer-la en altres dates per diferenciar-se de la celebració hebrea. Tota aquesta discussió va durar molts anys, i va ser coneguda com a controvèrsia pasqual. Finalment el Concili de Nicea, l'any 325, va establir que la Pasqua se celebraria el diumenge després de la primera lluna plena que segueix a l'equinocci de primavera (el 21 de març). Aquest és el sistema avui encara vigent. Al segle XVI, però, les Esglésies occidentals van adoptar un nou calendari, el gregorià, que s'avança uns 15 dies al julià, que les Esglésies d'Orient van mantenir. Per aquesta raó la Pasqua catòlica i protestant, difícilment coincideixen amb l'ortodoxa. Enguany, per exemple, mentre el nostre diumenge de Pasqua cau el dia 23 de març els cristians ortodoxos no ho celebren fins al 27 d'abril!

Les nostres processons

Les processons se celebren almenys des de l'edat mitjana i són una manera entenedora i participativa de fer comprendre al poble fidel la Passió de Jesús. En una època en què la majoria de la gent no sabia llegir ni escriure aquesta era la manera més gràfica de

fer veure el patiment físic del Salvador i l'ánimic de la Mare de Déu.

Normalment les processons estan formades per diverses imatges o conjunts d'imatges, els passos, portats per membres de les confraries i acompanyats de penitents. Els passos represen-

ten les diferents escenes de la Passió de Jesús, i per despertar la compassió dels fidels s'acompanya del toc fúnebre dels timbals que ressonen enmig d'un silenci respectuós i aclaparador. A continuació expliquem algunes de les processons més destacades de Catalunya.

Processó dels Dolors de Bellpuig

Arxiu Històric Municipal de Bellpuig

La processó dels Dolors de Bellpuig té la peculiaritat que no té lloc pròpiament durant la Setmana Santa, sinó el divendres abans del Diumenge de Rams. En aquesta població de l'Urgell la tradició dels Dolors ve de començament del segle XVIII, i des de llavors la processó s'ha celebrat cada

any sense gairebé interrupcions.

Al matí, abans de la processó, se celebra una missa a l'església parroquial que acaba amb l'ofrena floral a la Mare de Déu. A la nit comença la processó pròpiament dita, que és oberta pels armats, seguida dels nombrosos passos de què consta (l'Oració a l'hort, el Trobament, la Pietat...). El més gran i espectacular és, òbviament, el de la Mare de Déu dels Dolors, guarnit i il·luminat amb desenes de ciris, i seguit de les autoritats eclesiàstiques i civils.

La participació dels fidels a la processó de Bellpuig és multitudinària, i s'ha convertit en una de les més populars de les terres de Lleida.

La processó de la Sang de Perpinyà

A l>Rosselló, com a la resta de Catalunya, també es fan processons de Setmana Santa amb molta història i tradició al darrere. A Perpinyà el Divendres Sant se celebra la processó de la Sang (sovint escrit *Sanch*). Se sap que es fa des de l'any 1416, quan segons diu la tradició sant Vicent Ferrer va predicar la Passió de Crist a les religioses del convent de Santa Clara.

La processó surt de la catedral de Sant Jaume i gira al voltant de la imatge del Sant Crist ensangonat —d'aquí el nom— envoltat dels típics

penitents encaputxats. No hi falta tampoc el pas de la Mare de Déu dels Dolors. La processó de la Sang sobresurt per l'emoció que la presideix i per l'ambient de desolació que aconsegueix crear.

La Germandat del Nostre Pare Jesús de la Passió estrena un nou pas de Setmana Santa a Tarragona

La nova figura que lluirà la Germandat del Nostre Pare Jesús de la Passió, a les processons d'aquesta Setmana Santa a Tarragona, va ser beneïda per l'arquebisbe, Mons. Jaume Pujol, la tarda del dissabte dia 8 de març, davant l'església de Sant Joan Baptista de la ciutat, acte que comptà amb la presència de l'alcalde de Tarragona, Josep Fèlix Ballesteros, entre d'altres personalitats de la vida política i religiosa, a més d'un nombrós grup de confreres. S'aprofità l'avinentsa per beneir les tarotes, els instruments que s'han

Passió, tornant als orígens, de nou es portarà sobre les espatlles. Aquesta inclou tot un seguit de metàfores com ara una nafra que Amenós ha esculpit en una de les galtes de Jesús, que se suposa produïda pel bes de Judes. D'altra banda, a l'interior de la talla s'ha introduït una càpsula de metall que conté cendres del pas original, destruït per les flames.

Pel que fa a la peanya, en la qual s'assenta la imatge, també és de fusta i ha estat manufacturada per Josep Blasco. Sergi Martínez s'ha encarregat del

introduït enguany. La nova figura del Nostre Pare Jesús de la Passió és obra de l'escultor tarragoní Jordi Amenós, que ha realitzat una talla, en fusta de cedre, molt fidel a la de Felipe Coscolla, l'autor del pas original, que es va cremar l'any 1973, quan es complien els trenta-tres anys de la seva construcció. La nova figura fa més de dos metres i té un pes de 190 quilograms. Amenós va dedicar un període de quinze mesos a tallar la imatge en fusta i sis mesos més per aplicar-li la pintura en policromat.

La imatge del Nostre Pare Jesús de la

disseny dels canelobres, fets pel Taller Ceforinoxa, mentre que Antoni Guasch és el responsable dels faldons de la imatge la qual ha fet recordar, amb emoció, als confreres més veterans de la Germandat, la bellesa d'aquell conjunt escultòric original. (Joan Boronat)

Joan Boronat

Processó de Verges

Aquesta és segurament una de les processons de Setmana Santa més conegudes i antigues de Catalunya. Els diferents passos de la Passió de Jesucrist surten als carrers d'aquesta vila empordanesa el vespre de Dijous Sant. L'element més característic és, sense dubte, la Dansa de la Mort, que ve a continuació del pas de Jesús a la Creu.

La dansa de la mort de Verges és d'origen medieval i té per objectiu recordar als fidels la brevetat de la vida i la inconsistència de tot allò terrenal. Està formada per cinc dansaires vestits d'esquelet que es mouen al ritme solemne i fúnebre d'un tabal. Obre la dansa l'anomenat capdanser, que du la dalla de la mort, seguit del banderer, que branda un estendard negre amb les frases *Nemini parco* («No perdono ningú») i *Lo temps és breu*. A continuació vénen dos esquelets infantils que duen platets de cendra, com a símbol de la corrupció de la matèria i d'allò en què es converteix l'home al final de la vida. Tanca la dansa un altre dansaire que du un rellotge sense busques, per indicar que la mort pot arribar en qualsevol moment.

Les danses de la mort havien estat força comunes a tot Europa a l'edat mitjana, sobretot a partir del segle XIV, quan la pesta negra va fer aparició de forma sobtada i va delmar poblacions senceres. Posteriorment aquest costum es va anar perdent i només a Verges i pocs altres llocs del continent europeu es continua celebrant.

Toni Soriano

De les processons a les caramelles

■ Les processons intenten fer participar els fidels de la Passió de Crist

Com a principal festa del calendari litúrgic la celebració de la Pasqua ha creat des de fa segles un seguit de tradicions religioses no pròpiament litúrgiques, però d'un gran arrelament. Entre aquests elements hi ha les ja esmentades processons, però també les passions, els via crucis i diversos romiatges.

A Catalunya i terres properes també trobem altres

costums no religiosos però molt seguits, com ara les caramelles o l'obsequi de la mona de Pasqua. Aquestes tradicions més populars tenen un origen molt antic, i encara que el seu simbolisme exacte sovint no és evident, queden perfectament emmarcades en l'ambient de joia propi de Pasqua: celebrar la resurrecció de Crist.

que el fillol fa la primera comunió, cosa que reforçaria aquesta idea de guiatge i acompanyament de l'infant fins a l'edat «adulta».

Pel que fa a l'origen i el significat del nom de *mona* tampoc no hi ha una teoria clara. Una explicació seria aquella que l'associa amb la paraula àrab *munna*, que vindria a ser regal o provisions de boca. Una altra, en canvi, faria derivar el mot del llatí *munda*, literalment neta, polida, referint-se a una panera o cistella *neta* per posar-hi menjar. En tot cas, el costum de la mona, malgrat que en molts llocs hagi evolucionat cap a una figura de xocolata, avui és ben viu entre nosaltres.

Una altra tradició pasqual pròpia de Catalunya són les caramelles, els cants de caire alegre que interpreten unes colles de cantaires a molts dels nostres pobles el diumenge i dilluns de Pasqua. El nom de *caramella* deriva dels instruments de canya que es feien servir antigament per acompanyar aquests cants i que serien els predecessors dels actuals clarinets.

Al segle XVI ja es té constància a diversos llocs d'Europa del costum de cors d'homes que canten durant la festa de Pasqua. Les cançons en principi són de tema religiós i expliquen i difonen la joia de la Resurrecció de Jesús, tot i que amb el temps moltes van acabar derivant en temes jocosos, d'actualitat i satírics. A Catalunya les colles de caramellaires solen cantar per carrers i places acompanyats de músics i grups de dansaires. Quan s'aturen davant d'una casa per cantar una caramella, els de la casa els ho agraeixen amb un petit obsequi, normalment diners, dolços o ous. Al Principat les cantades de caramelles són més pròpies

dels pobles, a les gran ciutats és un costum poc habitual, i són molt abundants a les comarques centrals com ara Osona, el Berguedà o el Bages. Les més antigues són les de Sant Julià de Vilatorrada, on fa almenys 400 anys que els confreres del Roser tenen el costum de cantar-les.

Per Pasqua també s'acostumen a fer alguns romiatges i aplecs locals a ermites o santuaris, on es venera un sant o la Mare de Déu, a qui en arribar-hi es canten uns goigs. Durant alguns d'aquests

aplecs és costum de menjar la mona en família, sobretot a la Catalunya interior.

La pervivència de totes aquestes tradicions, fins i tot les que no són de caràcter netament cristià, s'explica per l'adaptació que han experimentat a la festa de Pasqua. Totes elles, les processons, les passions, les caramelles i els romiatges, tot i ser de naturalesa ben diferent, han servit al poble per expressar i viure a la seva manera la Passió, la mort i la Resurrecció de Jesucrist.

Reportatge: **Eduard Brufau**

Les tradicions religioses

Des d'aproximadament els segles XI i XII l'Església es va preocupar molt per la participació del màxim nombre de fidels en les principals celebracions cristianes. Es tractava que el poble conegués a través de les manifestacions litúrgiques i paralitúrgiques el missatge de Jesús. Però en una societat i una època en què només una minoria sabia llegir i escriure, aquesta tasca s'havia de fer d'una manera molt determinada i entenedora. Així, a part, d'assistir a la missa dominical, es va creure convenient que els fidels se sentissin propers a la vida i a la persona de Jesús de la manera més gràfica i senzilla possible. En tot el cicle de la Passió això implicava, és clar, que es commoguessin amb el patiment i la mort de Jesús, que d'alguna manera s'identifiquessin amb el dolor immens de la Mare de Déu i que es penedissin dels pecats comesos. D'aquesta manera van néixer les processons, els actes sacramentals i més tard les passions. Si els oficis litúrgics resultaven massa solemnes per a molts cristians, aquests altres esdeveniments, en canvi, els feien sentir molt més propers i participats.

Tradicionalment han estat les confraries (del Roser, dels Dolors...) les que organitzen les processons, i els seus membres són també els encarregats de dur els passos per carrers i places. Molt sovint els acompanyen els penitents, fidels que expien els seus pecats coberts de cap a peus. Les processons consten de nombrosos passos, que normalment representen la flagel·lació de Jesús, Jesús carregant la creu, la Crucifixió, el Davallament, la Pietat, el Sant Enterrament i la Mare de Déu dels Dolors. Normalment, però, obrint i tancant la processó i entre pas i pas, s'hi intercalen altres elements, que poden ser els armats —representen els soldats i les autoritats romanes que van crucificar Jesús—, els tabalers i músics, que marquen el ritme de la processó, o fins i tot elements externs, com ara la Dansa de la Mort de Verges.

Si bé darrerament s'han difós força les processons de tipus andalús, durant les quals s'entonen cants improvisats i es llancen elogis a les imatges, la majoria de processons s'acostumen a fer enmig d'un gran silenci commovedor, que té per objectiu reforçar l'emoció i el sentiment dels fidels davant les escenes de la Passió representades.

L'èxit de les passions, dels via crucis i sobretot de les processons, va fer que aquests costums s'anessin difonent i implantant a tot el món catòlic, fent-se més complexos i espectaculars. Prova d'aquesta popularitat és que les processons de

Les caramelles es canten a molts pobles de Catalunya.

Setmana Santa se celebren a gairebé totes les poblacions, i en els darrers anys fins i tot se n'han recuperat en llocs on en algun moment s'havien deixat de fer. Avui, tot i la secularització de la societat, les processons i les passions continuen gaudint d'una gran popularitat i cadascuna d'elles compta amb la participació voluntària i entusiasta de centenars de persones. En alguns llocs fins i tot arriben a depassar l'àmbit religiós i s'han convertit en un element de cohesió i identificació social, mentre que en altres s'han revaloritzat en part com a motiu turístic.

Els costums populars

Encara que no sempre estan directament vinculats al significat cristià de Pasqua, en aquest temps litúrgic a Catalunya i altres contrades també hi ha un bon nombre de costums ben arrelats. Un dels més coneguts al Principat i al País Valencià és el de la mona de Pasqua, pastís tradicional adornat amb ous que els padrins de bateig acostumen a regalar als fillols el Diumenge de Resurrecció.

Es desconeix l'origen d'aquest costum i si té cap significat concret, però tot indica que podria remetre a un simbolisme molt antic de vida i renaixement, relacionat segurament amb l'inici de la primavera. Aquesta teoria és reforçada pel fet que tradicionalment les mones sempre han portat ous, un element molt comú en tot el costumari pasqual d'arreu d'Europa. Els ous han tingut sempre un simbolisme de fecunditat, d'origen de la vida des d'antic, pel fet tan natural i meravellós que d'una cosa aparentment

inerta en surti un ésser viu. Tampoc cal oblidar que és al començament de la primavera quan els ocells en ponen més, i per tant es creu que el costum de regalar-los, ja sigui decorats, com fan a l'Europa central o formant part de la mona— seria una reminiscència de quan en aquesta època de l'any es regalaven els excedents d'ous de l'aviram domèstic. Aquesta simbologia de vida nova associada a l'ou i la mona coincideix així, en part, amb el

Una mona tradicional.

significat de la Pasqua cristiana, per la qual cosa no és estrany que aquest costum tan antic s'acabés acoblant perfectament a aquest temps litúrgic.

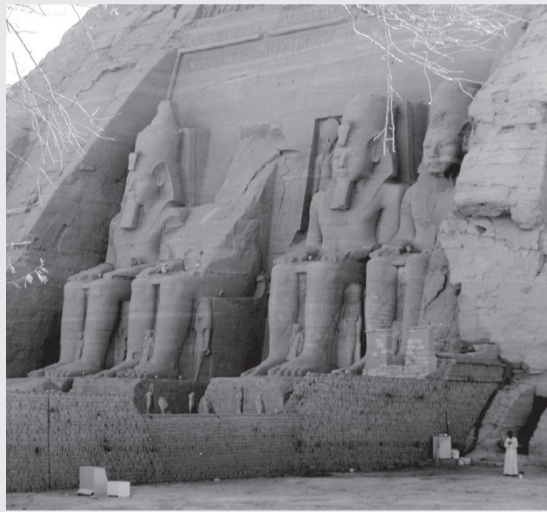
Alguns estudiosos també s'han aventurat a proposar que la mona podria ser una reminiscència d'antiquíssims rituals iniciàtics. Per afirmar-ho es basen en el fet que és el padrí de bateig qui la regala: el bateig és el sagrament d'entrada a la comunitat cristiana, i un dels dos grans sagraments pasquals, i el padrí té un ascendent espiritual sobre el batejat. A més, encara hi ha el costum de regalar-la fins

Ajuda a l'Església. Si pots, viatja amb nosaltres.
Si no, fes-ne difusió

Viatges 2008

DEL 6 AL 17 D'ABRIL

Viatge a Egipte

Els monestirs
coptes,
el Sinaí,
Mar Roig i
l'Egipte
Faraònic

DEL 12 AL 19 DE MAIG

Pelegrinatge a Terra Santa

DEL 21 DE MAIG AL 2 DE JUNY

Pelegrinatge a Terra Santa al complet (Antic i Nou Testament)

DEL 9 AL 15 DE JUNY

Viatge a Gal·les i el sud d'Anglaterra

Paisatges
de llegenda

DEL 7 AL 13 DE JULIOL

Bèlgica i les seves catedrals

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

DEL 18 AL 20 D'ABRIL

*Farem el
camí que
inclou
visitar:*

- El molí
- La presó
- La parròquia
- L'hospici
- La Gruta

Tot això i molt més, no t'ho
pots perdre

(mínim vint persones)

DEL 17 AL 28 DE JULIOL

Mèxic colonial i la seva mil·lenària cultura

DEL 9 AL 20 D'AGOST

Les joies del Perú

(el Machu Picchu, La Vall Sagrada dels
Inques, Cuzco, el llac Titicaca...)

DEL 10 AL 21 DE SETEMBRE

Pelegrinatge pels camins de la Terra Promesa (Egipte, Jordània i Jerusalem)

DEL 26 DE SETEMBRE AL 6 D'OCTUBRE

Pelegrinatge a Terra Santa

DEL 10 AL 21 DE NOVEMBRE

Viatge al Nepal i a les Missions de Teresa de Calcuta a l'Índia

DEL 29 DE DESEMBRE AL 5 DE GENER DE 2009

Pelegrinatge especial per cap d'any a Terra Santa

INSCRIPCIÓ I RESERVA

Per tal de garantir una bona organització us preguem que feu la vostra inscripció i reserva de places abans de la data límit establerta per a cada viatge.

Horari d'atenció: matins de 9.00 h a 14.00 h

c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona, **Tel. 934 092 700 - Fax 934 092 775**
Correu electrònic: amics@amicccc.cat

Vaticà

església en el món

El Vaticà no ha publicat cap nova llista de pecats

■ Aclariment a interpretacions de la premsa

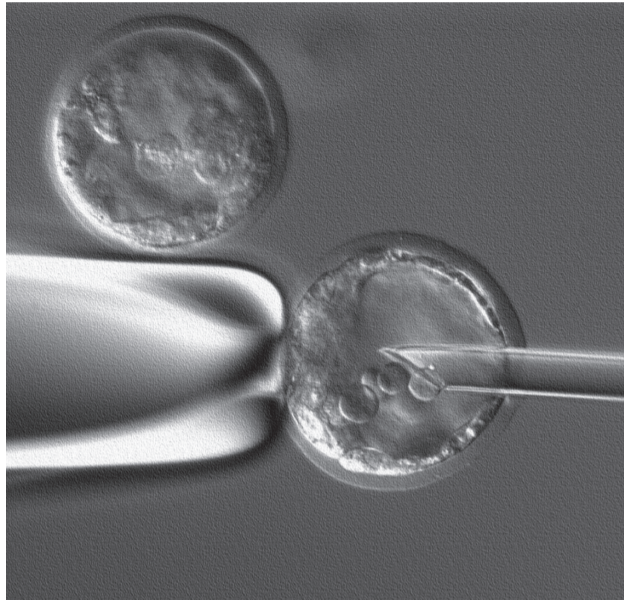
CIUTAT DEL VATICÀ.— «El Vaticà no ha publicat cap nova llista dels set pecats capitals», han explicat fonts de l'Església catòlica. L'Oficina de Comunicació de la Conferència Episcopal d'Anglaterra i Gal·les ha emès un comunicat per fer aquest aclariment en resposta a diversos articles de premsa.

«No hi ha cap edicte vaticà nou», assegura el comunicat, que explica que la confusió és a causa de la interpretació que han fet alguns òrgans informatius d'una entrevista publicada en l'edició italiana quotidiana de *L'Osservatore Romano*, amb data del 9 de març. L'entrevistat és Mons. Gianfranco Girotti, bisbe regent del tribunal de la Penitenciera Apostòlica. El penitencier major és el cardenal nord-americà James Francis Stafford.

El periodista Nicola Gori pregunta al prelat: «Quins són, segons vostè, els nous pecats?» «Hi ha diverses àrees en què avui percebem actituds pecaminoses en relació amb els drets individuals i socials», respon Mons. Girotti. «Primerament l'àrea de la bioètica, en la qual no podem

deixar de denunciar algunes violacions dels drets fonamentals de la naturalesa humana, a través d'experiments, manipulacions genètiques, els efectes dels quals són difícils de preveure i de controlar.» «Una altra àrea, pròpiament social, és l'àrea de la droga, amb la qual s'afebleix la psique i s'enfosqueix la intel·ligència, i es deixa molts joves fora del circuit eclesial.» També hi ha «l'àrea de les desigualtats socials i econòmiques, per les quals els pobres són cada vegada més pobres i els rics cada vegada més rics, i alimenta així una justícia social

insostenible, l'àrea de l'ecologia, que avui té un important interès». L'entrevista original en italià es pot llegir a <http://www.zenit.org/article-13786?l=italian>. (Zenit)

En l'àrea de la bioètica es produeixen violacions dels drets de la persona.

Benet XVI resa per la salut de Chiara Lubich

CIUTAT DEL VATICÀ.— El Papa ha enviat una carta a la fundadora del Moviment dels Focolars, Chiara Lubich, de 87 anys, ingressada al Policlínic Gemelli de Roma. El Pontífex, segons l'agència SIR, li ofereix les seves pregàries per la seva salut i li diu a Lubich que està al corrent «de la prova que està vivint i desitjo fer-li arribar en aquest moment difícil el record de la seva persona en les meves pregàries, perquè el Senyor l'alleugereix físicament, la reconforti en l'Esperit i, tot mostrant-li els signes de la seva benevolència, li faci experimentar el valor redemptor del patiment viscut en profunda comunió amb Ell». A més de la carta del Papa, Lubich també ha rebut la visita del patriarca ecumènic de Constantinoble, Bartomeu I. En acabar la seva trobada amb la fundadora dels Focolars, el patriarca ha indicat que «he volgut venir aquí a portar la meua salutació personal i la del patriarcat ecumènic a l'estimadíssima Chiara Lubich, que tant ha donat i dóna amb la seva vida a tota l'Església». Chiara Lubich també ha rebut la visita del cardenal Miloslav Vlk, arquebisbe de Praga, i d'Andrea Riccardi, fundador de la Comunitat de Sant'Egidio. (ACI)

ARMÈNIA

El cardenal Bertone torna d'Armènia i de l'Azerbaidjan

YEREVAN.— El 9 de març va acabar la visita del cardenal secretari d'Estat vaticà, Tarcisio Bertone, a Armènia i a l'Azerbaidjan, països que va visitar Joan Pau II el 2001 i el 2002 respectivament. El purpurat va haver d'endarrerir dos dies el viatge a Armènia a causa de l'estat d'emergència declarat per les protestes en aquell país. El cardenal Bertone es va entrevistar amb Sa Santedat Karekin II, patriarca suprem i *catholicos* de tots els armenis, a la seu apostòlica d'Etchmiadzin, al qual va lliurar una carta en què Benet XVI manifesta el seu desig de pau al país i de prosseguir en el camí ecumènic. Posteriorment es va trobar amb la comunitat catòlica d'Armènia, que representa una minoria al país.

El 6 de març, el cardenal es va traslladar a Yerevan (Armènia) a l'Azerbaidjan, començant així la segona etapa del seu viatge. A Baku va inaugurar en nom del Papa l'església de la Immaculada Concepció, un signe, va dir el purpurat, d'«autèntica tolerància religiosa», en una terra de majoria musulmana. Un dels moments més simbòlics del viatge en aquesta antiga república soviètica —el 94,3% de la població és de religió musulmana— va ser la visita a la mesquita de la capital, Baku. El cardenal Bertone va ser rebut pel cap dels musulmans del Caucas, Allah Shukur Pasha Zade, a la seva residència, en presència dels caps religiosos de l'Església ortodoxa russa i de la comunitat jueva.

Després d'haver visitat la mesquita de Baku, va participar en una pregària de benvinguda a la catedral ortodoxa russa, on va mostrar el desig que es pogués «expressar de manera visible la unitat de l'Església» com abans millor. Tot seguit, va visitar la sinagoga de la capital. El darrer acte del programa del cardenal Bertone a l'Azerbaidjan va ser la celebració de la missa, el 9 de març, a la nova església catòlica de la Immaculada Concepció de Baku, on va encoratjar la petita comunitat catòlica. El temple s'ha construït sobre el terreny donat pel president Heydar Aliyev, pare de l'actual cap d'Estat, a Joan Pau II amb motiu del seu viatge apostòlic el 2002. (ANS)

SUDAN

Nova fundació de les Filles de Sant Pau a Juba

JUBA.— Després de 25 anys de guerra civil, el sud del Sudan viu un moment de pau. Després de la firma de la pau, el gener del 2005, el bisbe de Torit, Mons. Paris Taban, va dirigir una invitació a totes les congregacions religioses perquè s'establissin al país per ajudar en la reconstrucció moral i espiritual de la població, que en tornar a la seva pàtria només troba ruïnes i desolació. Les Filles de Sant Pau han acceptat aquesta invitació i el 25 de gener passat dues religioses paulines van anar a Juba disposades a col·laborar amb l'Església local en l'evangelització i en la promoció humana a través dels mitjans de comunicació social. A Juba hi ha habitatges derruïts, carreteres excavades, poques construccions i molta gent que, en tornar, s'ha de conformar a viure en barraques, fins i tot a la ciutat. A tot arreu es veuen feines de construcció en curs. De moment hi ha una necessitat absoluta de llibres per als seminaristes, els catequistes, els estudiants i la gent comuna. Totes dues missioneres estan estudiant l'àrab i treballen per arreglar la llibreria i la casa, per poder iniciar el seu apostolat amb la visita a les parròquies i a les escoles, per portar a tothom la Paraula de Déu. (Fides)

PAKISTAN

Quatre treballadors de Càritas, greument ferits

LAHORE.— Quatre treballadors de Càritas Pakistan van resultar greument ferits com a conseqüència de l'explosió de dues bombes registrada a la ciutat de Lahore i que va provocar la mort d'almenys una vintena de persones. Una de les explosions va tocar de ple una caserna de la Policia Federal, situada tot just davant d'un complex catòlic en què hi ha les dependències de Càritas Lahore, les oficines del bisbat, un convent i un col·legi. A més de les ferides greus patides pels treballadors de Càritas, l'explosió també va provocar la mort d'una de les alumnes del col·legi i d'un empleat del complex.

Anila Gull, directora de Càritas Pakistan, ha expressat la seva «condemna per aquest acte de terrorisme, que ha provocat la mort indiscriminada de tantes persones i ferit moltes altres». «No hi ha cap mena de justificació per a aquest crim», ha afegit, alhora que ha refermat «la determinació de Càritas Pakistan de treballar amb tots els mitjans al seu abast en la construcció de la pau». El president de Càritas internacional, el cardenal hondureny Óscar Rodríguez Maradiaga, ha enviat un missatge de solidaritat a Càritas i a l'Església del Pakistan, en què expressa la seva «profunda tristesa en comprovar com el vessament de sang intenta desestabilitzar» aquest país asiàtic. «El fet que els treballadors de Càritas, compromesos activament en la construcció de la pau, hagin estat víctimes dels atemptats afegeix més dolor a la tragèdia», ha assegurat el cardenal Maradiaga, que expressa en el seu missatge «la necessitat en aquests moments que aquest país compti amb un lideratge fort que li permeti assolir la pau a través del diàleg». «Atacs violents com aquests —ha afegit el president de Càritas internacional— no contribueixen gens ni mica a la recerca de solucions pacífiques.» (C.C.)

Vaticà

Solidaritat amb els cristians de Terra Santa

■ La col·lecta del Divendres Sant es destina als Llocs Sants

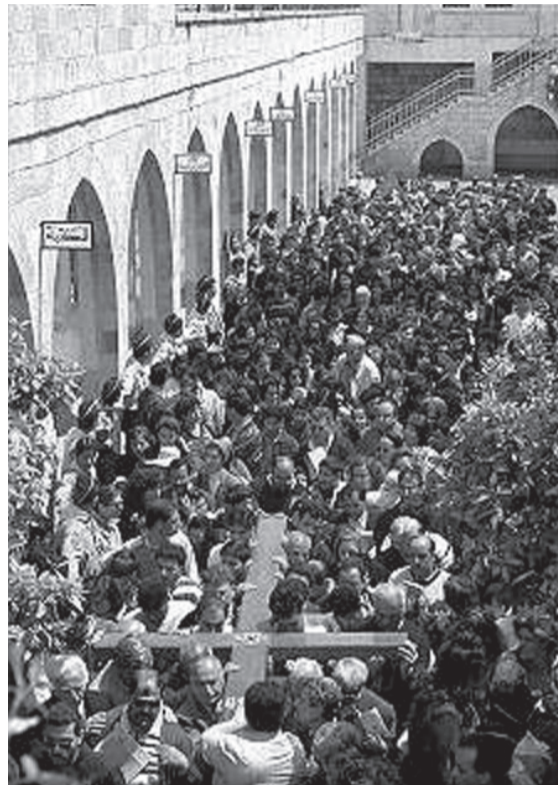
CIUTAT DEL VATICÀ.— El Vaticà ha fet una crida urgent a la generositat amb els cristians de Terra Santa, que experimenten un èxode sobretot a causa del conflicte al Pròxim Orient. «És l'absència d'una pau estable la que aguditza antics problemes als Llocs Sants i en crea de nous, a més d'agreujar la pobresa», denuncia el cardenal Leonardo Sandri, en una carta que ha enviat a la jerarquia catòlica d'arreu del món.

La missiva convida a la generositat, en particular amb motiu de la col·lecta que, com cada any, organitzen les diòcesis del món el Divendres Sant a favor dels cristians que viuen als Llocs Sants. «Els cristians que hi viuen mereixen, per tant, l'atenció prioritària de l'Església catòlica i de les altres Esglésies i comunitats eclesials, les quals tenen sempre necessitat del "carisma viu dels orígens" i de la singular vocació ecumènica i interreligiosa de les quals en són portadors», reconeix el purpurat. L'ajuda de la col·lecta no únicament es destinarà als cristians, sinó que, mitjançant la comunitat catòlica, «s'estendrà sense distinció religiosa, cultural o política, sobretot a favor de les generacions joves, que podran continuar beneficiant-se de la qualificada i difosa obra educativa catòlica».

Segons la carta, «entre les urgències que cal afrontar hi ha sempre el fenomen

imparable de l'emigració, per la qual cosa les comunitats cristianes s'exposen al perill de perdre els seus millors recursos humans». «No podem deixar de promoure alguna cosa que pugui servir per garantir que, juntament amb els monumentals testimonis històrics del cristianisme, siguin sempre les comunitats vives les que celebren el misteri de Crist, la nostra pau», assegura el cardenal. El purpurat encoratja les peregrinacions a Terra Santa com una forma de solidaritat amb els cristians.

Juntament amb la carta, el cardenal envia un informe en què la Custòdia dels franciscans de Terra Santa explica algunes de les principals activitats que es fan gràcies a la col·lecta. A més de restaurar indrets de valor històric, artístic i espiritual incalculable, per exemple, s'han distribuït 290 beques d'estudi universitàries a les universitats de Betlem, Hebraica, de Bir Zeit, d'Amman i altres. La Custòdia pro-

Terra Santa corre el perill de quedar-se sense cristians.

mou a Betlem un projecte de formació i de reinserció al món laboral dels aturats i de suport a empreses artesanals. A través de les seves institucions ofereix consultoria familiar cristiana, centres d'acollida d'infants, centres sanitaris, construcció d'habitatges per a pobres, particularment a Betlem, i restauració de cases a la ciutat antiga de Jerusalem.

La darrera novetat ha estat el naixement del Franciscan Multimedia Center, un centre de mitjans de difusió per al suport de les televisions i ràdios catòliques, que permet oferir material audiovisual en diverses llengües sobre Terra Santa i la presència cristiana. Segons explica la Congregació per a les Esglésies Orientals, part de la col·lecta la rep directament de les nunciatures apostòliques i, segons el percentatge establert per les relatives normes pontifícies, concedeix les ajudes ordinàries i extraordinàries a les circumscripcions eclesials, als ordes religiosos i a altres persones jurídiques eclesials al Líban, Síria, l'Iraq, Jordània, Egipte i, particularment, Israel i Palestina. Reserva una atenció especial a les institucions d'ensenyament, com la Universitat de Betlem i les escoles catòliques. En aquest àmbit se sostenen també les despeses de l'activitat de coordinació escolar del Secretariat de Solidaritat, amb seu a Jerusalem.

A banda d'aquesta obra d'assistència ordinària, durant l'any 2007 s'ha destinat una suma de 500.000 dòlars per edificar deu apartaments a Betlem i una altra suma de 500.000 dòlars més per reconstruir l'escola melquita de Magar. (Zenit)

Residència Nostra Senyora de Fàtima al Tibidabo

- ✓ Instal·lacions amb espais enjardinats i de bosc molt amplis.
- ✓ Habitacions individuals amb bany i instal·lació per a TV i telèfon.
- ✓ Ampli menjador amb vistes panoràmiques.
- ✓ Capella, gimnàs, etc.

Equip humà de professionals: metge, assistent tècnic sanitari, assistent social, gabinet psicològic, podòleg, fisioterapeuta, terapeuta ocupacional i animació, perruqueria, personal assistencial i auxiliar.

Últims avenços informàtics, en el control postural i la localització de persones.

Disposem d'un nombre de places concertades amb la Generalitat de Catalunya.

La qualitat de vida de les persones grans és la nostra prioritat

**FUNDACIÓ B. NOSTRA
SENYORA DE FÀTIMA**
Carretera de Vallvidrera a
Tibidabo, 102-104
08035 Barcelona
Tel. 934 343 630 - 609 101 344
Fax 934 343 650
e-mail: fundfatima@terra.es
web: www.fundaciontrasra
fatima.org

Veus a favor de la pau

Una crida a «trobar la manera de posar fi a la violència, per alliberar-nos a tots d'aquest cicle infernal del qual som víctimes», ha estat formulada pels patriarques Teòfil III, Michel Sabbah, Torkom Manooghian i el custodi de Terra Santa, Pierbattista Pizzaballa, en nom de tots els responsables de les Esglésies de Jerusalem. La crida es va produir després de l'atemptat que va provocar la mort de vuit estudiants israelians i del mateix executor de l'atemptat en una de

El Papa, amoïnada per la situació al Pròxim Orient.

les principals escoles rabíniques d'Israel a Jerusalem occidental. En una carta al president Olmert i al gran rabinat, refermen «la determinació de treballar per la pau i pel final de totes les violències. Només la pau és necessària i cal trobar nous camins per a aquesta Terra dita Santa per l'Omnipotent». En una altra carta al president de l'Autoritat Nacional Palestina, Mahmoud Abbas, manifesten «les condolences per totes les víctimes de Gaza». I afegixen: «Compartim la tragèdia amb el nostre poble i amb tots els qui estan exposats a la mort i a la violència.» Per això, s'exhorta el president palestí a buscar «la unitat del poble palestí», perquè amb l'ajuda de Déu «s'arribi a un acord amb les autoritats israelianes per tal d'aturar tota violència i treballar per la pau». Per la seva part, Benet XVI també ha encoratjat «les autoritats israelianes i palestines en el seu propòsit de continuar construint, mitjançant les negociacions, un futur pacífic i just per als seus pobles, i demano a tothom, en nom de Déu, que deixin les sendes tortuoses de l'odi i la venjança i que recorrin responsablement als camins del diàleg i la confiança. És aquest el meu auspic també per a l'Iraq, mentre encara temem per la sort de Mons. Rahho i de tants iraquians que continuen patint una violència cega i absurda, certament contrària a la voluntat de Déu». (Misna)

Espanya

Mons. Uriarte denuncia la «violència cruel» d'ETA

ARRASATE.— «Commoguts, afligits, indignats.» Amb aquestes paraules recollia el bisbe de Sant Sebastià, Mons. Juan M. Uriarte, el sentiment de tot un poble davant de l'assassinat de l'exregidor socialista Isaías Carrasco. El 8 de març Mons. Uriarte presidia el multitudinari funeral per la darrera víctima d'ETA a la parròquia de Sant Joan Baptista d'Arrasate i demanava la desaparició de la banda armada.

El bisbe de Sant Sebastià denunciava que la «violència cruel» d'ETA havia assassinat de nou. Amb la mirada posada en el fèretre i en l'esposa i fills d'Isaías Carrasco, Mons. Uriarte deia que «el meu propòsit no era desviar la mirada, sinó desvetllar-ne la profunditat. És, així mateix, contribuir a aixecar-la amb una reflexió nascuda de la fe i destinada a eixamplar la nostra solidaritat, la nostra llibertat i la nostra esperança». El prelat també demanava que la solidaritat amb aquesta família «sigui, amb el pas del temps, no únicament afectiva, sinó també estable i efectiva. La parròquia i la diòcesi es volen comprometre a mantenir-la i a expressar-la amb obres i paraules».

Mons. Uriarte subratllava que «el Senyor de la Vida és al costat de la seva família estimada per ajudar-los a continuar vivint amb tota dignitat, sense permetre

que aquesta manotada terrorista els reclogui en la depressió crònica o en destrueixi la salut anímica i l'amor a la vida. Moltes mirades amistoses, molts cors oberts, moltes mans disposades a ajudar-vos seran una via perquè vagi arribant pas a pas a vosaltres l'ungüent del consol de Jesús». Així mateix, indicava que «Jesús ens convida amb urgència a mantenir l'esperança en les situacions humanament més desesperades».

El missatge del bisbe de Sant Sebastià es resumia en tres paraules: solidaritat, llibertat i esperança. «La solidaritat que ens fa sensibles a totes les formes de patiment que afligeixen la nostra societat ens fa avui particularment sensibles al patiment d'aquesta família, dels amics d'Isaías, dels

La violència va colpejar novament el poble basc.

seus companys i companyes de partit i de totes les víctimes com ell. La llibertat d'esperit ens reclama el coratge per exercir-la, en aquest moment polític decisiu, sense que cap coacció que pretengui acovardir-nos o doblegar-nos trobi el ressò més mínim en la nostra voluntat. L'esperança, sempre ferida pels esdeveniments terribles com aquest, ens és necessària per viure. Sense esperança estem morts. L'esperança en Déu, que no ha abandonat l'orientació discreta i respectuosa de la història, aviva

les nostres esperances històriques i l'esperança de la pau d'aquest poble, construïda entre tots i per a tots, que no vol ni pot resignar-se a aquesta situació i exigeix a ETA la seva definitiva desaparició.»

Per la seva part, el bisbe de Bilbao, Mons. Ricardo Blázquez, va emetre un comunicat condemnant enèrgicament l'atemptat, manifestant la seva proximitat a la família de Carrasco i exigint «una vegada més a ETA que desaparegui definitivament i sense contrapartida; realment és enemiga d'aquest poble que des de fa tant de temps en pateix la presència destructiva». Mons. Blázquez demanava al Senyor «que doni encert als nostres governants i als qui exerceixen una responsabilitat pública; la unitat i la fermesa de tots, autoritats i ciutadans, en la lluita contra ETA enforteix la nostra esperança

que la societat superarà aviat aquesta amenaça de la seva vida i llibertat, de la seva dignitat i convivència pacífica».

També la Conferència Episcopal Espanyola va donar a conèixer un missatge de condemna del terrorisme i assenyalava que «la comunitat catòlica s'uneix al seu dolor [de la família] de la millor manera possible en aquests moments: amb la pregària, de la qual esperem també serenitat en la desgràcia i lucidesa i assossec en la nostra acció». (C.C.)

Cap missioner sense «Catalunya Cristiana»

Benvolguts,

A la llista veureu quin missioner està subscrit i quin missioner encara no ho està.

Si us plau, apadrineu un missioner.

MISSIONERS APADRINATS:

Francesc C.V. de Cuba, Rafael S.C. de Costa d'Ivori, Ramon V.E. de Tanzània, Elena C.B. de Camerun, Àngel B.P. de Brasil, Joan R.A. de Colòmbia, Josep R.C. de Brasil, Maria Pilar B. de Bolívia, M. Teresa C.O. d'Argentina, Eduard B. de Mèxic, Anna M. A.A. de Bolívia, Raimunda A.Q. de Nicaragua, Josep M. A. S. de Mèxic, Lluís B.D. de Canadà, Teresa M. B.LI. de Bolívia, Ramon B.P. de Guatemala, M. Remei S.B. de Rwanda, Cristí S.B. de Senegal, Rosa LI. de Marroc, Josep C. M. de Rwanda, Montserrat C. de Xile.

MISSIONERS PENDENTS:

Joan C.S.	Mèxic
Josep M.C.B.	Paraguai
Josep LI. F. M.	Mèxic
M. Francesca F. V.	Veneçuela
Júlia Foraster Roselló	Filipines
Miquel G.T.	Brasil
Josep G. de M.	Bolívia
Francesca G.F.	Mèxic
M. Lluïsa M. H.	Perú
M. Teresa M. C.	Colòmbia
Àngel M.B.	Paraguai
Agustina M.C.	Xile

LLOC:

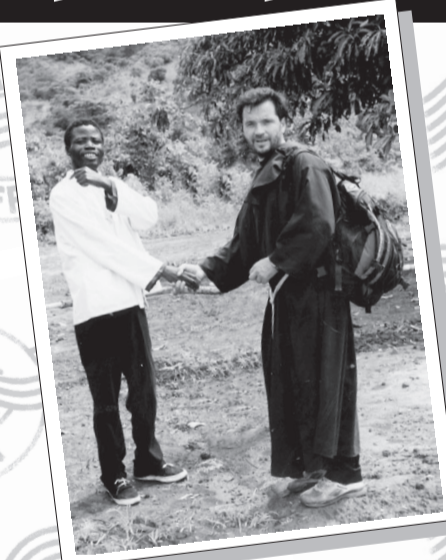
Gemma M.C.	Rep Dem del Congo
Josep M. O. D.	República Dominicana
Miquel O. R.	Brasil
Jesús P. B.	Honduras
M. Teresa P. S.	Perú
Montserrat R. B.	Argentina
Teresa R.	Venezuela
Joan R. C.	Cuba
M. Francisca R. C.	Japó
Isidre S.B.	Equador

Desitjo apadrinar:

NOM DEL MISSIONER.....

PAÍS.....

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

APADRINA UN MISSIONER

Amb la teva aportació, ells o elles i encara més persones llegiran CATALUNYA CRISTIANA cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 208,70 €**
Àsia i Oceania: 279,89 €
Missioner **Missionera**
 (Es pot mantenir correspondència)

Nom i cognoms .....
 Adreça .....
 Població ..... Província ..... C.P. ....

FORMA DE PAGAMENT:

Adjunto xec nominatiu Domiciliació bancària

Titular Data
 Entitat Oficina DC Compte

Envieu aquesta butlleta a: CATALUNYA CRISTIANA

Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona - Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

JESÚS CARRASCOSA, RESPONSABLE INTERNACIONAL DEL MOVIMENT ECLESIAL COMUNIÓ I ALLIBERAMENT

«Giussani va redescobrir l'essència del cristianisme»

—Tres anys després de la mort de Luigi Giussani, fundador de CA, en quin moment es troba el moviment?

—La mort de Giussani va ser providencial perquè va ser un apagar-se lent que va afavorir molt la transició. Va cridar el P. Julián Carrón, que acabaria sent-ne el successor, i el va tenir a prop seu. D'alguna manera vam aprendre a viure el futur en el present. Això ha fet possible que la presència de Carrón al capdavant del moviment no hagi implicat una transició traumàtica, sinó de continuïtat, amb una comprensió del carisma veritablement profunda. La mort del fundador ha posat en relleu la força i la continuïtat educativa del carisma. El futur, doncs, està assegurat.

—Després de més de 50 anys des de la seva fundació, sotmès als terribles canvis culturals i socials de finals del segle XX i principis del XXI, en quin sentit es manté vigent el carisma fundacional?

—A Giussani li agradava dir que «el carisma és una persona que ha estat tocada per Crist d'una manera especial», com ho van ser Francesc d'Assís o Ignasi de Loiola, o com ho va ser el mateix Luigi Giussani. Així mateix, el qui segueix la persona que ha estat tocada d'una manera especial per Crist en participa del carisma i el fa créixer. En definitiva, el carisma és una gràcia que et fa ser més incisiu, més persuasiu i més pedagògic, cosa que també atrapa tothom qui segueix el fundador. Si el seguiment del carisma és fidel, la gràcia continua vigent, com creiem que està passant a Comunió i Alliberament.

—Quins són els trets essencials d'aquest moviment eclesial present ja als cinc continents?

—L'essencial de CA és que Giussani parteix del problema humà. En aquest sentit, sempre deia que «no hi ha res de més absurd que la resposta a una pregunta que no s'ha fet». L'ésser humà és pregunta i és desig, i per tant el més important per a Giussani és l'educació del desig, o el que és el mateix, del sentit religiós. Això constitueix la grandesa de l'ésser humà, perquè la resposta a aquesta pregunta, a aquest desig, la trobem en la persona de Jesucrist. És Déu que ve al nostre encontre. Crist és l'única resposta veritable al problema de la

felicitat última de l'home. Per això, per a nosaltres, Jesucrist constitueix l'Esdeveniment. És el Misteri que ens ha estat revelat. La novetat de CA rau en la confluència entre la descoberta del problema humà, que és el problema de la totalitat, i la continuïtat de Crist en la història. Va succeir fa 2.000 anys però avui el podem continuar trobant com una cosa real. Trobant-lo a Ell en descobrim l'excelsitud perquè només Jesucrist respon als anhels humans més pregons: al nostre anheli de veritat, de justícia, de llibertat... El

Juntament amb el P. Julián Carrón, l'espanyol Jesús Carrascosa, més conegut entre els amics com «don Carras», és actualment un dels pesos pesants del moviment eclesial Comunió i Alliberament. Des de Roma, on viu des de fa anys amb la seva dona, s'ocupa de la coordinació de les comunitats del moviment de fora d'Itàlia, esteses per gairebé 70 països. La seva missió és que allí on sigui present, Comunió i Alliberament sigui ocasió per a l'encontre amb Crist.

seguiment de Jesús esdevé així apassionant i apassionat. L'altra novetat de CA és que tot plegat només es pot viure en l'ambient, és a dir, on vivim, on treballem, on celebrem... en la nostra vida. Així, el cristianisme ens ofereix viure en aquesta vida cent vegades millor de com vivíem. Com ha arribat a afirmar el mateix Papa, el més important de Giussani no és que s'inventés res, sinó que va redescobrir l'essencialitat del cristianisme en un moment en què part de l'Església estava confosa.

—Influeix el tarannà italià en el moviment?

—No tant com podria semblar. CA és primerament un moviment catòlic i això supera tota frontera. Jo precisament vaig conèixer el moviment de jove, quan formava part d'un corrent anarcocristià entorn de l'editorial ZYX. Casualment, en un viatge de negocis a Itàlia, vam entrar en contacte amb gent de CA i vaig conèixer el mateix Giussani. En tornar, vaig parlar amb un capellà espanyol, el P. Tomás Malagón, i el vaig animar encaridament a anar a Itàlia a conèixer Giussani. Ho va fer i en tornar em va dir que CA era molt interessant, però alhora molt italià i que per tant caldria adaptar-lo a Espanya. Jo, en canvi, tenia la sensació que m'havien regalat un vestit i que abans d'arreglar-me'l me l'havia d'emprovar, perquè potser em podia anar bé. Els arranjaments sempre són delicats, i preferia emprovar-me'l abans. I vaig descobrir que, en emprovar-me'l, m'encaixava bé...

—Què li agradava tant del vestit?

—M'agradava perquè era totalment racional. M'agradava també el fet que els membres del moviment eren amics, sota el signe de la comunió. I això que era gent molt potent, que llegien Marx en alemany, Lenin en rus... No eren cristians acomplexats, sinó que s'havien trobat amb l'Esdeveniment que generava en ells un gran dinamisme

i ganes de menjar-se el món. I això que era a principis dels setanta, en una època en què el cristianisme vivia hores baixes.

—Em costa d'entendre el pas d'un moviment anarcocristià a Comunió i Alliberament, d'un tarannà molt més conservador...

—La superació de les aparences ha estat fonamental. L'encontre inicial va ser casual, però ben aviat vam descobrir un catolicisme totalment nou. No teníem res en contra de Crist, tot i que confesso que aleshores acceptar l'Església ens costava

seva implantació a les universitats i espais de cultura... hi ha qui pot qualificar CA de moviment elitista.

—Jo, sincerament, no crec que CA sigui elitista. Gent més pobra de la que coneixem a l'Àfrica i que forma part del moviment no crec que n'hi hagi. El clasicisme és anticatòlic. No podem negar, però, que CA compta amb molta gent d'estudi, molt potent intel·lectualment, però també gent treballadora, obrers, camperols... Fins i tot podria dir que la gent més senzilla és la que entén més bé el que Giussani vol comunicar, d'una manera absolutament sorprenent. Encara que de

vegades no sàpiguen expressar-ho amb paraules, hi perceben una novetat fascinant, com una presència que no es deixa transcendir. La nostra experiència és d'interclassisme. És a dir, que la pertinença última a Crist relativitza totes les altres. Relativitzar, però, no vol dir eliminar les altres pertinences, sinó posar-les al seu lloc.

—Què creuen que està cridat a aportar CA a l'Església i al món en aquest segle XXI?

—Encara que pugui sonar una mica fort, estic convençut que a nosaltres avui el que ens toca fer és viure i gaudir de la vida. Només així podem fer descobrir la bellesa i l'atractiu del cristianisme. No es tracta d'acomplir un seguit de normes o de doctrines, sinó que el cristianisme és un fet en el qual es pot viure. Els cristians hem de ser grans vi-

vidors, en el millor sentit de la paraula. Ens toca encarnar el cristianisme i gaudir-ne. Perquè si no en gaudim, difícilment transmetrem res. La pregunta més important que podem fer-nos és: estem contents? Perquè si estem contents, estarem engrescats i comunicarem la Bona Nova... La nostra responsabilitat com a cristians coincideix amb el viure, de manera que el cristianisme no esdevé ni un pes ni una càrrega, sinó ben al contrari.

—Des d'aquesta talaia que és Roma, quina valoració fa de l'estat actual de l'Església? Hi ha motius per a l'esperança?

—Totalment. De fet, gairebé podríem dir que no hem d'esperar que passi res, perquè si Déu hi és present, ja està passant. Em fa l'efecte que l'Església és com un bosc en què neixen i moren arbres constantment. Comunió i Alliberament, juntament amb els nous moviments i comunitats, es troba a la banda que neixen arbres, cosa que ens fa molt optimistes. Al mateix temps, però, som molt respectuosos amb la part on moren els arbres. Ells han fet un recorregut que nosaltres encara no hem fet. El veritable optimisme es forja des d'una mirada panoràmica, on podem comprovar que neixen més que moren i que el bosc, és a dir, l'Església, continua ple de vida.

Samuel Gutiérrez

una mica més. A CA vaig descobrir precisament que Crist vivia i es manifestava avui a través de l'Església. Aquest punt va significar inicialment una llosa tremenda, però alhora no podia negar que aquella gent vivia més bé que jo. Eren més feliços, amb una amistat molt més interessant i culturalment eren una potència. Allí vaig començar a descobrir no sols que el cristianisme, viscut en l'Església, no era una alienació, sinó que donava total plenitud a la vida humana. L'Església és la consciència de ser la continuïtat de Crist en la història, a través de la comunió, que esdevé després alliberament de totes les esclavituts... I és que el Déu que ens ha estat revelat és tot el contrari del fanatisme. Per això el catolicisme no ha estat fanàtic sinó que s'ha obert i ha creat una cultura que roman en la història.

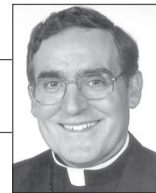
—A què es deu aquest llenguatge tan característic en el missatge de CA?

—Qualsevol experiència humana que sigui gran i que tingui una identitat profunda té un llenguatge propi. Tant és així, que Giussani ha arribat a recuperar paraules que estaven totalment oblidades, com *diaconia, esdeveniment, comunió, encontre*... Ell va construir un llenguatge propi que evidentment marca el moviment i alhora l'identifica.

—Per les circumstàncies de la seva fundació, pel llenguatge emprat, per la

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

La Pasqua cristiana

La resurrecció de Jesús és l'esdeveniment central de la història de la salvació. El Calvari no fou l'últim acte de l'obra del Senyor. La creu i la mort de Jesús portaren a la seva resurrecció. Aquesta sí que en fou el coronament.

El misteri de la resurrecció del Crist és un esdeveniment real que ha tingut manifestacions històriques constatades. Els apòstols foren testimonis oculars del Ressuscitat. Sant Pau parla de la tradició viva de la resurrecció que ell havia rebut després de la seva conversió a les portes de Damasc.

Ressonen les paraules de l'àngel a les dones: «Per què busqueu entre els morts aquell que viu? No és aquí, ha ressuscitat.» Pere i Joan anaren al sepulcre, el diumenge al matí, i el trobaren buit. El descobriment del sepulcre buit pels deixebles fou el primer pas cap al reconeixement del fet de la resurrecció del Senyor. «El deixeble que Jesús estimava» afirma que, quan va entrar al sepulcre buit aquell diumenge i va descobrir «les faixes deixades allà», «va veure i va creure». Com diu el Ca-

tecisme de l'Església catòlica, «això suposa que va comprovar en l'estat del sepulcre buit que l'absència del cos de Jesús no es devia a cap acció humana i que Jesús no havia tornat simplement a una vida terrenal, com havia estat el cas de Llätzer».

Jesús, després de la seva resurrecció, amb les seves aparicions va establir amb els seus deixebles unes relacions directes. Els invita a reconèixer que no és un esperit, però sobretot a constatar que el cos ressuscitat amb què se'ls presenta és el mateix que ha estat crucificat, ja que porta encara els senyals de la passió.

El testimoni dels apòstols sobre la resurrecció de Jesús és fort. Al principi els va costar creure en la resurrecció del seu mestre. Tanmateix, el seu escepticisme es va desfer davant l'evidència del Ressuscitat, que veieren i tocaren, i amb qui van parlar. Finalment, Tomàs, l'incrèdul, féu, després de veure Jesús, la professió de fe més bella que mai hagi sortit de llavis humans: «Senyor meu i Déu meu.»

La fe en la resurrecció de Jesús no és una espècie

d'apèndix, sinó el cor mateix de la fe en Déu. Pau afirmà: «Si el Crist no hagués ressuscitat, seria sense objecte la nostra predicació, ho seria també la vostra fe.» La resurrecció és, sobretot, la confirmació de tot allò que el Crist va fer i va ensenyar. Totes les veritats, fins i tot les més inaccessibles a l'esperit humà, troben la seva justificació si el Crist, ressuscitant, ha donat la prova definitiva de la seva autoritat divina.

La resurrecció del Crist marca la història de la humanitat. Bonhoeffer va escriure aquestes paraules: «Des que Crist digué: "Jo sóc la vida", cap pensament, ni tan sols filosòfic, no pot prescindir de la realitat continguda en aquesta autoafirmació.» Jesús qualifica d'inútil i fracassat qualsevol intent de cercar fora d'ell el veritable sentit de la vida. La resurrecció del Senyor és principi i font de la nostra resurrecció futura. Pau afirma que «Crist ha ressuscitat d'entre els morts, com a primícia dels qui van morir, perquè així com per Adam tots moren, també tots reviuran en el Crist.» Aquí rau la bona nova de la Pasqua cristiana.

Als quatre vents

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i Primat

La Pasqua, una embranzida eterna

El que va succeir la matinada de Pasqua és un fet històric. Jesús torna a la vida pel seu propi poder. Posteriorment, la seva identitat és comprovada per Pere, pels Dotze, per Maria Magdalena, per més de cinc-cents testimonis, per Jaume, pels Apòstols en pes, i sant Pau confirma que «com a un que neix fora de temps, se'm va aparèixer també a mi» (1Co 15,8). Però la resurrecció de Jesús no és simplement un retorn a la vida anterior; és un Crist amb plenitud de vida humana, immortal, alliberat de les limitacions d'espai i de temps, un Crist gloriós, i com a tal, objecte de la nostra fe.

Aquest fet ha posseït l'Església des del seu inici, ha alimentat la reflexió i l'empenta apostòlica, ha constituït la pedra angular fonamentada per tota la tradició patristica, ha estat el pal major de la nau eclesial, la punta de llança que ha obert, pels camins de la llibertat, l'anunci definitiu de l'amor de Déu; ha provocat un mar de generositats.

La resurrecció de Crist era necessària perquè es completés l'obra de la Redempció. Amb la seva resurrecció ens ha retornat els béns perduts pel pecat i ens ha obert les portes de la vida eterna (cf. Rm 6,22).

L'anunci de la resurrecció de Crist omple la història. L'Església diu amb ell tot el que ha de dir, substancialment. La resta deriva d'aquell doll infinit de l'Amor de Jesús mort i ressuscitat. L'Església va pel món, i hi anirà sempre, oferint a qui ho vulgui els fruits de la Redempció culminada amb la resurrecció del Senyor. A qui ho vulgui, oferirà la força dels sagraments, que són la «mà llarga» de Crist triomfant. Per a qui ho vulgui celebrarà l'eucaristia, que fa present el mateix Crist gloriós en el misteri de la transsubstanciació. L'autoestima de l'home puja a nivells divins perquè en la llibertat de cadascú hi ha la possibilitat d'esdevenir fills de Déu.

Els cristians aniran pel món dient que l'Amor és possible, que la llibertat ha estat recuperada, que el Bé és

una Persona, que cada home i cada dona està cridat a ser testimoni d'aquesta resurrecció, malgrat les misèries personals que acompanyen la nostra vida de creients. Cada fidel, en el seu lloc, allà on rau la seva vocació humana, a la llar, al treball, en la vida pública, dirà amb la seva rectitud, la seva honestat, la seva esperança i el seu amor que Crist omple la història amb la seva presència.

L'evangeli fa notar que els deixebles, «en veure'l, el van adorar» (Mt 28,17). El pal de paller de la fe és la divinitat de Jesucrist ressuscitat. La nostra cultura moderna ha donat voltes al pensament de Jesús amb la pretensió de desmitificar-lo. L'ha volgut reduir a un personatge important de la història, però sense més. Un nou arrianisme està desconjuntant l'harmonia de la fe i desconnecta les bases morals de la vivència cristiana. Però, per a qui ho vulgui, la resurrecció de Crist té una embranzida eterna.

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.com

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

opinió

Punt de vista

Llucía Pou i Sabaté
Historiador i teòleg

Pasqua, el dia que transforma les penes en alegries

L'enigma més gran de la condició humana és la mort. Com és que l'home, amb desitjos de ser feliç, mor? És el misteri del dolor, de la creu, que no té explicació. Un procés de transformació, com una purificació de l'amor, que ens prepara per a la felicitat que és estar amb Déu. Realitat misteriosa que no és el final, ja que quan s'acaba la nostra estada aquí a la terra en comença una altra: la vida continua al cel. La mort no és el final del trajecte, la vida no s'acaba, es transforma...

Jesús també mor, i ha ressuscitat. I ens diu: «Jo sóc el camí...» La mort és una realitat misteriosa, tremenda, i del més enllà no en sabem gaire cosa, només el que Jesús ens diu: «Jo sóc la resurrecció i la vida...» Déu, que és amor, ens fa entendre que l'amor no s'acaba amb la mort, que després d'aquesta etapa n'hi ha una altra per sempre. Que Déu no vol les coses dolentes, però que les permet en el seu respecte a la llibertat, sabent reconduir-ho amb Jesús cap a una cosa millor... La mort per a la fe cristiana és una participació en la mort de Jesús, des del bateig hi estem units i a la missa vivim tota la potència salvadora de la mort cap a la resurrecció.

Les forces atàviques del mal, que abocaven en un innocent els seus traumes i repressions (el boc expiatori) i que a través del dimoni aboquen tota l'agressivitat en contra del Messies, queden truncades. Doncs en la mort de Jesús aquestes forces queden vençudes, el cercle de l'odi queda substituït pel cercle de l'amor; una nova onada que arriba —amb la seva Resurrecció— a tots els llocs del cosmos en tots els seus temps. «En la seva mort

a la creu es realitza aquest posar-se Déu contra si mateix, en lliurar-se per donar nova vida a l'home i salvar-lo: això és l'amor en la seva forma més radical» (Benet XVI). S'estableix la redempció, tornar al paradís original, a l'autèntica comunió amb tots i tot. I quan estem en contacte amb Jesús, en la comunió, també ho estem amb els qui estan amb Ell, de tots els llocs de tots els temps, amb els que estimem i ja han deixat el nostre món i temps.

Aquest és el misteri pasqual de Jesús: el pas de la mort a la Vida, la llum que s'encén amb la nova aurora. El cos que s'enterra és llavor —gra de blat que mor i dóna molt fruit— per a una vida més plena, de resurrecció. L'amor humà ens fa entendre aquest amor etern, ja que l'amor neix per ser etern, encara que canviem de casa quedem units als qui vam estimar. Jesús ens ensenya plenament el diccionari de l'amor, ens parla de l'amor d'un Déu que és pare i que ens estima amb bogeria, i donant-se en la Creu, fa noves totes les coses en una renovació còsmica de l'amor: les coses humanes, subjectes al dolor i la mort, tenen una potència salvífica, esdevenen divines.

En aquest retaule de les tres creus, veiem a la Trinitat abocar el seu amor en el calvari. I al costat de Jesús, la seva mare. Allí ella també lliura el seu fill per amor a nosaltres. Allí també hi ha el bon lladre que diu: «Senyor, recorda't de mi quan estiguis al teu regne.» I Jesús li regala una entrada al cel «a primera fila»: «En veritat et dic que avui mateix estaràs amb mi al paradís.» És un misteri aquest judici diví en l'amor. Junts van anar al cel.

Aquests dies volem viure el misteri, obrir els ulls com les dones que buscaven Jesús el matí de Pasqua, i els deia l'àngel aquell primer diumenge: «Per què busqueu entre els morts aquell que està viu? No és aquí, ha ressuscitat.» Volem veure-hi més enllà del que es veu, beure d'aquest amor veritable que és etern, per il·luminar els nostres dies amb aquest dia de festa, d'esperança certa.

FE D'ERRORS

Josep Oriol Pujol, autor del «Punt de Vista» del núm. 1.486, no és gerent de la Fundació Pere Tarrés, com va aparèixer publicat, sinó que n'és el director general.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Veritat, bellesa i art

«La pràctica del bé va acompanyada d'un plaer espiritual gratuït i de la bellesa moral.» Heus aquí l'experiència del bon obrar. Fer el bé desinteressadament ens transporta a l'alegria interior i a la bellesa de l'actuació recta. Els humans, sempre desitjosos de la felicitat, sabem que només la podem obtenir amb la pràctica de les bones obres, és a dir, d'un amor generós que no cerca cap recompensa material. El gaudi i la bellesa estan molt a prop nostre. I el bon obrar n'és llur secret.

Hi ha altres realitats que duen al goig i a la bellesa espiritual? El Catecisme de l'Església catòlica afirma que «la veritat és bella per ella mateixa». La veritat de la paraula, expressió racional del coneixement de la realitat creada i increada, és necessària per a l'home dotat d'intel·ligència; però la veritat també pot trobar altres formes d'expressió humana, complementàries, sobretot quan es tracta d'evocar allò que té d'inefable, les pregonesses del cor humà, les elevacions de l'ànima i els misteris de Déu. Realitats, gairebé inexpressables, que menen a la bellesa continguda en el medi vital, on

es juga la transcendència a la qual està cridat l'home.

Val a dir que «àdhuc abans de revelar-se a l'home amb paraules de veritat, Déu se li manifesta amb el llenguatge universal de la creació, obra de la seva paraula i de la seva saviesa: l'ordre i l'harmonia del cosmos —que l'infant i l'home de ciència descobreixen». La mirada a la creació desvetlla un horitzó de goig i de formosor. El mar, les muntanyes, els arbres florits, els infants... ens admirem. Hem de donar a la nostra mirada la capacitat de l'estupor davant de l'obra creada. On es pot descobrir el Creador.

En efecte, al llibre de la Saviesa, llegim: «De la grandesa i la bellesa de les criatures venim a contemplar-ne l'Autor.» I també: «Perquè és Ell, origen de tota bellesa, qui les ha creades.» L'home, creat a imatge de Déu, «expressa així la veritat de la seva relació amb Déu per la bellesa de les seves obres artístiques». L'art «és una forma d'expressió pròpiament humana; més enllà de la recerca de les necessitats vitals, comuna a totes les criatures vivents, l'art és una sobreabundància gratuïta de la riquesa interior de l'ésser humà». Una activitat semblant a la de Déu en la creació.

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanya (ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

Intel·ligència emocional

Que ningú no s'hi amoïni cercant el significat d'aquesta expressió, avui tan en voga. A mi potser m'agradaria més utilitzar intel·ligència imaginativa. O imaginació intel·ligent. O innocència audaç. O ingenuïtat valenta. Qualsevol cosa que no s'assemblés a executiu saberut, *staff*, comissió *ad hoc* o, la desafortunada eclesiàstica, agent de pastoral. En un altre temps es va dir: quan torni el Senyor, no sé si trobarà els creients units, el que és segur és que els trobarà reunits. Avui no gosaria afirmar-ho. No tenen temps per parlar, per a la cordialitat. Sempre viatjant, acudint a congressos i simposis, en els quals ni tan sols arribaran a participar-hi del tot. Mentrestant, la realitat mediocre continua. Continua allí on no es confia en la imaginació (aquella que al maig francès volien al poder). Continua, perquè només es confia en estudis, projectes, plans directors, rebuigs i manifestos reivindicatius.

Ara he de parlar de la dona en l'Església. Penso que no és que sigui necessari que ocupi llocs, responsabilitats i rols, semblants als de l'home. Una Església formada per gent masculina i dones homenívoles seria una Església pobra i avorrida. Que siguem gairebé iguals biològicament no vol dir que aquest gairebé no s'hagi de destacar per embellir i enriquir el Regne de Déu. Les dones de la Bíblia es mereixen bonics àlbums, representacions plàstiques excel·lents. Però el millor en són els testimonis, els ensenyaments sagrats que se'n dedueixen. Per exemple, el llibre de Judit. Es tracta d'una redacció en forma d'història èpica. La major part de topònims i de noms personals són inventats. On trobem el valor revelat de l'escrit? En el testimoni de la dona, en la seva audàcia femenina. Basada en el seu encant corporal, utilitzat amb audàcia sàvia.

Una cosa semblant podríem dir del llibre d'Ester. En actitud una mica frívola, sempre dic que cal llegir primer *Les mil i una nits*, no tot, evidentment, escoltar Sherezade, i aleshores, agafar i repassar el llibre bíblic per reflexiona-hi. Déu ha volgut que arribés a nosaltres aquesta història sapiencial. Si sóc educador, m'he de preguntar: preparo les meves alumnes perquè sàpiguen utilitzar les seves millors qualitats espirituals, estricta fidelitat a Déu, el seu encant corporal, des de la bellesa a l'elegància, quan deixin les aules o el grup? A la situació en què es trobava Betúlia se li volia, per part dels caps masculins, cerebrals, trobar una solució armada. Solució que de cap manera seria un èxit. Una dona, la seva intuïció, les seves arts, la seva pietat, el seu encant, la seva valentia i resolució, aconseguïen la victòria. Una cosa semblant podríem dir de Rut, o de Dèbora. Torno a preguntar-me: preparem les noies d'acord amb aquests testimonis revelats o preferim acudir a fórmules de sociòlegs o pedagogs eminents? Certament que aconsellar que la pregària s'acompanyi d'un maquillatge encertat, de perfums i de vestits elegants, utilitzats amb bon gust, és un sistema arriscat d'educar. Resulten menys perilloses les nostres maneres habituals de parlar. Recomanar el sacrifici corporal, que la cendra sigui abstenir-se de refrescos, xocolata, o aliments capritxosos, etc. per tal de, després d'aquests exercicis de domini, sacrifici i pregària, adornats dels millors dots d'elegància i de seducció, emprendre iniciatives, és cosa difícil. Però són aquestes les maneres que ens ensenya Déu, mitjançant el testimoni de la reina Ester. En l'Església cal que hi hagi canvis, però em sembla que no es tracta que les dones ocupin llocs, poders i maneres semblants als que fins ara vénen exercint homes eminents, siguin jerarquia o no.

Penso jo que la dona amb intel·ligència emocional, imaginació i encant personal, té un paper insubstituïble, incapaç d'aconseguir-se per part masculina.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.

D'allò que ningú no parla...

Perdoneu que insisteixi en uns quants punts negres de la nostra societat. Però resulta que mentre els polítics mostren al seu públic —perquè a cadascú només l'escolta el «seu públic»— les estadístiques del bon estat que hem tingut o de la situació meravellosa que vivim ara; mentre es parla de creixement econòmic, de pagaments promesos que després s'han de llegir amb la lletra petita perquè funcionin i de somnis de «nenes que parlen anglès i formen una família exemplar», molts de nosaltres ens dediquem a patir per casos i més casos, individuals i fora d'estadístiques.

I torno a dir-ho, perdoneu que insisteixi en la infància malmesa, en els infants que no podem classificar ben bé dins dels «sense sostre», però que podríem anomenar «sense llar» o «sense ànima»... Nois que estan desprotegits precisament perquè hi ha una llei de protecció de la infància que no permet a les forces de seguretat intervenir en casos concrets.

Vet aquí dos d'aquests casos i vosaltres jutjareu.

X acaba de fer els catorze anys. Viu a Ciutat Vella amb un pare que sembla el seu germà gran perquè el va tenir en plena adolescència. La mare és estrangera i viu al seu país amb tres filles més. Potser només va venir al món per una aventura d'estiu. Vés a saber!

Últimament faltava a escola i el pare no sabia donar raó d'on era. Ens vam assabentar que uns amics seus —de disset anys— eren *okupes* en un pis del barri. Ell, amb un altre noi de la seva edat —encara no havia fet els catorze— hi anaven a passar estones perquè s'ho passaven d'allò més bé.

De nens, que eren fa uns mesos, han

entrat en el món dels adults de la mà d'uns adolescents que acaben de fer del sexe la màxima diversió. Del món de la Play Station al món de les orgies... Déu n'hi do! I aquí ve el problema. La DGAIA no pot fer res perquè els dos amics que van a la casa dels *okupes* tenen més de dotze anys i amb els de la casa tampoc no es pot parlar de «corrupció de menors» perquè no són majors d'edat...

El resultat d'aquesta introducció inadequada al món del sexe descontrolat és que els nois van a l'escola en una actitud de tants nervis, agressivitat, dispersió que és impossible que «progressin adequadament». Un món de mancances afectives els ha portat a una situació greu. Perquè el company del nostre amic té un historial semblant a X. Viu amb la seva mare en una habitació. Fins ara dormia en el mateix llit de la mare, però ha entrat un home a la seva vida i el nen n'ha estat desplaçat. A la mateixa habitació, això sí, però amb la separació d'una cortina...

De l'altre amic de disset anys, ja n'hem parlat altres vegades. És un cas patètic: la mare els va abandonar fa uns anys. I ell es va quedar a viure amb la seva germaneta petita i el pare d'aquesta. El noi ha tingut cura de la petita fins ara... Però també aquest reducte d'afectivitat se n'ha anat en orris perquè el pare ha marxat amb la filla i el nostre amic s'ha quedat sol en el pis... La brutícia i la deixadesa són el resultat d'aquesta davallada de la seva vida familiar i afectiva. Ha deixat els estudis i sobreviu com pot...

A vegades em desperto a mitjanit i penso en aquests infants que tenen nom i cognoms. I davant d'això, com poden interessar-me les estadístiques?

Zoom

Eduard Brufau

Foto: Agustí Codinach

La jornada electoral del 9 de març passat ens va deixar moltes imatges, però n'hi ha algunes de prou curioses i agradables que els mitjans generalistes no van recollir. N'és un exemple aquesta del cardenal arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, exercint el seu dret de vot com molts altres ciutadans. Els nostres bisbes, al cap i a la fi, també voten.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana (lluis.serra@fms.it)

Evangelitzar sense ganga

Evangelitzar per a l'Església ha estat i és una tasca essencial alhora que difícil. Anunciar la Paraula de Déu sense adherències inútils, sense ganga, resulta complicat. Sovint, tot es barreja i no en sabem discernir el gra de la palla. La temptació que es repeteix al llarg de la història és vendre gat per llebre. Creure que s'anuncia Jesucrist quan en realitat se serveix a l'expansió d'una cultura determinada o d'unes polítiques concretes.

L'anomenat Concili de Jerusalem va tractar aquest problema. Els fariseus que havien abraçat la fe mantenien que els gentils que es convertissin a l'evangeli s'havien de circumcidar i guardar la llei de Moisès. Pau i Bernabé van proposar el tema i es van aplegar els apòstols i preveres. La discussió va ser llarga i va concloure amb els discursos de Pere i Jaume. L'acord va ser rotund: «L'Esperit Sant i nosaltres hem decidit de no imposar-vos cap més càrrega que aquestes indispensables» (Ac 15,28).

Aquest exercici de discerniment ha d'acompanyar la missió de les persones que evangelitzen. Si el missatge que es proposa és rebutjat pel seu contingut essencial, no hem de callar. Pau va ser lapidat, arrossegat fora de la ciutat i donat per mort (Ac 14,19). A l'evangeli de Jesús hi ha propostes que molesten els poders econòmics, polítics, mediàtics... Haver-les de callar seria transigir. El silenci no beneficia els exclosos. No es tracta de ser simpàtics i de caure bé. Hi ha un cert cristianisme líquid que vol adaptar el seus continguts a qualsevol flascó, donar-se-les de progressista però es traïx a ell mateix. Missatges acomodaticis que pretenen no molestar, més aviat complaure. Óscar Romero bé prou que ho sabia. Va haver de pagar amb la vida la seva voluntat de ser fidel a l'evangeli.

Però no sempre que molestem els altres és signe de ser coherent amb l'anunci evangèlic. Pot ser que es rebutgi la ganga que acompanya els nostres discursos. Com distingir els valors de Jesús amb les adherències culturals, històriques, polítiques...? Les actituds conservadores hi tenen el seu risc. N'hi ha que rebutgen el missatge perquè no els agrada la ganga que l'acompanya. No hauria de ser així, però tenen la seva part de raó. El discerniment no ha de funcionar només en qui anuncia sinó també en qui escolta.

L'Església actualment al nostre país té importants dificultats en la transmissió dels valors evangèlics. Com a Jerusalem, podem dur a terme una llarga discussió. Un motiu el podem trobar en el llenguatge i en la pastoral. Un altre motiu, en els receptors. Però, per part meua, voldria centrar l'atenció en si fem l'anunci evangèlic tal qual o, fins i tot inconscientment, imposem una sèrie d'exigències que no tenen res a veure amb el missatge de Jesús. Els profetes, ancorats en la Paraula de Déu, anunciaran la llibertat als qui pateixen perquè «Crist ens ha alliberat perquè siguem lliures» (Ga 5,1) i les seves denúncies incomodaran molts altres, però no imposaran gangues ni adherències inútils. Un bon exercici consistiria a analitzar a la llum d'aquest criteri els missatges que l'Església fa arribar als seus fidels i a la societat en general.

N'hi ha que volen silenciar l'Església acusant-la de ficar-se en política i de mil coses més. Si és conscient de no servir altres interessos (partits polítics, emporis econòmics...) que els de l'evangeli i dels que pateixen, res no ha de témer. No ha de callar, malgrat que mai no estarà a l'alçada del missatge. Només hi ha lloc per a la humilitat i conversió davant de les pròpies incoherències.

Bernanos, a *Journal d'un curé de campagne*, escriu: «La paraula de Déu és un foc candent! I vostè, que l'ensenya, desitjaria agafar-la amb pinces, per por de cremar-se, no l'agafaria a grapats, oi? Hi ha un sacerdot que acaba de parlar profusament i baixa del púlpit una mica arborós, però content; en realitat, no ha predicat, sinó que ha xiuxiuejat a tot estirar.» I afegeix: «Quan el Senyor treu de mi, per atzar, una paraula útil a les ànimes, la conec en el mal que em fa.»

BALCLI'S

SALA DE SUBHASTES

Des de l'1979

COMPREM AL COMPTAT

ANTIGUITATS, PINTURA S. XIX I XX

MOBLES, OBJECTES

JOIES, ARGENT I RELLOTGES

PISOS SENCERS
VISITES A DOMICILI

☎ 932 175 607 C/ ROSSELLÓ, 227 BARCELONA

CARTES DEL LECTOR

■ Pregàries dels fidels

Sabem que des dels bisbats fan arribar a les seves parròquies propostes de pregàries per ser llegides abans de l'ofertori de cada Eucaristia. Es tracta d'una facilitat per ajudar els responsables de preparar la litúrgia de les nostres esglésies, però el contingut uniforme per arribar a totes elles els minva interès i es perd una oportunitat magnífica de posar en públic el sentit cristià de les nostres comunitats.

Estem tips de sentir el «pregar per tots nosaltres» cada diumenge, nosaltres que tenim la sort d'estar allí presents davant del sagrari amb Jesús present i moltes vegades amb aire condicionat i música d'orgue a diferència de milers de persones allunyades que pateixen molt.

Si el senyor rector no pot, que demani ajuda, fins i tot els petits podran aportar pregàries de gran interès i tendresa.

Demana pluja, ara que tanta falta fa, no s'hauria d'oblidar mai.

Demana per les tristes i concretes desgràcies que cada setmana coneixem és obligat: terrorisme, guerres, terratrèmols, inundacions, etc. Pregar concretament per elles amb noms concrets fa prendre consciència i renéixer molt més l'esperit d'amor i entrega dels cristians.

Demana cada dia pels immigrants que deixen el seu país posant en perill la seva vida en la pastera o en mans de màfies, les quals enganyen les joves, que molt bé podrien ser les nostres filles.

Denunciar les injustícies i l'exploració de fora i de dins de casa nostra. Demana feina per als aturats, sostre per als indigents i acollida per als esgarriats.

Demana pels orfes de mare que un pare desesperat ha acabat amb la seva vida.

Demana per una determinada desgràcia d'uns veïns que tots coneixem.

I més i més que mai no acabariem.

La qüestió no és cap novetat, però mereix ser contemplada.

Gràcies al bisbat pels seus suggeriments, però no cal. Nosaltres sabem de debò què necessita el nostre poble, els nostres germans i de debò volem demanar a Jesús que ens escolti i no ens deixi.

GENÍS DE TERA i TEIXIDOR
Badalona

■ La sinceritat

Som com l'aire que va a tot arreu, és la fita i fidel a la paraula, remou amb preferència i es fa conreu, gira la sinceritat que mai falla.

I sentir l'expressió de la nova com anunci que avança aquesta terra.

Astorats per la por que Ell és prova, sabem que té criteri que prepara.

Tenim la virtut de gaudir l'amor i alliberar-nos enmig de la causa, la trobada que reflecteix valor, la medicina dóna molta pausa.

On és la maduresa de la vida i portar l'àmbit amb camí quotidià. Amb crítica que forma la crida, costum que mereix domini i poesia.

On cada moment neix encara, saps a qualsevol lloc d'aquest planeta, tens present l'Infant, com Ell plora. Amb un cor d'amic que vetlla i estima.

JOSEP BOVER i BLANCH
Granollers

■ A Lourdes amb la «Senyora»

He tingut la sort de connectar amb les Germanes Missioneres Croades de l'Església, que dirigeixen una escola professional al barri del Besòs de Barcelona. Elles en van convidar a participar en un pelegrinatge a Lourdes el 1984. Feia anys que organitzaven aquests pelegrinatges. Per primer cop vaig tenir el goig de trobar-me amb la «Senyora». Encara recordo quan em vaig trobar a la gruta davant de la imatge de la Mare de Déu. Em vaig emocionar i vaig caure de genolls tot preguntant perquè d'alguna manera revivia els sentiments de Bernadeta en aquell lloc i en totes les seves aparicions. Quina emoció! Quina alegria!

Aquells dies vaig estar com embaulat. Vaig seguir amb fervor tots els actes del pelegrinatge: Hora Santa, Via Crucis, Eucaristia, moments lliures que aprofitava per tornar a la gruta, benedicció dels malalts i processó de les torxes. Tot nou, tot emocionant.

Aquelles emocions he tingut la sort de tornar-les a viure moltes vegades més, perquè sempre en el meu interior es genera alguna guarició del meu esperit. És com una inquietud per ser millor i una consideració pels malalts que abans no tenia.

Sé que l'origen d'aquestes noves «facetes» de la meua ànima van sorgir allà, a la gruta. En el segon pelegrinatge em vaig acostar a la Mare de Déu i li pregava guariment o alleujament de la malaltia que pocs dies abans m'havien diagnosticat. En aquell instant es va posar al meu costat una llitera amb un

malalt. Vaig aixecar la vista i en veure aquell malalt tan deforme, malparat, incapaç de valdre's per ell mateix ni per menjar, que mirava fixament la Mare de Déu, vaig tombar la mirada a la imatge, em vaig entristir pel meu egoisme i li vaig demanar que s'oblidés de mi i tingués cura d'aquest malalt infinitament més necessitat.

Entenc la germana Teresa, directora de l'Escola de Santa Maria dels Apòstols, vivint un moment similar, que la Mare de Déu li suscités la idea d'organitzar un pelegrinatge perquè altres persones poguessin sentir el que ella estava sentint en aquell moment.

He tingut l'oportunitat de canviar impressions amb altres pelegrins, a més d'escoltar casos més rellevants en la posada en comú que es fa al vespre, en presència del sacerdot que ens assisteix, P. Ruperto, i quedés perplex quan t'adones que a tantes persones els passa una cosa semblant.

És evident que els miracles de Lourdes per guariment de malalties es produeixen de tant en tant, però la guarició i nova projecció de les ànimes gairebé es podria dir que es realitza en tots els qui s'acosten a la Mare de Déu amb devoció.

Les Germanes Missioneres Croades de l'Església, amb el seu lliurament i dedicació abnegada, organitzen des de fa més de 25 anys dos pelegrinatges anuals amb més de 300 pelegrins cada any. La seva tasca és digna d'encomi pel que suposa de tasca apostòlica i el bé que genera a tantes ànimes. L'acció catequística a càrrec del P. Ruperto aplega tots els ingredients perquè la «Senyora», la Immaculada Concepció de Lourdes, vessi torrents de gràcies amb l'aigua d'aquell brollador. Gràcies, Germanes, moltes gràcies.

SATURNINO GARCÍA
Barcelona

■ Treballar plegats

És un goig veure l'arquebisbe Jaume Pujol i l'alcalde de Tarragona, Josep Félix Ballesteros, presentant conjuntament l'Any Jubilar a la Fira de Turisme de Madrid. Ens agrada que el grup municipal i l'arquebisbat treballin plegats. És una cosa bona per a tots. Ara que s'acaben de celebrar eleccions, seria bo que els polítics s'uneixin per buscar solucions als problemes i donin suport a la cultura i educació. També han d'ajudar els nouvinguts i les seves famílies perquè puguin guanyar-se la vida.

MARIA VALLDOSERA DE
MONTCUSÍ
Tarragona

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan
Antoni Mateo

Sobre baptisme i matrimoni

—Fa poc que vaig acabar els meus estudis de teologia. Fent una catequesi de Confirmació, m'han sorgit uns quants dubtes plantejats arran de diverses preguntes que m'han fet. He pensat que vostè em podria contestar les preguntes següents: un vidu, casat per l'Església, es pot tornar a casar cristianament?; s'admeten altres baptismes, rebuts en altres grups (per exemple, els testimonis de Jehovà)?; quants «supòsits» per a la nul·litat matrimonial hi ha en total?; com avaluar la fe dels nuvis?

—Quedo una mica sorprès que un estudiant que acaba de cursar els estudis de teologia em faci preguntes que ell mateix hauria de saber respondre. Però com que sé que a vegades els estudiants no són massa aplicats i alguns professors poc competents, passo a donar resposta als dubtes. Però abans li vull dir que vostè és una persona ben honesta i humil quan pregunta coses que no sap bé i vol ser portador de llum. Això l'honora i va per bon camí. És important en les qüestions de fe que no donem les nostres opinions sinó la doctrina de l'Església. Li recomano que, com a coronament dels seus estudis i per posar les coses al seu lloc, adquireixi i estudiï a fons el Catecisme de l'Església catòlica i el Compendi de la doctrina social de l'Església. Li seran de gran utilitat en la seva tasca catequística i pastoral si és que vostè és candidat als ordes sagrats. Un vidu es pot casar tranquil·lament si en té ganes. El matrimoni vàlid dura «fins que la mort els separa». Són moltes les persones viudes que reprenen el camí del matrimoni. Evidentment, en la preparació de l'expedient cal cerciorar-se del seu estat de viduitat. L'Església catòlica reconeix com a vàlid el baptisme administrat en altres Esglésies (per exemple, ortodoxes) i confessions cristianes (per exemple, luterans). No és el cas del grup que vostè em menciona, ja que no són cristians. No creuen que Jesucrist sigui Déu i no creuen en la Santíssima Trinitat. Cal anar molt amb compte avui amb certs grups dits evangèlics de dubtosa denominació d'origen.

Pel que fa a la nul·litat del matrimoni, li diré que avui és particularment important que els nuvis acceptin les propietats essencials del matrimoni: la unitat i la indissolubilitat i la voluntat d'acollir els fills. Així, si un dels dos contraents excloués que es casa per sempre o amb la voluntat de no tenir mai cap fill, el matrimoni seria nul. L'Església no avalua la fe dels nuvis (batejats, evidentment!), ni demana si en tenen molta o poca. Els demana simplement que es vulguin casar de veritat. Els principals impediments provenen per raó d'edat, grau de consanguinitat, impotència antecedent i perpètua, vincle anterior, orde sagrat... Consulti el Codi de Dret Canònic, canons 1073 i següents.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vos a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

■ Bona Setmana Santa?

Una cadena de supermercats ens felicita la Setmana Santa amb un conillet somrient, com si del Nadal o d'un aniversari es tractés. Accedir al significat pregon d'aquests dies no està a l'abast de tothom o potser deu ser part del procés de descristianització que patim. La Setmana Santa commemora que Déu mor per l'home. I per què faria Déu una cosa semblant?

Per al ciutadà d'avui, assetjat per les preocupacions

del dia a dia i ocupat a gestionar els seus diners i gaudir del seu lleure, Déu no té cabuda. I això no obstant la pregunta resta a l'aire. Tan sols els qui interioritzen que posseeixen una ànima immortal i que han de fer-se'n càrrec, sabran el que és viure més enllà de la mort. Que la tristesa d'aquests dies dissolta per la joia de la Resurrecció ens faci reflexionar: conills de Pasqua sí, però després d'haver assistit a la tragèdia del Calvari.

CRIS TÉLLEZ
Barcelona

Les «representacions» de la resurrecció de Crist

Pere Tena, bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

Una dificultat real

Representar el naixement de Jesús ha estat sempre una empresa relativament fàcil per als artistes. Amb particularitats més o menys simbòliques segons les èpoques i les cultures, la narració dels sinòptics Mateu i Lluc ha quedat expressada d'una manera que podríem anomenar «directa»: l'Infant a la menjadora, Maria i Josep, els pastors, els mags... Imaginar un infant acabat de néixer no és gens difícil: tots n'hem vist.

La resurrecció de Crist, i la figura mateixa del Ressuscitat, escapen a la imaginació humana. Ningú no ha vist mai un cos gloriós. És cert que les narracions evangèliques ens expliquen que el Ressuscitat es deixava veure en formes terrenes, que demanaven el reconeixement de la fe —Magdalena, Emaús, els Dotze en el cenacle i a taula—, però precisament això fa que les representacions d'aquestes escenes evangèliques pugui induir als qui les contemplem a una concepció de la resurrecció de Crist com una reanimació —com la de Llàtzer— i no com una nova realitat en la mateixa persona.

Tots hem experimentat un cert mal-estar en les representacions teatrals de la Passió de Crist, o en els films sobre el mateix tema, en el moment en què han volgut visibilitzar la resurrecció del Senyor, o la seva presència en les aparicions. Sempre hi ha una certa insatisfacció, malgrat l'intent respectuós.

Les «solucions»

L'antiguitat cristiana ha representat Crist com a Senyor, i, per tant, com a Ressuscitat. També ha assumit imatges simbòliques, la del pastor en el jardí, per exemple, que combina la imatge bucòlica amb la bíblica i amb les mateixes paraules de Jesús, comentades al final de la carta als Hebreus: «Ha ressuscitat d'entre els morts el gran pastor de les ovelles.»

Les icones orientals medievals, primer, i després alguns artistes de l'Occident —Fra Angèlic, per exemple— han representat una altra escena «irrepresentable», però molt eficaç per la pedagogia del misteri pasqual: el descens de Crist als inferns, la ruptura dels lligams de la mort («ha esbotzat les portes de la mort», cantem el dissabte sant), i la crida als

justos captius. Les icones orientals són del tot fidels a aquest escenari: el Crist, revestit de túnica blanca, té als peus les restes de les portes de la mort; i pren la mà d'Adam i d'Eva, un a cada banda, com a primers d'una multitud que els acompanyen («s'endugué els captius cel amunt»). L'explicació d'aquesta iconografia l'escoltem cada any, en l'Ofici de lectures del dissabte sant, en l'homilia d'un autor antic. És una de les peces més esplèndides de la Litúrgia de les Hores.

Fra Angèlic té també la seva «solució» per representar el Ressuscitat. En els frescos del convent de Sant Marc, a Florència, destaquen dues escenes que traspuen amb finor i espiritualitat la transcendència de la vida nova de Crist. Les dues són ben conegudes. Una d'elles representa la visita de les dones al sepulcre buit, amb l'àngel; a la part superior de la composició, la figura de Crist, vestit amb túnica blanca i una banderola victoriosa, és l'explicació: «No hi és, aquí! Ha ressuscitat!» La figura de Crist no es presenta completa, sinó situada en una resplendor clàssica per significar la divinitat. Una altra representació remarcable és la de l'encontre amb la Magdalena, al

jardí prop del sepulcre. També aquí destaca el sentit teològic i artístic de l'Angèlic. Jesús és una figura blanca, que destaca en el verd del jardí i dels arbres, i la Magdalena està en una actitud d'adoració respectuosa. Hom pot captar de seguida que es tracta d'una altra situació diferent d'un simple encontre humà i terrenal. Si hom compara aquesta pintura amb la de Tiziano, per exemple, sobre el mateix tema, s'adonarà de la diferència espiritual.

Les representacions dels artistes del segle XVI i següents, tot i la seva bellesa artística, es mouen en unes imatges de Crist ressuscitat —l'escena d'Emaús per exemple— que no traspuen la novetat de la resurrecció. D'altra banda, el barroc va centrar-se més en la representació de la mort de Crist que no pas en la seva victòria sobre la mort. Les imatges que aquests dies passen en processó pels carrers de moltes ciutats evoquen més aviat les paraules profètiques: «El ploraran com al Primogènit.» Però quan les contemplem des de la fe, ens evoquen el final de la Passió de sant Joan: «Miraran aquell que han traspassat.» Aquell que hem traspassat és la font de la vida nova.

Per Eduard Brufau

El sant de la setmana

- Nascut cap al 525 a la Borgonya**
- Rei de Borgonya, de caràcter irascible i vida tempestuosa**
- Penedit i convertit, va fer grans donacions a l'Església**
- Va morir a Châlons-sur-Saone l'any 592**

Quan l'any 561 el rei franc Clotari I va morir va repartir els seus dominis entre els tres fills, i al nostre sant d'avui, Guntram, li va tocar la regió de la Borgonya. Encara que els francs s'havien convertit al cristianisme des de començament de segle, el rei Guntram no destacava per la seva pietat religiosa i encara menys pel seu bon caràcter; irascible i violent, el tracte personal amb ell era un veritable infern, de la qual cosa van donar fe les seves dones.

La primera, Veneranda, va tenir la mala sort de donar-li un sol fill que va morir de ben petit, per la qual cosa el rei la va repudiar. La segona, Mercatruda, va tenir un fill que va morir al cap de poc néixer. El part va ser complicat, i la salut de la segona esposa es va afeblir tant que tot i els esforços del metge per salvar-la, va acabar

Sant Guntram

morint. El rei, endut pel seu caràcter indomable, en va culpar el metge i el va fer matar. Amb la tercera esposa tampoc no va tenir gaire més sort, perquè els dos fills que va tenir se li van morir.

Després d'una profunda reflexió va atribuir totes aquestes desgràcies al seu caràcter indomable i als seus nombrosos pecats. Penedit i convertit, va adoptar com a fill el seu nebot, que havia quedat orfe, i va dedicar la resta de la seva vida a fer donacions a l'Església i a fer bones obres. Va donar diners per construir esglésies i monestirs i per auxiliar els pobres durant les èpoques de fam i de plagues. Ell mateix es va ocupar de tenir cura dels malalts, i va vetllar per instaurar la pau al seu reialme. Fins i tot va arribar a perdonar dos enemics que l'havien intentat matar. La conversió havia estat realment completa.

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(Cicle litúrgic A; ferial 2)

Temps de Pasqua

(Salteri: setmana 1)

MARÇ

Comença el temps de Pasqua

23. Diumenge

Diumenge de Pasqua de la Resurrecció del Senyor, Blanc. Lectures: Vetlla: Després dels textos de la Llei i dels Profetes, Romans 6,3-11 / Salm 117 / Mateu 28,1-10. Missa del dia: Fets 10,34a.37-43 / Salm 117 / Colossencs 3,1-4 (o bé: 1 Corintis 5,6b-8) / Joan 20,1-9 (o bé: Mateu 28,1-10). Per a la Missa vespertina, l'Evangeli pot ser: Lluc 24,13-35

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Josep Oriol, prev.; Toribi de Mogrovejo, b.

24. Dilluns

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 2,14.22-33 / Salm 15 / Mateu 28,8-15
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Agapit, b.; Simó, mr.; Santes, Caterina de Suècia, vg.

25. Dimarts

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 2,36-41 / Salm 32 / Joan 20,11-18
ALTRES CELEBRACIONS: *L'Anunciació del Senyor.* Sants, Ireneu, b.; Humbert, ab.; Santes, Dula, mr.
Festa Major: a Puigpelat.

26. Dimecres

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 3,1-10 / Salm 104 / Lluc 24,13-35
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Brauli, b.; Santes, Màxima, mr.

27. Dijous

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 3,11-26 / Salm 8 / Lluc 24,35-48
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Alexandre, mr.; Rupert, b.; Santes, Lídia, mr.

28. Divendres

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 4,1-12 / Salm 117 / Joan 21,1-4
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Guntram, rei; Sixt III, p.; Doroteu, ab.

29. Dissabte

Octava de Pasqua, *Blanc.* Lectures: Fets 4,13-21 / Salm 117 / Marc 16,9-15
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Ciril, diaca i mr.; Eustaci, ab.; Santes, Beatriu de Silva, vg.

Lectures bíbliques

Diumenge de Pasqua

Lectura primera

Ac 10,34a.37-43

Després d'haver ressuscitat d'entre els morts, nosaltres hem menjat i hem begut amb ell

Lectura dels Fets dels Apòstols:

En aquells dies, Pere prengué la paraula i digué: «Ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per la Galilea, després que Joan havia predicat a la gent que es fessin batejar. Parlo de Jesús de Natzaret. Ja sabeu com Déu el consagrà ungint-lo amb l'Esperit Sant i amb poder, com passà pertot arreu fent el bé i donant la salut a tots els qui estaven sota la dominació del diable, perquè Déu era amb ell. Nosaltres som testimonis de tot el que va fer en el país dels jueus i a Jerusalem. Després el mataren penjant-lo en un patíbul. Ara bé: Déu el ressuscità el tercer dia, i concedí que s'aparegués, no a tot el poble, sinó a uns testimonis que, des d'abans, Déu havia escollit, és a dir, a nosaltres, que hem menjat i hem begut amb ell després que ell hagué ressuscitat d'entre els morts. Ell ens ordenà que prediquéssim al poble assegurant que ell és el qui Déu ha destinat a ser jutge de vius i de morts. Tots els profetes donen testimoni a favor seu anunciant que tothom qui creu en ell rep el perdó dels pecats gràcies al seu nom».

Salm responsorial

117

Enaltiu el Senyor: Que n'és de bo, perdura eternament el seu amor.
Que respongui la casa d'Israel: perdura eternament el seu amor.

R. Avui és el dia en què ha obrat el Senyor, alegrem-nos i celebrem-lo.

La dreta del Senyor fa proeses, la dreta del Senyor em glorifica. No moriré, viuré encara, per contar les proeses del Senyor. **R.**

La pedra que rebutjaven els constructors ara corona l'edifici. És el Senyor qui ho ha fet, i els nostres ulls se'n meravellen. **R.**

Lectura segona

Col 3,1-4

Cerqueu allò que és de dalt, on hi ha el Crist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colosses:

Germans, ja que heu ressuscitat juntament amb el Crist, cerqueu allò que és de dalt, on hi ha el Crist, assegut a la dreta de Déu; estimeu allò que és de dalt, no allò que és de la terra. Vosaltres vau morir, i la vostra vida està amagada en Déu juntament amb el Crist. Quan es manifestarà el Crist, que és la vostra vida, també vosaltres apareixereu amb ell plens de glòria.

Al·leluia

1Co 5,7b-8a

Crist, el nostre anyell pasqual, ha estat immolat: celebrem en el Senyor la festa de Pasqua.

Evangeli

Jn 20,1-9

Havia de ressuscitar d'entre els morts

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

El diumenge Maria Magdalena se n'anà al sepulcre de matí, quan encara era fosc, i veié que la pedra havia estat tretta de l'entrada del sepulcre. Ella se'n va corrents a trobar Simó Pere i l'altre deixeble, aquell que Jesús estimava tant, i els diu: «S'han endut el Senyor fora del sepulcre i no sabem on l'han posat.» Llavors, Pere, amb l'altre deixeble, sortí cap al sepulcre. Corrien tots dos junts, però l'altre deixeble s'avançà i arribà primer al sepulcre, s'ajupí per mirar dintre i veié aplanat el llençol d'amortallar, però no hi entrà. Darrera d'ell arribà Simó Pere, entrà al sepulcre i veié aplanat el llençol d'amortallar, però el mocador que li havien posat al cap no estava aplanat com el llençol, sinó lligat encara al mateix lloc. Llavors entrà també l'altre deixeble que havia arribat primer al sepulcre, ho veié i cregué. Fins aquell moment encara no havien entès que, segons les Escriptures, Jesús havia de ressuscitar d'entre els morts.

Sant Feliu de Llobregat

diòcesis

Ha mort el P. Cassià M. Just

■ Abat de Montserrat del 1966 al 1989, va destacar pel seu tarannà obert i pacificador

MONTSERRAT.— La matina-
da del 12 de març va morir al mo-
nastir de Santa Maria de Montserrat
el P. Cassià M. (Joan) Just i Riba,
abat emèrit de Montserrat. Tenia
81 anys i en feia 64 que era monjo
benedictí de Montserrat. En saber-
se la notícia, l'actual abat de
Montserrat, el P. Josep M. Soler, va
tenir unes paraules emocionades de
record per «una persona que va ser
molt estimada no sols per la comu-
nitat de monjos sinó per moltíssima
altra gent».

«**E**l P. Cassià M. Just va ser un home
fidel a l'Evangeli i a l'estil sen-
zill i acollidor de Jesús, escoltava tothom
intentant sempre comprendre l'altre, i era
un home de pau que també procurava pa-
cificar els altres.» Amb aquestes paraules
definia l'abat Josep M. Soler l'home
que va ser abat del monestir de
Montserrat des del 1966 fins al 1989,
un temps engrescador però també difí-
cil de vivència del Concili Vaticà II i
de la seva aplicació.

En aquest sentit, el P. Cassià M. Just
va contribuir a la renovació de la vida mo-
nàstica tant de Montserrat com d'arreu del
món benedictí. Tal com recordava el P.
Soler, «va treballar fortament perquè
Montserrat es mantingués obert a tothom
tal com Pau VI li havia dit després del
procés de Burgos».

Nascut a Barcelona el 22 d'agost de
1926, el P. Cassià va entrar a l'Escolania
el 1939 —la seva preparació musical prè-
via, durant la guerra civil, la va fer amb
el P. Anselm Ferrer. A l'Escolania va te-
nir de mestre el P. David Pujol i ben avi-
at va mostrar la seva habilitat musical
a través de l'orgue. Va ingressar al
monestir de Montserrat el 5 d'agost del
1942 i va fer la professió solemne el
15 d'agost del 1947. La seva ordenació
sacerdotal va tenir lloc el 27 d'agost del
1950. L'1 de desembre del 1966 va ser
elegit abat de la comunitat, després d'ha-
ver desenvolupat les tasques de mestre de
novicis i de prior de l'abat Gabriel Bra-
só.

En deixar el càrrec el 1989, el va suc-

El P. Cassià va ser una figura clau en l'aplicació del
Vaticà II a casa nostra.

ceir el P. Sebastià M. Bardolet. Actual-
ment, el P. Cassià era un dels organistes
titulars de la basílica de Montserrat i des-
plegava una notable activitat de guiatge
espiritual. De fet, tal com recordava el P.
Soler, «després de la seva renúncia a la
direcció del monestir, el P. Cassià es de-
dicava a escoltar i acompanyar espiritua-
lment moltes persones, així com a la
música. Encara la tarda del dissabte an-
terior a la seva mort, va estar fent un petit
concert d'orgue».

El P. Cassià M. Just va cursar estudis
superiors de música, orgue i cant grego-
rià al Pontifici Institut de Música Sacra
(Roma); va ampliar els coneixements
d'orgue a París, amb André Marchal i
Norbert Dufourcq, i va treballar la com-
posició amb André Jolivet (1955-56). En-
registrà a l'orgue obres del P. Narcís Ca-
sanovas i va escriure algunes
composicions vocals.

En el món benedictí va participar en
l'àmbit internacional en l'aplicació del
Concili Vaticà II i va exercir el càrrec de
visitador de la Província Hispànica Be-

nedictina, del 1989 al
1996. A partir del seu
mestratge monàstic, va
publicar unes glosses per
a una relectura de la re-
gla benedictina (Publica-
cions de l'Abadia de
Montserrat, 1981). Va
donar nombroses confe-
rències i tandes d'exerci-
cis espirituals, especial-
ment a sacerdots i
religioses.

Obert i pacificador,
profund i sensible alho-
ra, el P. Cassià va dirigir
la comunitat benedictina
de Montserrat en els anys
difícils del postconcili i
va tenir un paper impor-
tant durant la transició
democràtica. «Tot el que
feia en aquells moments
intentava viure-ho sota la
mirada de Déu com un
arriscat servei a l'Església
i al nostre poble»,
deia el P. Soler, que tam-
bé en destacava la seva
força preocupació social,

«particularment pels problemes de l'atur,
de la pobresa, de la marginació i de les
persones que tenen alguna mena d'incapa-
citat».

Condol dels arquebisbes de Barcelona i Tarragona

També els arquebisbes de Barcelona i
de Tarragona van expressar el seu condol
a la comunitat benedictina arran de la
mort del seu abat emèrit. Mons. Jaume
Pujol, arquebisbe de Tarragona i president
de la Conferència Episcopal Tarraconen-
se, va definir el P. Cassià com a figura
senyera del nostre país: «Em va semblar
sempre un home de Déu, fermament ar-
relat a la nostra terra. En mi quedarà sem-
pre el record d'una persona que estimava
profundament l'Església i que treballava
decididament pel seu bé.»

De la seva banda, el cardenal Lluís
Martínez Sistach va definir el pare Cassià
com l'abat del postconcili a Catalunya,
«perquè ell personalment i per mitjà de
la comunitat de monjos de Montserrat va

«Defunctus adhuc loquitur»

Un dels records més colpidors i
benèfics que tinc del suara traspas-
sat P. abat Cassià M. Just, a qui he
prestat modestos serveis com a
secretari des del 1975, és aquest:

L'any 1967, uns bons amics —
bàsicament Agustí Mariné, propi-
etari d'una modelica explotació
agrícola a Montsó, i Raimon Galí,
mestre meu entranyable— invita-
ren el P. Cassià a fer una estada en
aquella finca. L'anaren a buscar a
Montserrat i quedaren que el re-
tornarien l'endemà mateix. Arri-
bats a la finca, ens posàrem còmo-
des, férem estona i, finalment,
sopàrem. Acabat, la vetllada fou
llarga i era força tard quan final-
ment, després d'una substanciosa
conversa, ens ficàrem al llit.

L'endemà, almenys jo, que, per
cert, no era monjo ni tenia aleshores
intencions de fer-me'n, no
vaig matinejar. Quan finalment
em vaig decidir a sortir d'entre els
llençols, rentar-me la cara i esmor-
zar, vaig tenir una gran i merave-
llosa sorpresa.

Al defora, damunt de la prada
que vorejava la masia, el P. Cassià
resava matines o bé laudes. El seu
posat era tranquil, pacífic i pacifi-
cador. Havia dormit poques hores
i ja en tenia prou. En canvi, li con-
venia parlar amb Nostre Senyor.

Crec que la pregària fou sem-
pre per a ell la causa secreta —vis-
tent o no—, l'arma, l'alçaprem de
la seva prodigiosa vitalitat cristia-
na, humana i àdhuc artística.

G. Pius Tàssies i Segarra
Monjo de Montserrat

col·laborar intensament en l'aplicació de
les decisions del Concili Vaticà II a
Catalunya».

«L'abat Cassià —va dir també el car-
denal de Barcelona— va ser un gran de-
fensor dels drets humans i de la persona-
litat de Catalunya; va mantenir contactes
permanents amb el món religiós, cultural
i polític català i com a successor de l'abat
Aureli Maria Escarré va treballar molt
eficaçment per a la projecció cultural i
religiosa del monestir en l'àmbit nacio-
nal i internacional.»

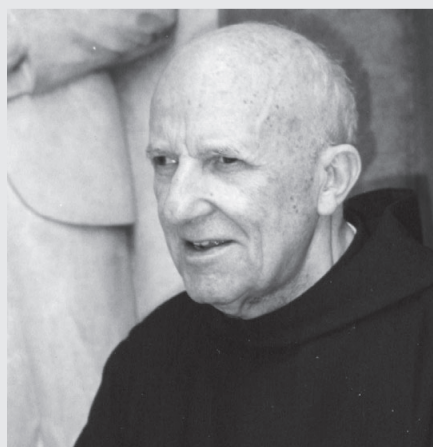
L'arquebisbe de Barcelona també va
voler destacar la dimensió social de l'obra
de l'abat Cassià: «Aquesta dimensió so-
cial s'ha manifestat sobretot a partir de
l'any 1991, quan va crear la Fundació
Cassià Maria Just, que treballa per la in-
tegració sociolaboral de persones en
atur.»

L'enterrament del P. Cassià M. Just va
tenir lloc el divendres 14 de març a la ba-
sílica de Santa Maria de Montserrat, i va
ser presidit pel pare abat de Montserrat,
Josep M. Soler. (C.C.)

Adéu al P. Romuald Díaz i Carbonell

La tarda del dimecres 12 de març també va morir el monjo Romuald Díaz i Carbonell, conegut especialment per la seva dedicació a la Sagrada Escrip-
tura i per haver format part del grup de monjos que va fundar i va mantenir
l'institut ecumènic de Deir Tantur (Israel). L'interès hagiogràfic el va moure a
intervenir en la promoció dels processos que van portar a la beatificació de
Pere Tarrés i de Francesc de P. Castelló i Aleu, sobre els quals va escriure mo-
nografies. També va escriure biografies de *L'abat Marcet* (1951) i de *Dom
Bonaventura Ubach* (1961). Nascut a Igualada el 1914, des del 1933 era mo-
njo de Montserrat.

El P. Romuald va morir als 93 anys i, tal com va dir l'abat de Montserrat en
l'homilia del seu enterrament, desitjava la vida eterna amb deler espiritual:
«La seva ceguesa des de feia molts anys era com una paràbola del seu desig
espiritual.»

Barcelona

Joiosa celebració del Dia del Seminari amb l'ordenació d'un nou diaca

■ El cardenal Martínez Sistach presideix la consagració diaconal de Mn. Miquel Álvarez

BARCELONA.— Faltaven encara 45 minuts perquè comencés la cerimònia i la capella del Seminari Conciliar de Barcelona ja era mig plena; les guitarres, l'orgue, la percussió, la flauta travessera sonaven; es respirava un ambient

d'alegria i els somriures eren a flor de pell. Els concelebrants comentaven l'esdeveniment i es preparaven per a l'Eucaristia en el decurs de la qual el jove seminarista Miquel Álvarez Rodríguez seria ordenat diaca pel cardenal Lluís

Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona. A més, entre la cinquantena de preveres concelebrants n'hi havia un de ben especial: el germà del Miquel, Mn. David Álvarez, formador en el Seminari Menor de Barcelona.

El 19 de març passat, dia en què l'Església celebrava el Dia del Seminari, el jove Miquel Álvarez, de només 24 anys, veia com es feia realitat el somni de ser ordenat ministre de l'Església. Un somni que venia de molt lluny, des dels 13 anys quan, seguint les petjades del seu germà David, va entrar al Seminari Menor de Barcelona. El dia anterior a l'ordenació diaconal, durant la celebració al mateix Seminari de la seva tradicional Jornada de Portes Obertes, Miquel va ser el protagonista de la vetlla de pregària per les vocacions, tot oferint el seu emotiu testimoni de vocació sacerdotal primerenca.

Ja en l'Eucaristia de l'ordenació, durant l'homília, el cardenal Martínez Sistach va voler destacar la generositat dels dos germans, David i Miquel, així com la de la seva mare, per l'acolliment joiós de la crida del Senyor. «Aquesta família rep una benedicció molt especial. És una manifestació de la predilecció del Senyor», va apuntar el cardenal. El purpurat va mostrar públicament la seva alegria per poder ordenar, en el Dia del Seminari, una vocació primerenca: «Cal descobrir la dimensió vocacional de la vida, com ha fet el Miquel, que ha volgut posar-se al servei de l'Església, oferint la seva vida, la seva pregària, obrint casa seva, el seu cor.»

Segon fill ordenat

Des del primer banc, la mare de l'ordenant contemplava amb emoció com, per segona vegada, l'arquebisbe de Barcelona s'adreçava a un dels seus fills i després d'imposar-li les mans, aquest es prostrava a terra per rebre amb humilitat la pregària de tots els sants. Un cop va ser revestit amb l'estola creuada i la dalmàtica, Mn. Miquel Álvarez va rebre els Evangelis, essència

El cardenal Martínez Sistach va consagrar el nou diaca.

L'ordenació es va segellar amb el bes de pau.

del nou ministeri, i el cardenal li va oferir el bes de pau.

La mare del nou diaca, encara emocionada, va ser qui va portar les ofrenes de l'aigua i el vi a l'altar. Amb aquest gest oferia a Déu no només les espècies eucarístiques sinó també el seu fill menor. Mn. Miquel Álvarez, ja com a nou diaca, va ajudar el cardenal en la litúrgia més pròpiament eucarística, tal com farà a partir d'ara en l'exercici del ministeri sagrat.

Finalitzada la celebració, Mn. Miquel Álvarez va voler repassar la seva trajectòria, tot agraint a totes i cadascuna de les persones que han influït en la seva vida i en la seva vocació, «com a signes de la presència de Déu». Així va enumerar nombroses institucions i grups als quals ha estat vinculat des de la infantesa: la parròquia de Sant Andreu del Palomar i Mn. Albert Taulé, l'Acció Catòlica, el Seminari, Grup de Religió i Vida, Taizé, l'Hospitalitat de Lourdes... I un llarg etcètera. No va oblidar tampoc «els qui no entenen el que estic fent avui aquí però han vingut igualment perquè saben que em fa feliç». I va afegir: «Per a mi sou un regal de Déu.»

Com no podia ser menys, el nou diaca va recordar la seva família més propera, la seva mare i el seu germà David. Finalment Mn. Miquel va fer una mirada al futur per «fer camí amb Jesús i tots vosaltres».

Mónica García

Mn. MIQUEL ÁLVAREZ RODRÍGUEZ, 24 ANYS

«Em poso al servei de la Paraula i dels més desfavorits»

—Quin ha estat, a grans trets, el procés de la teva vocació?

—Quan era petit feia d'escolanet a la parròquia i tenia la figura del capellà molt propera... El meu pare va morir quan jo i el meu germà érem

molt petits i la meua mare es va recolzar molt a la parròquia de Sant Andreu del Palomar. Portava grups de catequesi, visitava malalts, participava en els grups de neteja de l'església... Aleshores el meu germà va entrar al Seminari i vaig començar a conèixer com era tot el procés, què comportava ser capellà i m'ho vaig plantejar. Dintre del ventall de possibilitats de coses a les quals em podria dedicar de gran vaig incloure la de ser capellà. Així, com qui no vol la cosa, als 13 anys vaig entrar al Seminari Menor. I de mica en mica, la crida s'ha anat refermant, perquè això no és una cosa d'una dia per l'altre, com si fos una cinta transportadora. Més tard vaig entrar al Seminari Major i això va significar un nou compromís, més ferm, fins a arribar al dia d'avui.

—Què és el que més t'atrau del diaconat?

—Diaca vol dir servidor. I servir sobretot transmetent la paraula i aquesta Bona Notícia que ens ha portat Jesús. A més, hi ha una dimensió caritativa molt important: la predilecció pels pobres, pels que tenen més dificultats. Com a diaca, em poso al servei de la Paraula i dels més desfavorits.

—Estàs nerviós?

—Sí, sí, estic nerviós... I tant! Perquè s'apropa l'hora!

Admissió als ordes sagrats de tres joves seminaristes

Javier Prieto, Joan García i Eduard de Ribot van ser admesos als ordes sagrats.

BARCELONA.— Com a pas previ a l'ordenació diaconal, el 27 de febrer passat tres joves estudiants del Seminari Conciliar de Barcelona van ser admesos com a candidats als ordes sagrats. En el decurs d'una eucaristia solemne presidida pel cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona, Javier Prieto, Joan García de Mendoza i Eduard de Ribot van ser reconeguts públicament com a candidats a la consagració ministerial, que es podria produir en pocs mesos. El cardenal va insistir durant l'homília en la importància d'un compromís «per sempre»: «El compromís sacerdotal és necessari mantenir-lo per sempre i confiar plenament en el Senyor. I és que els sacerdots, el que oferim no és nostre, sinó que ho hem rebut tot de Déu i ho hem de donar als germans...» El purpurat els va agrair també la seva generositat i els va animar a acollir el do del ministeri sacerdotal, «que donarà sentit i equilibri a la vostra existència». (M.G.)

Roca

www.roca.com

Inspired by water | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

MN. JUAN PABLO ESTEBAN

«El sacerdoci és un camí de realització personal incomparable»

—Què sents en aquests moments?

—En aquests moments el cor esclata en crits d'agraïment i lloanca a Déu. Penses en totes les persones que t'estimen i t'han fet costat per tirar endavant pel camí que el Senyor et va assenyalar un bon dia. D'altra banda, neixen en tu sentiments de responsabilitat davant de la comunitat eclesial per portar un do tan preuat. El teu cap recorda totes les benediccions i meravelles que el Terrisaire ha fet amb amb la teva argila i només li demanes una cosa: que t'ajudi a romandre fidel.

—Què va portar-te a entrar al Seminari?

—La inquietud per respondre a una Veu Misteriosa que em seduïa i abrusava en el meu cor l'anhel per servir els altres i canviar les situacions d'injustícia que m'envoltaven. També l'inici d'un camí de pregària seriós i de discerniment vocacional al costat del meu rector de parròquia i de la congregació de les Germanes de Maria Reparadora, tot just quan arribava a l'adolescència.

—Què li diries a un jove que es planteja la vocació de prevere?

—Que val la pena, ja que Déu no es deixa guanyar mai en generositat. Que no tingui por de començar un camí de discerniment profund, encara que l'ambient no l'afavoreixi gaire. Que el sacerdoci és un camí de realització personal incomparable i que avui més que mai estem cridats a nedar a contracorrent. Si Déu ens crida és perquè ens estima i vol compartir amb nosaltres les meravelles del seu amor.

—Quin paper ha tingut la família en el procés de la teva vocació?

—La meua família ha estat escola d'aprenentatge del verb estimar. Sempre enmig de les dificultats hem estat molt units i respectuosos els uns cap als altres. Dels meus pares i els meus avis he après els valors de l'honradesa, la constància, el treball, la humilitat, la pietat. Amb les meves germanes vaig aprendre el significat del verb compartir i els meus nebots em parlen de tendresa i d'esperança.

La missa solemne, presidida per Mons. Vives, va presidir l'Ordinació de dos nous sacerdots

Els joves diaques Pau Bellido Segarra i Juan Pablo Esteban Osma van ser ordenats com a sacerdots el 9 de març a la basílica catedral de Santa Maria d'Urgell. La cerimònia, presidida pel bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives Sicília, va ser concelebrada per un gran nombre de sacerdots de la diòcesi i va comptar amb la participació de moltíssims fidels.

Mons. Joan Enric Vives va adreçar unes paraules plenes d'afecte i d'estima a les famílies dels nous preveres en la seva salutació inicial. Juan Pablo Esteban és originari de Bogotà (Colòmbia) i Pau Bellido, de Benicàssim (València), i les seves famílies es van desplaçar des d'allà per assistir a la cerimònia.

El bisbe va recordar als dos joves en la seva homília que el seu compromís és un do, tot assenyalant «com n'és, de gran, la persona humana quan dona tot el que és i tot el que té i posa la seva llibertat en mans del Senyor». Mons. Vives va afegir que «això és ser sacerdot, Ministre de la Vida de Jesucrist. Vida i resurrecció per a les persones, per als nostres infants, per a la joventut, per als desesperats, per als que passen fam i set, per als que la vida ha massacrat... Avui el Senyor accepta el

Mons. Joan Enric Vives va presidir l'Ordinació de dos nous sacerdots

vostre do i us fa ministres seus a disposició del món sencer».

En començar el ritu de l'ordinació, els candidats van proclamar les seves promeses davant del bisbe i, abans de procedir als signes majors del sagrament de l'orde, l'assemblea va invocar Santa Maria i els sants, amb els elegits prostrats davant de l'altar del Senyor. Els encara diaques es van agenollar davant de Mons. Vives, que, reprenent el gest dels apòstols, els va imposar les mans, acció que també van fer els preveres com a signe d'acceptació i de comunió amb el mateix ministeri, enmig

d'un silenci coratgesc i amb la invocació de la fe, Pau i Juan Pablo van rebre el ministeri de sacerdots. Ja revestits, els nous sacerdots van vi per a l'Eucaristia de l'òscul de començar la seva vida com a germans preveres de pell els dos sacerdots i la seva primera eucaristia prèvia amb il·luminats amics.

¡Ya se puede ver EWTN el Canal Católico en *imagenio*!

Solicítelo gratuitamente
en el canal 184.
Infórmese en el teléfono:
921-41-26-06.

EWTN
el canal católico

imagenio

Telefónica

Com a omplir de gom a gom el temple en el dia del Seminari Els joves sacerdots a Urgell

dir la cerimònia d'ordenació.

prendor. Va ser així com, per l'Esperit Sant i la pregària de Pablo van participar del do i el presbiterat.

van ser ungides les mans dels i van rebre l'ofrena del pa i del cristia, que es va iniciar després omunió i de pau del bisbe i dels es. Encara amb l'emoció a flor joves sacerdots van celebrar la cararistia, que van repartir des-sió entre els seus familiars i

Els dos joves van viure una jornada inoblidable en el Dia del Seminari.

La cerimònia es va cloure amb les paraules d'agraïment de Mn. Juan Pablo i de Mn. Pau Bellido, que visiblement emocionats van agrair a tothom la seva presència, la seva pregària i la seva ajuda.

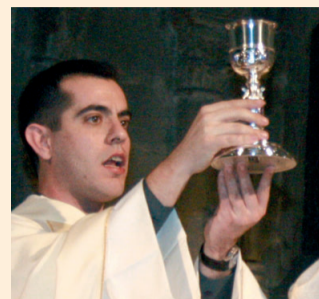
Els dos nous sacerdots celebren enguany la seva primera Setmana Santa com a preveres, amb la il·lusió i l'entusiasme dels inicis, conscients que, tot i la seva fragilitat, han rebut un do immens de Déu. La diada va ser, en realitat,

una immillorable campanya vocacional per a l'Església d'Urgell ja que va coincidir amb el Dia del Seminari. Dos joves diaques eren ordenats preveres davant d'una multitudinària assistència de fidels. Aquests dos joves, Juan Pablo Esteban i Pau Bellido, van acabar fa dos anys els seus estudis al Seminari Interdiocesà, a la capella del qual van ser instituïts lectors i acòlits el 23 de març del 2006, i més tard, el 10 d'abril, en el marc de la missa crismal a la catedral, van ser admesos com a candidats al sagrament de l'orde. En l'actualitat Juan Pablo Esteban exercia el diaconat a Balaguer i Pau Bellido, a Andorra la Vella, des de l'abril de l'any passat van rebre l'orde del diaconat a l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella. Els dos nous preveres van estar acompanyats per una nombrosa representació de familiars i amics, així com també per les seves respectives comunitats parroquials de Balaguer i d'Andorra la Vella, que van voler fer-se presents en aquest acte tan significatiu per a la vida d'aquests dos joves i també per a la vida pastoral de la diòcesi d'Urgell.

David Codina

MN. PAU BELLIDO

«Sentia que el Senyor em cridava a estar unit íntimament amb Ell»

—Què sents en aquests moments?

—Sento una gran alegria i dono gràcies a Déu per haver-me concedit el do de la fe i haver plantat la llavor de la vocació en el meu cor. Agraïco a la meua família el tes-

timoni de fe que des de petit m'ha donat i demano al Senyor que em faci la gràcia de ser un bon prevere, digne d'aquest do que he rebut.

—Què va portar-te a entrar al Seminari?

—Volia seguir el Senyor Jesús més de prop i per això vaig fer el pas d'entrar al Seminari. Sentia que el Senyor em cridava a estar unit íntimament amb Ell i que em demanava que li donés tota la meua vida, en especial per intentar donar esperança als més desfavorits, als malalts, als pobres...

—Què li diries a un jove que es planteja la vocació de prevere?

—Sobretot que no tingués por de seguir el Senyor Jesús amb disponibilitat i coratge. A vegades no és fàcil, però omple el cor d'una profunda felicitat i pau.

—Quin paper ha tingut la teua família en el procés de la teua vocació?

—Des de petit els meus pares ens han educat a mi i les meves germanes en un ambient profund de fe i de pregària. Sempre han estat donant-me suport incondicionalment en el camí de la meua vocació i els ho he d'agraïr profundament. A la família he après a estimar Déu i els nostres germans.

RIFER

ROCAFER

CAMPANES RELLOTGES MEGAFONIA

US DESITJA UNA BONA PASQUA

C/ Canonge Dorca 37
Tel. 972 220 155
17005 Girona
www.rifersl.com

Psg. Fabra i Puig 39 6è 3ª
Tel. 933 117 201
08030 Barcelona
info@rocafer.com

Delegació Terrassa
Tel. mòbil: 616 909 001
Terrassa
info@rifersl.com

DUES EMPRESES, DUES GENERACIONS, UN SOL SERVEI

L'ORGUE D MONTSERRAT
L'ORGUE DE TOTS

12,5 metres d'alçada
4.242 tubs
12.000 quilos
63 registres
4 teclats manuals
1 teclat de pedal

el Marc i el seu avi

www.orguedemontserrat.cat

Gràcies a la col·laboració de l'Abadia de Montserrat i Caixa Penedès, el desembre de 2009 inaugurarem el nou Orgue de Montserrat. Tu, com ja han fet el Marc i el seu avi, pots apadrinar un dels 4.242 tubs d'aquest instrument. Et lliurarem l'acreditació de Padri de l'Orgue, el carnet d'Amic de Montserrat i el teu nom figurarà a l'espai commemoratiu de l'Abadia. A més, t'informarem periòdicament de les activitats i avantatges pels padrins.

Pots fer la teua aportació a qualsevol oficina de Caixa Penedès, al telèfon 902 100 691 o a través del web: www.orguedemontserrat.cat

Abadia de Montserrat

Caixa Penedès
Obra Social

Barcelona

«Necessitem més sacerdots i laics dedicats a la pastoral de joventut»

■ El cardenal Martínez Sistach convida els diocesans a participar en la Trobada Diocesana del 12 d'abril

El cardenal Lluís Martínez Sistach ha fet pública la convocatòria d'una Trobada Diocesana que tindrà lloc el dissabte 12 d'abril a la basílica de Santa Maria del Mar, de les 10 a les 14 h. La invitació, tal com ha destacat el cardenal, va dirigida a tots els qui estan treballant l'aplicació dels objectius del Pla Pastoral, però també a tots els diocesans que vulguin participar-hi. Sobre aquesta trobada diocesana i sobre altres temes d'actualitat com el relleu en la presidència de la Conferència Episcopal Espanyola hem volgut parlar amb l'arquebisbe de Barcelona.

—Com valora el relleu en la presidència de la Conferència Episcopal Espanyola?

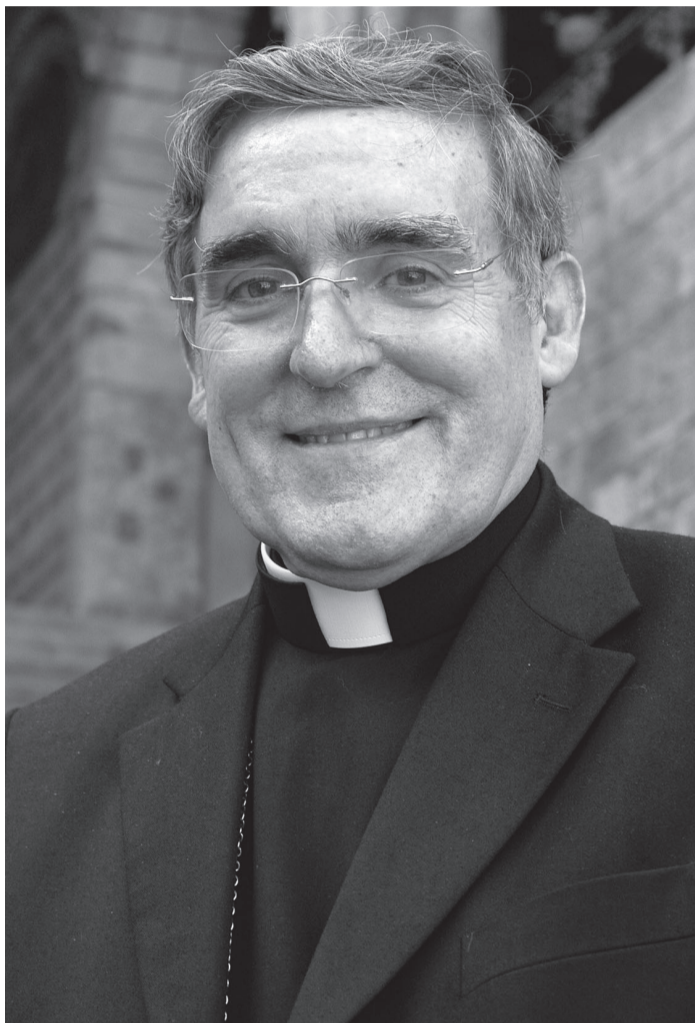
—Les Conferències Episcopals no són presidencialistes. Cal entendre bé que el que és més important en tota Conferència Episcopal és la seva Assemblea Plenària, és a dir, la reunió i el treball de tots els bisbes. Tots els òrgans personals o grups de la Conferència, com la presidència, el secretariat, el comitè executiu, la comissió permanent i les comissions episcopals estan plenament al servei de la Plenària.

Hem d'evitar que els esquemes i concepcions polítiques de l'organització de la societat es projectin indègudament a la Conferència Episcopal. El president de la Conferència no parla en nom dels bisbes, ni és el president dels bisbes.

Les Conferències Episcopals han estat un bon instrument de pastoral de conjunt en un territori que el Concili Vaticà II va promoure i establir per a tota l'Església de ritu llatí. Tanmateix estan al servei de cadascuna de les Esglésies diocesanes i aquestes han de mantenir la seva legítima

autonomia per realitzar la missió de l'Església al seu territori. Per tal d'ajudar les diòcesis està previst que els bisbes en Conferència Episcopal puguin prendre decisions vinculants només, però, en unes matèries que el dret comú de l'Església ha establert i amb una majoria qualificada de vots favorables de tots els membres de la Conferència i encara comptant amb el reconeixement de la Santa Seu. Cal trobar l'equilibri entre el treball de cada diòcesi i el treball conjunt, atesa la pròpia història de cada diòcesi, l'itinerari pastoral realitzat, i la seva realitat social i cultural. No podem oblidar que en cada Església diocesana és present i actua total l'Església de Jesucrist, una, santa, catòlica i apostòlica.

Tant el bisbe Blázquez en el seu discurs inaugural de l'última Assemblea, com el nou president de la Conferència Episcopal, el cardenal Rouco Varela, van fer unes manifestacions que tenien molt

present aquesta concepció eclesiològica de les Conferències Episcopals i del servei del president.

—En quin sentit la col·laboració del cardenal Rouco i Mons. Blázquez serà fructífera?

—Penso que el president i el vicepresident es poden complementar molt. És evident que tenen trets de la personalitat diferents, però complementaris per tal d'enriquir amb el seu treball la vida i l'activitat de l'Assemblea Plenària. En el treball dels organismes cal sumar tots els dons i les qualitats dels seus membres. Això també es vàlid en el treball que facin el cardenal Rouco i el bisbe Blázquez.

—Vostè forma part del Comitè Executiu de la CEE. Pot explicar-nos en què consisteix el seu treball?

—No ni ha dubte que el president realitza la seva funció comptant amb el Comitè Executiu, format per set membres de la Conferència Episcopal. Aquest Comitè es reuneix mensualment i és com el cor que mou i organitza el treball dels altres òrgans de la Conferència per tal que el treball de l'Assemblea Plenària sigui ben reeixit. El

Comitè fa que la funció de la presidència sigui, no tant personal, sinó més col·legial. Aquesta és una de les finalitats per a la qual es va constituir fa ja molts anys el Comitè Executiu. En aquestes recents eleccions hem estat elegits els mateixos membres que ho érem fins ara.

D'altra banda, per un acord de l'Assemblea Plenària que es va prendre fa temps, el vicepresident de la Conferència és el que porta més directament les relacions amb el Govern Central, però sempre amb el Comitè Executiu. És molt convenient que les relacions amb el Govern Central per part de la Conferència Episcopal siguin de col·laboració lleial. Així ho ha expressat el nou president de la Conferència.

—Després de les eleccions al Congrés dels Diputats, les tensions amb el Govern han quedat finalment aparcades?

—Hem de procurar que no hi hagi tensions. Hi ha certament concepcions diferents en algunes qüestions importants de la vida de les persones i de la convivència social. Tanmateix hem de mantenir sempre una col·laboració constructiva, des de la nostra pròpia identitat, perquè totes dues comunitats estan al servei de la vocació personal i social d'uns mateixos ciutadans.

El nou president ha manifestat que la relació de l'Església amb la societat i amb les seves autoritats es sempre de

ESTIC CONTENTA! HE ELEGIT TENIR EL FILL!

TELÈFONS DE LA VIDA
932 047 111 i 932 805 683

A PRO VIDA m'han ajudat a pujar-lo

FUNDACIÓ PRO VIDA DE CATALUNYA
BONAPLATA, 42, 1R, TEL. 932 047 111
08034 BARCELONA

col·laboració lleial, pensant en el bé comú i pensant en aquells aspectes del bé comú que tenen a veure més directament i expressament amb la finalitat evangèlica.

Aquesta col·laboració es manifesta també amb la veu profètica de l'Església sobre la vida familiar, la vida social i la vida política, que pot anar contra corrent d'estats d'opinió amplament difosos. Aquesta veu profètica no hauria d'incomodar. Com diem els bisbes catalans, si no es fes, seria el nostre conformisme el que privaria la societat d'una vella saviesa que hem rebut de dalt i que ha estat present i activa en les arrels de la nostra antropologia i de la nostra història.

Les relacions amb l'Administració de mútua autonomia i de col·laboració no són per cercar cap privilegi per a l'Església sinó pensant a facilitar i protegir l'exercici del dret fonamental de llibertat religiosa dels ciutadans en general i dels catòlics en particular.

Avui hi ha en joc la necessitat i la urgència de la formació religiosa dels cristians per tal que visquin la seva vida cristiana amb radicalitat i coherència sigui quina sigui la legislació de la societat. És més, assolint i intensificant aquesta formació, no hi ha dubte que amb la presència d'aquests cristians en les institucions de la societat, també les polítiques i culturals, les lleis que vagin confeccionant els òrgans legislatius estaran més amarades dels valors de l'humanisme cristià en bé de les persones i de la convivència social.

—Parlant de la realitat de casa nostra i de la celebració del dia del Seminari, com valora els 32 seminaristes de Barcelona?

—La valoro molt positivament i en dono gràcies a Déu, perquè les vocacions sacerdotals són un do del Senyor. Tanmateix no són suficients. Ens cal demanar més insistentment i en plena confiança a l'amo de les messes que ens atorgui més vocacions sacerdotals. Tota la comunitat diocesana és responsable d'aquesta petició. En la carta

pastoral sobre les vocacions sacerdotals que vaig publicar a l'inici d'aquests cursos, proposava unes actuacions concretes per tal de fer entre tots una pastoral vocacional entusiasmada. Ens cal aquest entusiasme també en aquest camp de la pastoral tal com ens ha demanat el Concili Provincial Tarraconense. Disposem, gràcies a Déu, d'un Seminari Diocesà que ajuda a la formació humana, espiritual, intel·lectual i pastoral dels seminaristes. Seguint la línia dels anteriors formadors del Seminari, es dedica molt de temps a l'espiritualitat amb la pregària personal, totes les hores de la Litúrgia de les Hores, l'Eucaristia diària, la celebració del sagrament de la Penitència amb la direcció espiritual, amb el director espiritual vivint al mateix Seminari. Es treballa també en els altres aspectes de la formació dels futurs sacerdots.

—Com motivar que els joves reflexionin sobre la seva vocació?

—Convé donar als joves des de petits

El diumenge 2 de març l'arquebisbe de Barcelona va fer la seva primera visita al monestir de Montserrat d'ençà del seu nomenament com a cardenal. Durant aquesta visita, el cardenal Lluís Martínez Sistach va oferir el solideu cardenalici que li va imposar el Sant Pare a la Mare de Déu de Montserrat i va presidir la missa conventual.

una concepció vocacional de la vida. La vida és un do de Déu que l'hem rebut per esmerçar-la fent el que Ell vol de cadascú de nosaltres. La vida és vocació. I una de les vocacions és la sacerdotal, al costat de la matrimonial i de la vida consagrada. La família cristiana, l'escola, la parròquia, els moviments juvenils eclesials han d'oferir aquesta visió de la vida. I és en el si de la pastoral d'adolescents i joves que aquests poden pensar i escoltar la crida de Déu per a la vocació que Ell vol.

—En quin sentit la Trobada Diocesana del 12 d'abril intensificarà el treball del Pla Pastoral, que té en el camp de la joventut un dels grans objectius?

—Una de les finalitats de la Trobada Diocesana és ajudar-

nos a mantenir i intensificar el treball que estem fent en l'aplicació del Pla Pastoral, per tal d'assolir els tres objectius prioritaris. Serà una trobada festiva, de pregària, de constatació del que s'està fent a la diòcesi, de reflexió davant d'uns testimonis de joves, d'acció de gràcies a Déu per tantes meravelles que fa en el món, en nosaltres i a través nostre. És una trobada que vol tenir un enfocament juvenil, comptant amb la participació dels joves de la diòcesi que es reuneixen i treballen a les parròquies, als moviments, a les escoles cristianes, etc.

—Com engrescar els fidels perquè hi participin?

—Vam tenir una reunió amb moviments i grups de joves per tal de preparar la Trobada. Volem que tingui un caire marcadament juvenil, atès que un dels tres objectius del Pla Pastoral està dedicat a la joventut. Estan interessats a participar-hi i tindran un paper important en els testimoniatges. Cal dir que els moviments

i grups de joves han anat treballant el Pla Pastoral i això és motiu de joia i d'esperança.

Hi ha a la diòcesi un percentatge molt alt, potser un 60%, d'adolescents i de joves que es troben a redós de l'Església, a les parròquies, a les escoles cristianes, als moviments i a les associacions. S'està fent força. L'Aplec de l'Esperit i especialment les Jornades Mundials de la Joventut posen en relleu la munió de joves que es mouen entorn de l'Església. És un motiu per donar-ne gràcies a Déu. Tanmateix, caldria intensificar el que s'està fent en l'atenció pastoral d'aquest gran nombre d'adolescents i joves. Necessitem més sacerdots i laics dedicats a la pastoral de joventut. Un dels tres objectius pastorals de la diòcesi està dedicat precisament a la transmissió de la fe a la joventut i la seva integració a la comunitat cristiana.

—Recentment ha fet una consulta als joves de la diòcesi, quin sentit té i quina n'és la finalitat?

—Si volem potenciar la pastoral de joventut l'hem de realitzar amb els joves. Desitjo, doncs, que els joves tinguin protagonisme en la pastoral de joventut. Per això he demanat la seva col·laboració i els he pregat que en grup o per separat contestin tres preguntes. Les dues primeres fan referència a l'aplicació del Pla Pastoral, el que han realitzat i el que tenen programat. En la tercera, que considero molt interessant, els demano que em diguin què hauria d'oferir l'Església als joves. Desitjo que els joves de les parròquies, moviments i escoles cristianes contestin les tres preguntes i que em lliurin el seu treball durant la Trobada Diocesana del dia 12 d'abril.

—D'altra banda, aquest curs té previst fer la visita pastoral a les parròquies de Cornellà i de Mataró. Quin és l'objectiu de la visita i quins fruits n'espera?

—Joan Pau II, en la seva exhortació

postsinodal *Pastores gregis*, del 16 d'octubre del 2003, afirma que la visita pastoral és un «autèntic temps de gràcia» i «una expansió de la presència espiritual del bisbe entre els seus fidels». La visita pastoral pretén assolir una comunicació més gran del pastor diocesà amb els diocesans i un coneixement més aprofundit de les parròquies, comunitats religioses i institucions eclesials. En la visita pastoral tindrem un interès preferencial en tot el que es relaciona amb l'aplicació dels tres objectius prioritaris dels nostre Pla Pastoral. Per això hi participaran també els delegats diocesans de les matèries que toquen directament aquests tres objectius pastorals. També hi participarà el bisbe auxiliar, els vicaris episcopals i els arxiprestos de Cornellà i de Mataró.

És ben cert que tota visita que fa el pastor diocesà a una parròquia, comunitat, escola o institució és una visita pastoral, i avui són moltes les visites, les reunions, les presències que els bisbes fem als pobles i ciutats de la diòcesi per tal d'estar més a prop de la vida i de les realitats dels cristians i de les comunitats. Tanmateix la presència que possibilita la visita pastoral és peculiar perquè facilita un coneixement més aprofundit i detallat de la realitat pastoral i per aquest motiu està establerta en la legislació canònica.

—Com valora el projecte de llei que s'està debatent al Parlament de Catalunya sobre centres de culte o de reunió amb fins religiosos?

—És un projecte intervencionista que vol regular un aspecte molt important de l'exercici del dret fonamental a la llibertat religiosa. Catalunya és un país aimant de la llibertat i penso que aquest projecte no la respecta degudament. Una de les dificultats importants que hi ha en el projecte és que pretén regular realitats molt diferents en la seva naturalesa i finalitats, com són esglésies, sinagogues, mesquites, pagodes, etc. El mateix títol del projecte de llei no és unívoc, ja que ha d'unir el nom «centres de culte» amb el nom de «centres de reunió», perquè aquelles diferents realitats ho exigeixen. El que és desigual no pot ser tractat igualment. El projecte estableix una nova llicència municipal per tal que una confessió religiosa pugui disposar d'un local de culte o de reunió. Tanmateix, el projecte no estableix els requisits o condicions en virtut dels quals es donarà o es negarà aquella llicència. Aquestes condicions han de figurar en l'articulat de la llei i no en un reglament. Hi ha un aspecte preocupant: la llei, si s'aprova, tindrà efectes retroactius.

Carme Munté

La música del darrer adéu

Música per a funerals

cerimònies religioses i laiques

 aitemer.produccions
maite.mer@telefonica.net
Telf. 676.930.024

Tortosa

Trobada dels rectors de santuaris de Catalunya i Balears

■ Els participants van visitar la capella de la Cinta de la catedral, Traiguera i l'Aldea

TORTOSA.— Del 25 al 27 de febrer els rectors de santuaris de Catalunya i Balears, seguint el seu camí de trobades —aquesta és la XXIX— de Pastoral de Turisme, Santuaris i Pelegrinatges, van fer un romiatge pel bisbat de Tortosa presidits pel bisbe de Girona i amb l'assistència de més de quaranta participants.

El punt de trobada va ser el Seminari diocesà de Tortosa. Després de l'acollida i la benvinguda a la sala de conferències del mateix Seminari, el vicari general de Tortosa, Mn. Josep-Lluís Arín, va dictar una conferència sota el títol *Maria pelegrina pel camí de Jesús*. Des d'una perspectiva eminentment bíblica, el conferenciant va anar seguint el camí de Jesús i com Maria, a la qual s'invoca sota nombrosos títols en els preciosos i grans santuaris que es troben disseminats per la nostra geografia, es va fer també pelegrina de la fe en aquest camí de Jesús que ella va seguir amb fidelitat i humilitat.

A la tarda els assistents es van dividir en grups per intercanviar experiències pastorals als santuaris i per reflexionar junts sobre l'acció pastoral en aquest privilegiat àmbit. De Tortosa, Girona, Lleida, Solsona, Vic, Barcelona, Terrassa, Sant Feliu, Tarragona, la Seu i Mallorca van haver-hi testimonis i experiències que van enriquir tots els presents.

Al final de la tarda, Mn. Josep Alanyà, canonge de la catedral de Tortosa i arxiver diocesà, va fer una presentació històrica de la diòcesi tortosina i dels santuaris que aquells dies es van visitar: la capella de la Cinta a la seu de Tortosa, el reial santuari de la Mare de Déu de la Salut a Traiguera i la Mare de Déu de l'Aldea a l'Aldea.

El primer dia va acabar a la capella de la Cinta a la catedral amb la celebració de l'Eucaristia i el res de vespres. El

Els rectors de santuaris van celebrar una nova trobada.

dimarts 26 es va centrar al santuari de la Font de la Salut, a Traiguera, província de Castelló. Després de visitar el reial santuari, que no fa gaire que ha estat rehabilitat coincidint amb l'exposició *La llum de les imatges*, que va ser ocasió de rehabilitar molts immobles i de recuperar molts espais, els mossens van assistir a la conferència que va pronunciar Mn. Lluís Bonet i Armengol.

El rector del Temple de la Sagrada Família de Barcelona va parlar sobre *El santuari, signe d'identitat popular*. Bon coneixedor de la realitat de la nostra terra i de la idiosincràsia del nostre poble, va saber penetrar en el seu taran-

nà i des d'aquí oferir pistes i suggeriments per orientar una pastoral dels santuaris viva i eficaç. A la tarda va tenir lloc una taula rodona en la qual es va voler destacar l'animació dels laics als santuaris. Per això van intervenir

Jaume Galobart i Duran, laic del santuari de Puiggraciós; Josep Isern i Triadú, membre del Patronat de la Misericòrdia de Canet de Mar; dues representants del santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia de Vinaròs, i el president de la Confraria de la Mare de Déu de l'Aldea.

Va ser un moment ric d'idees i d'experiències que va donar a entendre el paper fonamental i necessari dels laics en aquesta pastoral i en aquesta realitat viva dels santuaris. La missa i les vespres van tenir lloc aquella tarda en aquest santuari.

El darrer dia, dimecres 27 de febrer, va estar centrat a l'ermita de la Mare de Déu dels Prats, a l'Aldea. Després de conèixer el santuari i de visitar-lo amb deteniment va tenir lloc la reunió de l'assemblea.

Després, el P. Pere Codinach, claretià, va fer una conferència titulada *Maria en la devoció del poble, segons sant Antoni Maria Claret*, del qual celebrem el segon centenari del naixement i bateig.

La darrera Eucaristia va celebrar-se a l'ermita. Presidida per Mons. Carles Soler i Perdígó, bisbe de Girona i president del Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Turisme, Santuaris i Pelegrinatges de Catalunya i les Illes Balears. Després del dinar a l'ermita de l'Aldea, que van preparar membres de la Confraria de la Mare de Déu, va tenir lloc el comiat per retornar cadascú al seu lloc de treball pastoral.

Víctor-Manuel Cardona

Grups Alfa a la Terra Alta

LA FATARELLA.— Fa gairebé un any que van començar a la Terra Alta els coneguts Grups Alfa. És una manera de treball pastoral iniciada a l'Església anglicana, a Londres en concret, i que també té la seva versió catòlica. Mn. Emili Vives, que va estar en aquella ciutat coneixent aquesta experiència, la va aplicar a les seves parròquies i ara són ja prop de 180 persones les que estan seguint aquest itinerari.

Els Grups Alfa són un intent de proposar la fe cristiana tant als que ja la coneixen com als que no. Als primers per aprofundir-hi, als altres per donar-los a conèixer el misteri de Crist. Des d'aquesta doble perspectiva ho van iniciar a Londres i des d'aquesta mateixa perspectiva Mn. Emili Vives ho va començar a la Fatarella, Vilalba dels Arcs i la Pobla de Massaluca.

En la primera vegada que es proposava aquesta eina pastoral en aquelles parròquies s'hi van apuntar més de 80 persones. L'estructura és senzilla: durant dotze setmanes es reuneixen per compartir la fe, per formar-se i per pregar plegats. Per fer-ne una definició casolana i entenedora, podríem parlar d'un estil carismàtic i de cursets de cristiandat. D'aquell inici hi van perseverar més del noranta per cent de les persones i, en acabar aquell primer moment de formació, es va fer la missa de cloenda a la parròquia de Vilalba dels Arcs el diumenge 2 de març passat.

Presidida pel bisbe de la diòcesi, Mons. Xavier Salinas, l'Eucaristia celebrada en un temple ple a vessar va aplegar gent, a més de Vilalba, de la Fatarella i de la Pobla de Massaluca que acabaven el curs, així com gent d'aquests pobles i de Batea i Caseres que ara iniciaran un nou curs.

La missa, molt participada, va ser cantada pel cor parroquial de Sant Miquel de Batea i va tenir com a moment entranyable l'acte penitencial en el qual uns sud-americans, mitjançant el cant i la dansa, van invitar els fidels a entrar en el misteri de Déu reconeixent els propis pecats i demanant-ne perdó amb humilitat.

El bisbe Xavier Salinas, en l'homilia, va explicar l'Evangelí del dia recordant que en el camí de la fe hi ha dificultats però que l'ajuda de la gràcia que se'ns dona, com se li va donar al cec de naixement, ens ajuda a superar les dificultats per tal de poder confessar de paraula i d'obra la fe en Crist Jesús.

El dinar va aplegar més de 160 persones. Al final, el bisbe va encoratjar els participants a continuar el camí de formació i d'aprofundiment en la fe cristiana que els ha de portar a una renovació de vida i a ser apòstols de Crist al nostre món. Els presents van homenatjar el bisbe cantant-li «moltes felicitats» perquè aquell dia la seva mare feia anys.

Després va venir el moment d'explicar l'organització i els testimonis. Mn. Emili va explicar que s'incorporaven a aquest treball Mn. Ivan Cid i Mn. Jordi Tomàs. El primer per dedicar-se més als joves i poder fer el camí d'aquest curs amb ells. El material ve donat ja per l'organització general dels cursos i els mossens de la Terra Alta el que fan és adaptar-lo a la seva realitat i possibilitats.

Els testimonis van ser encoratjadors: els qui acabaven el curs demanaven continuar formant-se i trobant-se cada setmana per continuar aprofundint i millorant la seva relació amb Jesús. Els qui començaven, prop d'un centenar, mostraven el desig de començar ja. Esperem que aquesta nova experiència pastoral de moment ajudi a aprofundir en la fe els qui la coneixien i prompte ajudi els qui no la coneixien o l'han oblidada a posar-la al centre de les seves vides. (V.M.C.)

Jornada de la Vida Consagrada

JESÚS-TORTOSA.— El 2 de febrer, amb motiu de la Jornada de la Vida Consagrada, es van reunir a Jesús, al Centre Sant Enric d'Ossó de les germanes teresianes, gairebé un centenar de religiosos i religioses de la diòcesi de Tortosa. La trobada va començar amb una conferència de Mn. Enrique Aymerich, delegat episcopal per a la Vida Consagrada, sobre *Eucaristia i vida consagrada*. Amb un esquema clar i senzill però alhora profund i teològic, el canonge magistral de la catedral de Tortosa va ajudar els religiosos i les religioses a aprofundir en el misteri eucarístic i en la seva centralitat per a la vida cristiana, especialment per a la vida dels consagrats. (V.M.C.)

Girona

De la tradició de la Dansa de la Mort a les processons

GIRONA.— El cicle pasqual a la diòcesi de Girona, com a la majoria del país, deriva de les celebracions litúrgiques a les tradicions d'arrel pietosa i popular que esdevenen referents turístics. El Dilluns Sant, Tomàs Sobrequès i Callicó, exregidor de l'Ajuntament de la capital i responsable de l'àrea de recerca de la Universitat, pronuncia el Pregó de la Setmana Santa, una fórmula recuperada fa uns anys per la Junta de Confraries.

L'endemà, també promogut per la Junta de Confraries, es projecta una sèrie biogràfica de Joan Pau II, en una sessió gratuïta a la sala Truffaut. El Dimercres Sant té lloc la primera sortida de la Confraria de Jesús Crucificat, que inclou el seu maniple de Manaies. La sortida és per lliurar el penó de la Confraria, que restarà al balcó de la casa del pendonista fins a la sortida de la processó del divendres.

Una dotzena de confraries, catorze misteris, dues bandes de música, tres formacions de música sacra i novament la centúria de romans, amb més d'un miler de penitents, formen el nucli central de la processó del Sant Enterrament, que desfila a

partir de les deu de la nit del Divendres Sant, pel centre de Girona, amb un acte final d'acollida a la catedral, on el bisbe s'adreça als fidels, per cloure els actes amb el cant tradicional del Credo. El pas pel barri vell, pel pont de l'Onyar i la ja esmentada arribada a l'escalinata barroca de la catedral amb els Manaies fent guàrdia d'honor al Crucificat, que és pujat a braç fins a la porta principal de la seu, són trets d'aquesta desfilada.

El Dijous Sant té com a referència els actes a Verges, al Baix Empordà. Es tracta d'una desfilada amb representació de la Passió inclosa i com a moment referencial la popular Dansa de la Mort. Tampoc hi manquen els Manaies locals. Les primeres processons de Setmana Santa a la diòcesi són les del divendres dels Dolors. Malgrat que la celebració litúrgica s'ha traslladat al setembre, la popular i tradicional es manté el divendres anterior al Divendres Sant.

Tres parròquies celebren processons dels Dolors: Banyoles, Besalú i Mieres. A la capital del Pla de l'Estany, competeixen a nivell de guarnició romana amb Girona.

Els Manaies, una tradició de la Setmana Santa a la diòcesi de Girona.

Segons els banyolins, el seu maniple és més nombrós que el gironí. En tot cas està més ben dotat ja que inclou una triga (carro romà amb tres cavalls).

A Besalú les forces que acompanyen la Mare de Déu dels Dolors són dobles. Al costat dels Manaies, hi ha els Estaferms, una formació única amb aire medieval i uns uniformes dominats pel color blanc. La processó de Besalú va ser reconeguda amb la placa de Sant Jordi en el centenari

de la confraria local. L'entorn monumental de la vila escenari de la novel·la *El pont dels jueus* garanteix una desfilada única.

Mieres, una petita localitat de la Garrotxa, organitza la celebració dels Dolors, que inclou una processó participada amb representació de la Passió. Pràcticament totes les famílies de Mieres hi participen (el cens és de menys de mil habitants). És una manifestació de religiositat popular de gran abast.

Després del silenci del Dissabte Sant, el Diumenge de Resurrecció és el moment de la darrera processó al bisbat de Girona. Es fa de l'Encontre. L'organitzen les parròquies de Blanes. Amb una doble sortida, desfilen les imatges de Jesús Ressuscitat i de Maria, la seva Mare, fins que es troben envoltats pels cants dels fidels. Les imatges segueixen plegades fins a l'església parroquial de Santa Maria.

I encara podem anar a Olot, a l'església del Carme. Cada migdia de Pasqua s'entona l'anomenat *Cant de l'Àngel*, un ceremonial que recorda vagament el Misteri d'Elx. Un infant, habilitat de blanc des de l'altar major i el cambril de la Verge, entona l'*Al·leluia* participat pels fidels.

Les representacions de la Passió són limitades a la diòcesi. Cal destacar la de Sant Climent Sescibes, a l'Alt Empordà, que té lloc a l'aire lliure, al paratge de l'Horta d'en Cusí, amb una participació popular notable. També a Olot, tots els dies sants, s'ofereix *Christus*, un seguit de quadres plàstics que han assolit un notable prestigi per la seva sobrietat i respecte als originals de l'Evangelí.

Víctor Gay

MISSES en favor de l'Església de l'Europa de l'Est i del Tercer Món

¿Sabeu que milers de sacerdots de l'Església Missionera i de l'Europa de l'Est subsisteixen gràcies als estipendis de les Santes Misses que «Ajuda a l'Església Necessitada» fa arribar a aquests veritables deixebles de Crist d'avui dia?

Ajuda a l'Església Necessitada

Associació Pública Universal dependent de la Santa Seu
Ferrer del Río, 3 - 28028 MADRID - Tel. 917 259 212

Filial: Luis Antúnez, 24, 2n 2a - 08006 Barcelona - Tel. 932 373 763
c/c: 0049-1806-91-2110636317 - BSCH - Barcelona
La Caixa - CC: 2100-1344-63-0200111817
E-mail: fc@ain-es.org / www.ain-es.org

«Podeu ajudar-los encarregant-los misses amb el mateix estipendi que a la vostra diòcesi. Ells les celebraran amb molt de gust per les VOSTRES INTENCIONS»

* Vull que se celebrin..... MISSES per les intencions següents:.....

* Envio..... € com a DONATIU

Nom i Cognoms:.....

Carrer i número:.....

C. Postal i Ciutat:.....

Els donatius a aquesta Associació són deduïbles en la Declaració de la Renda. CIF núm. Q-2800175 - H.

Lleida

Un cycle de xerrades commemora el bicentenari del P. Claret

LLEIDA.— El 23 de desembre del 1807 naixia a Sallent sant Antoni M. Claret. Per commemorar aquesta efemèride, els claretians celebren el bicentenari del naixement del seu fundador amb tot un seguit d'actes i de celebracions. També a Lleida, on els Missioners del Cor de Maria es van establir l'any 1884, es commemora aquest bicentenari. Entre els actes programats, destaca un cycle de xerrades a càrrec del P. Jaume Sidera organitzat per la parròquia de Sant Antoni M. Claret del barri de Balàfia.

Amb el títol genèric *Què ens pot dir avui l'obra que va fer sant Antoni M. Claret en el seu temps?*, el P. Sidera va evocar la figura d'aquest gran sant català en cinc sessions dedicades cadascuna d'elles a un tema prou concret: el P. Claret a la guerra del francès i la seva mort a l'exili, com prepara i realitza la seva vocació evangelitzadora, la fundació dels Fills del Cor de Maria i el P. Claret com a arquebisbe de Santiago de Cuba i confessor de la reina.

D'entre les xerrades, destaquem la que va tenir lloc el 27 de febrer als locals parroquials amb el títol *La missió de Lleida en què «neix» el pare Claret i estrena sabates noves per continuar missionant*

pobre i a peu. El P. Jaume Sidera hi va fer memòria històrica de les vegades que sant Antoni M. Claret va venir a Lleida, que van ser sis.

De totes elles una, la missió apostòlica que va protagonitzar de l'1 de maig a mitjans de juny del 1846, va ser la més important. Segons el P. Sidera, el sant va arribar a Lleida a peu des de Tarragona, passant per Montblanc, Vimbodí, Vinaixa i les Borges Blanques, on encara avui hi ha memòria de les predicacions que el P. Claret va fer des del balcó de Can Ricart. Es diu també que fins i tot va arribar a passar pel poble de Bovera.

Segons el P. Sidera, el P. Claret va

Jordi Curcó

El P. Jaume Sidera amb el quadre que conserven els claretians i que representa Claret presidint la processó del Corpus a Lleida el 1846.

iniciar les predicacions als lleidatans el 30 d'abril i va continuar-les ininterrompudament fins al 5 de maig: «Va predicar més d'un centenar de sermons: a la catedral 40, al Roser 31 i més als Dolors, on va fer recessos a uns 200 capellans.» També va predicar als convents de l'Ensenyança, les Carmelites, les Clarisses i Filles de la Caritat, a l'església de l'Hospital. Sembla que a la catedral nova de Lleida reunia els infants de Primera Comunió, als quals també predicava fent-los fer la renovació de les promeses del baptisme. Va anar també a predicar a la presó. «És extraordinari, no hi ha força humana que pugui tant», recorda el P. Sidera que deien del sant.

Així mateix el pare Claret tenia fama de miracler. Fins i tot es conta que les carmelites descalces deien que l'havien vist rodejat amb una aurèola de santedat.

Tant van agradar les predicacions del P. Claret, que va ser convidat a fer el sermó de la missa de la festa de Sant Anastasi. Ho va fer tan bé que l'Ajuntament el va convidar a presidir la processó del Corpus com a mostra d'agraïment.

El P. Claret va introduir a Lleida el costum del mes de Maria amb missa, ofrena de flors i predicació i la jaculatòria «Oh Verge i Mare de Déu».

El P. Sidera va explicar que sant Antoni

M. Claret tenia una dicció claríssima i que parlava de manera despresa i amb una gran claredat de pensament. Abans de predicar es passava una bona estona a la sagristia, pregant davant del Sant Crist. Les esglésies i els temples s'omplien de gom a gom i la gent l'escoltava amb devoció i pietat: «En aquella època predicava en català ja que el poble no entenia pas el castellà. Sempre feia sermons de missió, per tocar les ànimes i convertir-les amb l'esperit de l'Evangelí, amb senzillesa i veritat.»

El sant deia missa a les quatre de la matinada i tot seguit es posava al confessional per confessar sense parar fins a l'hora del sermó. Diuen que va confessar uns 8.000 lleidatans aquells dies de la seva estada a Lleida, quan residia a la casa del canonge Vallcendrera, on va tenir lloc el canvi de sabates del sant i que després serà una de les seves més preuades relíquies. Un testimoni ocular va deixar escrit que el P. Claret va arribar a peu amb un mocador a la mà on duia el breviari.

Com que no duia cap més roba van voler donar-li un vestit nou, però ell no el va voler. Tot i així van aconseguir canviar-li les sabates velles per unes de noves sense que ell se'n adonés. Les velles sabates van quedar a mans d'una família de la ciutat de Lleida i actualment estan exposades al Museu Claretí de Vic.

Va fer cinc visites més a la capital del Segrià, la més important acompanyant la família reial el 5 d'octubre del 1860 per inaugurar el ferrocarril. També va mantenir una estreta relació amb el fundador de l'Acadèmia Mariana, Mn. Josep M. Escolà, i amb la fundadora de les Missioneres del Cor de Maria, la lleidatana M. Esperança González.

El P. Sidera va explicar com a curiositat que, tot i que com tothom sap sant Antoni M. Claret va néixer a Sallent, va ser a Lleida on va néixer com a «Pare» Claret perquè així van començar a anomenar-lo els lleidatans i ja després tothom fins avui.

Jaume Sidera va acabar la seva exposició amb aquestes paraules: «El P. Claret té un cop d'ala de l'Esperit Sant», va dir-ne el Dr. Clapers. «I tenia raó. Amb la força de l'Esperit, el P. Claret va predicar a Lleida la Bona Nova i encara avui en sentim el cop d'ala de l'Esperit... I que duri.»

Jordi Curcó

+claret

Roger de Llúria, 5 • 08010 Barcelona
Tel. 933 010 062 • Fax 933 174 830 • A/e: editorial@claret.cat
www.claret.cat

Annemarie Ohler

Invitació a
la Bíblia

Annemarie Ohler
Invitació
a la Bíblia

Una extraordinària introducció a la Bíblia a través d'esquemes, mapes, cronologies i mapes conceptuals, amb explicacions precises de caràcter teològic, històric i literari. Un manual imprescindible.

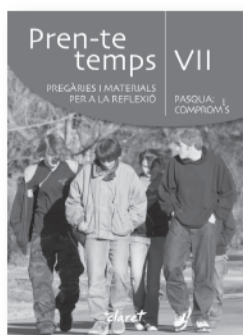
Col. La Gran Biblioteca. 240 pàg.

Silke Porath

El tejedor de Dios

Una novel·la basada en la trajectòria vital d'un personatge cabdal de l'església catalana i espanyola del s. XIX: el P. Claret. Missioner itinerant, bisbe a Cuba, confessor de la reina... Una vida apassionant.

408 pàg.

Pren-te temps

Vol. VI: Quaresma: acollir

Vol. VII: Pasqua: compromís

Dos nous volums de la popular sèrie de materials per a la pregària i la reflexió amb infants i joves, ara centrats en el temps litúrgic.

Vol. VI: 130 pàg. / Vol. VII: 144 pàg.

Seminaristes i diaques de l'Interdiocèsà visiten Lleida

LLEIDA.— Un grup de seminaristes i diaques de diverses diòcesis de Catalunya que fan Teologia Pastoral al Seminari Interdiocèsà de Barcelona, concretament el darrer curs del pla d'estudis de la seva formació teològica, van visitar l'11 de febrer la diòcesi de Lleida.

La visita es va iniciar al Palau Episcopal, on van ser rebuts pel bisbe de Tortosa i administrador apostòlic de Lleida, amb el qual van departir una bona estona. Posteriorment van visitar algunes de les de-

pendències curials i es van trobar amb el vicari de Pastoral, Mn. Josep A. Jové, que els va informar del darrer Pla de Pastoral de la diòcesi *Obrim nous camins*.

El grup va traslladar-se a la seu del nou Museu de Lleida Diocèsà i Comarcal, on van ser acompanyats en la seva visita pel delegat de Patrimoni, Mn. Jesús Tarragona. L'estada a Lleida va acabar a la restaurada Acadèmia Mariana, on van celebrar l'Eucaristia, que va presidir el bisbe Xavier Salinas. (J.C.)

Patrimoni

Campanars de casa nostra

■ A la recerca de les «pises catalanes»

Si mai hagués viatjat a Itàlia, entre altres llocs que la història i l'art d'aquell vell país m'haurien interessat, n'hi hauria un de ben notable i molt conegut: la ciutat toscana de Pisa. La seva catedral romànica aixecada en marbre (segles XI-XII) n'és la principal atracció, així com les obres d'art que s'hi troben com els relleus de les trones de Nicola i Giovanni Pisano (segles XIII-XIV), pare i fill. Però el que crida més l'atenció i s'ha fet més popular és el seu campanar, exempt com molts dels italians de planta circular i que té una alçada mitjana de 56 metres. La seva singularitat, com tots sabeu, li ve de tenir una notable inclinació que arriba a un desplom proper als quatre metres.

Si us en parlo és perquè a casa nostra també n'he trobat alguns, en la meua dèria de visitar-los, que són coneguts com les «pises catalanes». Els més notables són dos. La seva inclinació no és tan destacada com la de la torre italiana, ni tampoc arriben a una alçada tan notable com aquella, però sí que sorprenen. Són el de Vilagrassa, al l'Urgell, a prop de Tàrraga, ben visible des de la mateixa carretera nacional II que passa a tocar, i el de Santa Eugènia de Nerellà, llogaret de la Cerdanya proper a Bellver. Tots dos presenten murs de pedra carreuada i ben escairada.

El que sembla tenir una inclinació més notable és del de Santa Eugènia de Nerellà amb un desplom de 1,25 metres, segons diuen els informes del bisbat d'Urgell, tot i que a mi em va semblar una mica exagerat; per aquest motiu, amb la col·laboració del senyor alcalde i de l'arquitecte municipal ens hi vàrem esforçar a calcular-ho i, si no vaig equivocar-me, calculo el desplom en 1,16 metres, mesura molt propera a la donada pel bisbat i, per tant, no tan exagerat com vaig considerar-ho en un primer moment.

La seva alçada l'he calculada en 21,50 metres i la planta és propera al quadrat (4 x 4,50 m). Té origen al segle XI i mostra detalls del romànic llombard, tot i que la part superior sembla haver sofert modificacions. Avui, quan l'Ajuntament se n'ha preocupat, es troba ben segur amb uns fonaments nous i una estructura interior de formigó, com una ànima que deixa un ull estret amb una escala de gat per arribar a la cel·la. Aquest treball de consolidació fa ben poc l'ha realitzat una empresa italiana especialitzada.

El de Vilagrassa, romanicogòtic, a més de la seva inclinació cap al sud-est, té la singularitat que presenta un lleuger retorciment: la seva planta gira lleument al voltant del seu eix inclinat a mesura que s'eleva. Em diuen que té un desplom d'uns 70 centímetres; ara se'n farà un estudi per comprovar-ho. L'alçada és de 26,50 metres i la planta és rectangular (5 x 4 m).

N'hi ha més d'aquests campanars, però la seva inclinació no és tan notable; amb prou feines es nota a simple vista. Per exemple, el de Sant Fruitós de Bages, població propera a Manresa, el del poble del Montseny, situat enmig del massís muntanyós del mateix nom, el de Rocafort de Queralt, a la Conca de Barberà, i altres.

Com veieu, a Catalunya, sense anar més lluny, ens podem delectar amb aque-

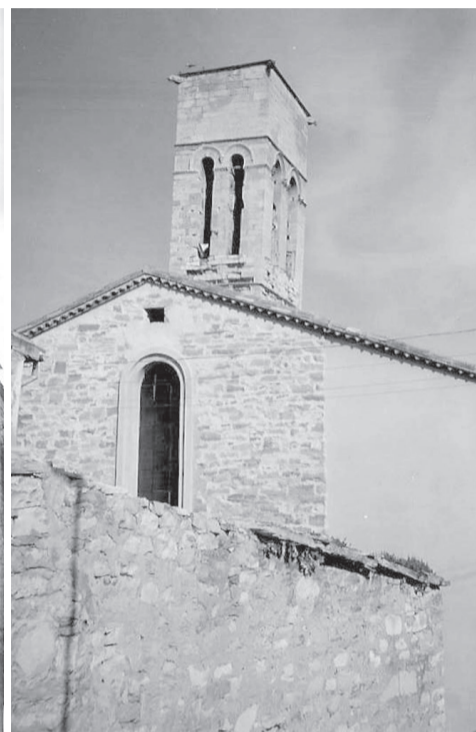
tes anomalies que afecten els campanars, i podem estar tranquils perquè els tècnics els han ben reforçat i els tenen ben controlats de manera que no ofereixen cap perill d'esfondrament, molt menys que la torre de Pisa, que ha de ser fonamentada constantment. Aquesta, tanmateix, mostra un treball arquitectònic d'una alta qualitat estètica que els nostres campanars, ho hem de reconèixer, no tenen, ja que són més humils tant pel que fa a l'alçada i la inclinació com pel seu estil o valor artístic.

Una altra qüestió que es nota en la majoria dels campanars és la seva foscor interior. Cal reconèixer que els campanars romànics, amb obertures força àmplies a tots els pisos, són els més ben il·luminats del país. La resta tenen, a tot estirar, alguna petita obertura de tant en tant, fet que ha donat lloc a una frase col·loquial catalana. Per indicar que uns fets només vénen de tard en tard, diem: «Més clars que els campanars.» Ja que aquests, com dic, solen omplir de foscor tot el seu interior amb alguna petita finestra aquí i allà.

I en la poesia que transcriu tot seguit deguda a la inspiració del poeta Joan Vinyoli, hi veiem aquesta característica de l'interior dels campanars i també hi trobem una menció de l'alçada de la torre que ens evoca un món superior. Per als qui vivim en la recerca de la llum definitiva, llum que esperem trobar a través de les pistes que ens donen els nostres temples, l'alçada ens serveix d'orientació cap a la vida eterna. Heus aquí la poesia del poeta barceloní Joan Vinyoli:

*Sovint, sovint, com per la dreta escala
d'un campanar, fosc i en runes,
pujo cercant la inaccessible llum;
ple de fatiga dono voltes,
palpant els murs en la tenebra espessa,
graó rere graó.
Però de temps en temps,
sento la veu de les campanes,
clara i alegre ressonar,
tocant a festa allà en l'altura,
i veig per la finestra en el silenci
de l'alba els camps estesos esperant.
Aurores de la infància, com us trobo
llavors, ah, com encara dintre meu,
una llavor de joia perdurable
pugna per fer-se planta exuberant!
Com crides infantesa, en les profundes
capes del cor, com, de genolls, et trobo,
Déu meu, llavors tornat pura lloança.*

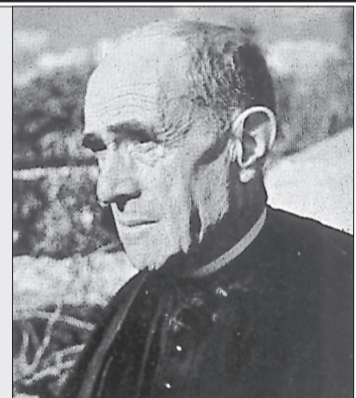
Delfí Dalmau i Argemir

Campanars de Santa Eugènia de Nerellà i de Vilagrassa.

«Fundació Fe i Cultura Mossèn Manyà» Tortosa

III Concurs Literari per a Joves i Adolescents VI Concurs d'Assaig VII Concurs de Poesia

Mossèn Joan Bta. Manyà.

BASES

LITERARI ADOLESCENTS I JOVES

Tema: Comentaris sobre el llibre *Les meves confessions*, de Joan Baptista Manyà.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Extensió: 4 folis DIN A4 doble espai. En català.

Premi: 300 euros i publicació d'una recensió a *Catalunya Cristiana* i posteriorment l'edició completa de FM.

Accèssit: un lot de llibres.

Jurat: Josep Alanyà, Federico Diego, Àngels Massip i Ramon Rosales.

ASSAIG

Tema: La Càritas oberta als immigrants. Experiències d'integració social i religiosa.

Extensió: 12 folis DIN A4 a doble espai. En català o castellà.

Premi: 1.000 euros i l'edició del text. Accèssit: publicació del text.

Jurat: Daniel Arasa, Artur Juncosa, Carles Ruiz i Mn. R. Octavi Sánchez.

POESIA

Tema lliure, en català, i no premiat en altres concursos.

Extensió: entre 14 i 50 versos en total o en 1,2 o poemes.

Premi: 400 euros i la publicació a *Catalunya Cristiana*

Accèssit: publicació del text
Jurat: Zoraida Burgos, Jesús Massip, Emili Rosales i Gerard Vergès.

NORMES COMUNES:

Presentació en quatre còpies. En sobre a part, escriure-hi el títol i el pseudònim. A dins, cal incloure-hi el nom i cognoms, telèfon i adreça postal.

Cal adreçar els treballs a la Fundació Fe i Cultura Mossèn Manyà. Especificar al sobre si s'opta per al Concurs de Joves, Assaig o Poesia. Apartat de Correus 95- 43500 Tortosa.

Termini de presentació: 31 d'agost de 2008

Lliurament de premis: 28 d'octubre, 8 del vespre, en el decurs d'un festival que se celebrarà a la Cambra de Comerç de Tortosa.

Els premiats s'obliguen a rebre el guardó personalment i, en cas extraordinari, delegaran en una altra persona acreditada.

Els premiats podran llegir a la festa del 28 d'octubre el seu poema o una breu recensió del concurs literari o assaig. Extensió: un foli.

El jurat pot declarar el premi desert.

No s'hi poden presentar les persones guardonades als concursos del 2005, 2006 i 2007.

Informació: 977 441 147 i 636 390 702.

La Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRP) es va crear per iniciativa dels moviments de renovació pedagògica que van néixer a partir de les Escoles d'Estiu de Rosa Sensat per tot el territori de Catalunya l'any 1979. Aquestes

Escoles d'Estiu porten el nom de la mestra que va desenvolupar una gran tasca divulgadora dels nous corrents educatius i que per la seva gran capacitat organitzadora va ser la primera directora de l'Escola del Bosc, a Montjuïc. «Ens unien els mateixos objectius, treballar

per la millora d'una Escola Pública de qualitat i definir aquest model d'escola, de manera oberta i flexible per adaptar-lo a les necessitats i demandes de la societat en cada moment», explica Isabel Muñoz, membre de l'equip de la Federació.

El desafiament de la contínua renovació en l'educació

■ La Federació de Moviments de Renovació Pedagògica agrupa 25 grups de docents de tot Catalunya

Certament l'educació és un dels assumptes amb més controvèrsia dels nostres temps i que pateix canvis continus en la legislació. Però aquest és un tema que des de fa molt de temps preocupa mestres i educadors. La renovació pedagògica és una actitud i un procés constant de recerca de noves idees i propostes que comportin un canvi i una millora en l'educació. Aquest procés s'inicia en els mateixos centres i en tots els escenaris educatius, i té en compte les necessitats dels diversos sectors que impulsen les iniciatives per millorar l'educació per a tothom. En la renovació pedagògica «participen professionals de l'ensenyament, alumnes, pares i mares, institucions... tothom que d'una manera o d'una altra participa en l'educació entesa d'una manera molt àmplia», detalla Isabel Muñoz. Per una altra banda, aquesta cerca contínua per progressar és un procés teòric i pràctic de reflexió, revisió i adequació de les concepcions i pràctiques educatives que pretén actualitzar els propis coneixements sobre el fet i el perquè d'ensenyar i aprendre.

Segons la Federació, en aquests moments la renovació pedagògica passa per «impulsar una xarxa de col·laboració entre tots els que fan renovació pedagògica a Catalunya, la coordinació de centres educatius que comparteixen aquests objectius i establir espais de col·laboració entre universitats i centres educatius».

Les reunions i debats dels moviments de renovació pedagògica solen ser molt participatius.

Els moviments de renovació pedagògica, conjuntament amb altres entitats, fan possible el diàleg i la col·laboració entre els diversos sectors i estaments i la comunitat educativa i les seves entitats més representatives. «La nostra pretensió és que els moviments siguin considerats patrimoni comú del conjunt de la comunitat educativa», explica Isabel Muñoz.

Avançar gràcies a la diversitat d'opinions

Des de la FMRP es considera molt positivament la diversitat d'opinions sobre educació, ja que permet reflexionar i avançar en l'adequació de l'oferta educativa a les necessitats de la societat. «Però el que no és tan positiu són els canvis de lleis bàsiques que van d'un extrem a l'altre en el plantejament educatiu i organització del sistema educatiu», es lamenta

Isabel. «Aquestes visions responen més a interessos partidistes que no a una necessitat de respondre a les necessitats actuals de canvis en el sistema.» D'una altra banda, «els darrers canvis no sempre han estat basats en la participació de la comunitat educativa en la definició d'aquestes necessitats i en les respostes que cal donar des del Sistema Educatiu», opina Isabel Muñoz.

La FMRP creu que cal una estabilitat en les lleis bàsiques. «Els canvis en educació són lents i els resultats de les intervencions triguen a poder-se avaluar. Ara tenim una bona oportunitat amb la Llei Catalana d'Educació, que esperem que es basi en les propostes recollides en el debat sobre el Pacte Nacional d'Educació, i atorgui un marc d'estabilitat en els aspectes bàsics de l'educació a Catalunya.»

Des de la seva creació, ja fa gairebé tres dècades, la Federació de Moviments de

Renovació Pedagògica està particularment contenta de poder haver contribuït a fer créixer la xarxa d'entitats, persones i centres que es preocupen i es vinculen a la Renovació Pedagògica, en aquest temps de crisi de participació ciutadana. En l'actualitat, la FMRP engloba 25 associacions, grups, casals, col·lectius i moviments de mestres arreu de Catalunya. També participen en 21 fòrums, com la Comissió de seguiment del Pacte Nacional per a l'Educació, el Fòrum d'entitats de persones usuàries de l'audiovisual o el Congrés del Món Rural. Les complicacions amb què es troba la Federació a l'hora de desenvolupar amb agilitat avenços educatius són de caire cultural i administratiu. Així, es poden destacar les dificultats relatives a un canvi de cultura necessària entre els professionals de l'educació per avançar en la generalització de la renovació en els centres i en el sistema educatiu en general. Isabel Muñoz esmenta també «la manca de coordinació entre els diferents departaments de l'administració educativa, i la manca de flexibilitat que imposa la normativa i que limita l'autonomia dels centres a l'hora de desenvolupar projectes innovadors».

Tanmateix, de cara al futur, la FMRP té la voluntat de continuar reflexionant i aprofundint en la relació educació-territori, participar i dinamitzar el Marc Unitari de la Comunitat Educativa o en la coordinació i elaboració de projectes territorials.

Mónica García

FEDERACIÓ DE MOVIMENTS DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA DE CATALUNYA

AV. DRASSANES, 3, 3R

08001 BARCELONA

TEL. 934 817 388

FAX 933 017 550

<http://mrp.pangea.org>

mrp@pangea.org

xarxanet.org
XARXA ASSOCIATIVA I DE VOLUNTARIAT DE CATALUNYA

societat

Informació útil per als «sense sostre»

■ La Comunitat de Sant'Egidio presenta la guia «On menjar, dormir i rentar-se» 2008

BARCELONA.— El dijous 6 de març va tenir lloc a l'església de Sant Llàtzer de Barcelona la presentació de la guia *On menjar, dormir i rentar-se*, publicada per la Comunitat de Sant'Egidio, corresponent aenguany. Ofereix nombroses dades d'interès per a les persones «sense sostre» de la ciutat de Barcelona. L'exhaustiva informació que recull (en català i castellà) es resumeix en dues-centes pàgines. La seva distribució és gratuïta.

A l'acte hi van intervenir Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona; Raquel Sancho, membre d'aquest moviment, i Ricard Gomà, tinent d'alcalde d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona. La guia ha estat realitzada gràcies a l'experiència i el treball voluntari de les persones de la Comunitat de Sant'Egidio que treballen amb els «sense sostre» a Barcelona des del 1989 amb una xarxa de més d'un centenar de voluntaris.

«La Comunitat de Sant'Egidio viu des de fa quaranta anys una història d'amistat amb la gent "sense sostre", va afirmar Jaume Castro. «Per a nosaltres —va afegir— no són xifres, sinó amics.» Va definir la guia *On menjar, dormir i rentar-se* com «la guia Michelin per als pobres» i va comentar que «és una eina que pot ajudar molta gent que viu al carrer, de la mateixa manera que pot ser útil per a totes aquelles persones de bona voluntat que volen ser

Raquel Sancho, Jaume Castro i Ricard Gomà, durant la presentació.

solidàries amb el proïsme més necessitat i que no saben on adreçar-se».

Castro va explicar que la guia d'enguany —la sisena edició que es publica a Barcelona— està dedicada a Modesta Valenti, indigent que vivia a l'Estació Termini de Roma. «El 31 de gener del 1983 es va trobar malament i va morir sense ser socorreguda. El personal de l'ambulància, que va arribar a temps, es va negar a endur-se-la perquè anava bruta. Des de llavors, el 31 de gener ha esdevingut el dia del record de les persones que han mort al carrer», va dir el responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona. La guia també està dedicada a Rafael Díaz i Antonio Varela, dos «sense sostre» que van morir, a Barcelona, al carrer.

Per la seva banda, Raquel Sancho va

relatar les històries, sempre colpidores, d'uns quants indigents. Va enumerar les diverses circumstàncies que poden fer que una persona acabi al carrer: desnonament, pèrdua de feina, problemes personals, drogodependències, malalties, accidents, etc. «Com a conseqüència de la crisi de l'estat de benestar que patim, ens hem adonat que darrerament ha augmentat el nombre de persones que viuen al carrer, amb edats i perfils ben diferents», va constatar Sancho. La Comunitat de Sant'Egidio calcula que avui dia a Barcelona hi ha entre 1.000 i 1.500 «sense sostre».

Segons Raquel Sancho, «viure al carrer gairebé mai no és una elecció. Es tracta d'una vida dura i sotmesa a molts perills, la qual cosa fa que aquest col·lectiu visqui en una situació constant de vulnerabilitat

i obligat a dependre tothora dels serveis socials». Pel que fa a la guia, va assegurar que «és una mena de "brúixola" per tenir a la butxaca i orientar-se en la ciutat. Hi ha els llocs on es pot trobar ajut i acollida, però també els llocs on a Barcelona es pot ajudar i ser acollidors».

Tasca extraordinària

La guia ofereix els llocs on els indigents poden menjar, dormir, rentar-se i curar-se. Així mateix, recull centres d'acollida i orientació, entre els quals cal destacar diversos centres parroquials. També hi ha apartats sobre assistència social, assistència sanitària, treball i formació professional, pensions i prestacions, transports, serveis per a estrangers, telèfons útils, etc.

Després de reconèixer «la tasca extraordinària que du a terme la Comunitat de Sant'Egidio», Ricard Gomà va fer una sèrie de reflexions: «Cal actuar contra les causes que generen pobresa i exclusió social. És important conèixer i reconèixer aquesta realitat. Barcelona té una xarxa exemplar de suport i solidaritat als col·lectius més necessitats.» Finalment, va dir que la guia «és un servei molt important perquè permet que es posin en contacte els diversos agents d'aquesta xarxa i les persones excloses».

Més informació: Comunitat de Sant'Egidio, plaça del Pedró, 1, baixos - 08001 Barcelona, tel. 934 418 123, www.santegidio.org

Miquel Àngel Codina

La bona notícia...

Un centre per a infants abandonats

La Fundació Comtal de Barcelona, vinculada als Germans de La Salle, acollirà vuit infants de sis a dotze anys que no tenen pares, o bé que n'han perdut la tutela. Els menors són assignats des de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de la Generalitat de Catalunya. La funció és substitutòria de la família: vetllar pel nen, educar-lo, cobrir les seves necessitats bàsiques, procurar-li una estabilitat emocional i tenir cura de la seva salut física i mental. I tot això les vint-i-quatre hores de tots els dies de l'any.

És interessant subratllar que la línia pedagògica d'aquest centre posa l'accent en la importància que tenen els valors humans. Cal ser conscients que per integrar els menors a la societat no n'hi ha prou amb l'adquisició d'uns coneixements tècnics; s'han d'aconseguir valors humans i hàbits cívics.

La Fundació Comtal ofereix altres possibilitats. Així, per exemple, du a terme projectes per incorporar joves de 16 a 25 anys al món laboral, que sovint no tenen cap estímul per a la seva inserció social. Així mateix, l'àrea educativa de la Fundació fa una tasca preventiva en horari extraescolar amb infants i adolescents en risc social. Finalment, té una unitat d'escolarització compartida per a alumnes amb una greu inadaptació escolar.

Com es pot veure, no n'hi ha prou amb centres públics per atendre infants i joves; cal que es complementin amb institucions privades. Entre elles, actuen les fundades i dirigides per ordes i congregacions religioses, tant masculines com femenines. Malgrat les dificultats de tota mena, aquestes institucions d'Església continuen amb el carisma fundacional —gairebé sempre altruista— de la mateixa congregació. D'això, els cristians, ens n'hauríem d'alegrar perquè és una bona notícia per a tots.

Francesc Gamissans

Nou disc d'Esencia de Vida

BARCELONA.— S'acaba de presentar a Barcelona l'últim treball discogràfic del grup cristià Esencia de Vida. Amb el títol *La Pasión. Música espiritual moderna*, el conjunt format per cantants i instrumentistes dirigits per Dámaris Galán ofereix un àlbum monogràfic amb temes de creació pròpia juntament amb algunes versions corals de *La Passió segons sant Mateu*, de J. S. Bach. El nou disc d'Esencia de Vida forma part de la seva gira «Passió pel romànic», que des del gener del 2008 ha iniciat una nova temporada amb concerts per esglésies i catedrals d'Espanya, del sud de França i d'Andorra. Més informació sobre el nou disc i la gira d'aquest any d'Esencia de Vida a: www.pasionporelromanico.com. (C.C.)

Portada del disc.

LLOGUERS – ALQUILERES – LOCATIONS – RENTS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

al kilando
by FINCAS GANDIA ■

DIPUTACIÓ 189
08011 - BARCELONA

www.alkilando.com
93 451 50 00

La veu del metge

Malalties rares, oblidades i òrfenes (3)

Un tractament que ja no és «orfe»

Les malalties òrfenes són un conjunt de malalties molt poc freqüents: el nom d'«òrfenes» vol donar a conèixer el fet que el seu tractament no s'investiga prou perquè a ningú no li interessa. La causa d'aquest abandonament és que en són poques les persones afectades i, conseqüentment, es pressuposa que les despeses de recerca no es poden recuperar amb la comercialització del fàrmac. En realitat, la qüestió és més complexa, ja que a l'inici d'una recerca no podem saber, no únicament quant de temps o esforç esmerçarem a descobrir un tractament, sinó si finalment el trobarem. Aquesta situació de manca de tractament i de recerca crea un desànim suplementari en les persones afectades amb una malaltia poc freqüent, que normalment han necessitat deu o quinze anys perquè els fos diagnosticada.

Però aquesta descripció de paràlisi investigadora i desànim no sempre és així i mostra ocasions en què la recerca es realitza i finalment se'n troba el tractament.

La manca d'un enzim: la malaltia de Gaucher

Un enzim és una substància necessària perquè es produeixi una determinada reacció bioquímica, que transforma una substància en una altra. La quantitat d'enzim és ínfima però necessària. Les persones afectades de malaltia de Gaucher no tenen prou quantitats d'un enzim important.

El cos humà conté cèl·lules especialitzades, anomenades *macròfages*, que «mengen» les cèl·lules desgastades i les degraden dins de compartiments cel·lulars, anomenats *lisosomes*, que serveixen com

Un doctor injecta enzims a un nen afectat per la malaltia de Gaucher.

a tub digestiu dels macròfags. L'enzim de la glucocerebrosidasa està localitzat dins dels lisosomes i és responsable de separar el glucocerebròsid en dos compostos diferents: glucosa i un greix anomenat ceràmida.

Les persones amb Gaucher no tenen la forma normal de l'enzim glucocerebrosidasa i són incapaces de desintegrar el glucocerebròsid. Per tant, el glucocerebròsid resta emmagatzemat dins dels lisosomes i impedeix el funcionament normal dels macròfags. Els macròfags engrandits que contenen glucocerebròsid no digerit s'anomenen cèl·lules de

Gaucher. Aquestes cèl·lules són el distintiu de la malaltia.

Les cèl·lules Gaucher s'acumulen principalment a la melsa, al fetge i a la medul·la òssia. L'òrgan que conté les cèl·lules Gaucher s'engrandeix i no funciona normalment, cosa que provoca els símptomes clínics associats a la malaltia.

Els símptomes de la malaltia, que varien de moderats a severos, poden aparèixer en qualsevol moment: des de la infància a la vellesa i hi ha variacions de persona a persona. Com a resultat, el moment del començament i la severitat dels símptomes varien àmpliament des de persones asimptomàtiques fins a la forma severa neuropàtica infantil.

Tractament

Avui dia reben tractament més de 2.500 persones arreu del món. Hi ha dues formes de medicació. Una, l'anomenada *alglucerasa*, s'obté a partir de placenta humana mitjançant un procés complex d'extracció química i de posterior modificació. L'altra és l'anomenada *recombinant*, que es produeix en una planta biofarmacèutica. Al centre del procés hi ha un conreu de cèl·lules que contenen la capacitat individual de les cèl·lules dels

ovaris del hàmsster xinès (CHO), que han estat genèticament modificades per produir glucocerebrosidasa humana (GCR). El codi d'ADN que instrueix una cèl·lula de produir GCR humana és introduït a les cèl·lules CHO. Com a resultat, cada cèl·lula CHO és idèntica i és una minifàbrica que produeix contínuament quantitats mínimes de GCR. El sistema és semblant a una granja o a un camp de conreu, però molt sofisticat i on cada «animal» és de mida cel·lular.

Les cèl·lules CHO comencen la seva vida en petits conreus on inicien el procés de duplicació. Quan la població de cèl·lules CHO és força gran, són transferides als bioreactors (contenidors d'acer de 2.000 litres), on eventualment més de 20 trilions de cèl·lules passaran la seva vida produint GCR humana. Els contenidors es mantenen a 37 graus, monitoritzats per un sistema complex de computadores. Sistemes sofisticats de nutrients especials, factors de creixement, minerals i oxigen alimenten constantment les cèl·lules. Es fan servir més de 100.000 litres de líquid de nutrients rics per mantenir les cèl·lules. L'excés de líquid es recull i comença un procés complex de purificació per obtenir-ne el GCR.

Malaltia, experiència, bon resultat, esperança

Les malalties són una part de la realitat de la nostra vida. Sorprenentment, la mateixa naturalesa que ens col·loca una malaltia té amagats els tractaments per poder tractar-la. Al mig, l'enginyer humà i el desig d'aconseguir el benefici d'ajudar els altres.

Dr. Ferran L. Tognetta

(22324fta@comb.es)

Membre del consell consultiu de l'Acadèmica de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears

Projecte de formació agropecuària de NPH a Amèrica Llatina

Nuestros Pequeños Hermanos (NPH) i la Fundació Barceló treballen conjuntament en un projecte de formació agropecuària a Amèrica Llatina. L'objectiu principal que es pretén assolir és ensenyar a 3.500 infants i joves òrfes i abandonats que viuen a les cases llar de NPH a Mèxic, Guatemala i la República Dominicana a conrear fruites, verdures, hortalisses i tècniques de conreu agropecuari mitjançant la formació tant teòrica com pràctica en aules de formació i en hivernacles de 432 m².

A través del projecte es fomenten valors com l'autoestima, la responsabilitat, la feina, la capacitat de superació i millorar l'actitud i el comportament dels infants i joves que participen en el projecte. Els nens i les nenes aprenen a conrear els seus aliments, s'avancen en l'autosostenibilitat i en el consum d'hortalisses. Això causa una nova consciència d'alimentar-se i de millorar la nutrició dels petits.

El setembre del 2007 es va inaugurar el primer dels hivernacles a la llar de NPH Mèxic. Els èxits d'aquest hiverna-

cle mostren la gran importància que té el projecte. En els sis mesos que va durar l'assistència tècnica a Mèxic, els joves van produir hortalisses com pastanagues, bledes, enciams, pèsols, cogombres, tomàquets o *chiles* a les seves àrees respectives.

Els cooperants espanyols Eduardo Briones i Pilar Fernández són els enginyers agrònoms responsables del desenvolupament del projecte sobre el terreny. «Els infants participen directament en el programa i això és justament el que els fa sentir-se'n part», afirmen. Un dels nens participants comentava: «Sembla màgia que d'una llavor tan petita en pugui sortir una planta tan gran i aquesta planta pugui donar fins a vint cogombres. I quan ho aprens ja no te n'oblides i ho pots ensenyar...»

Finalitzat el projecte a NPH Mèxic, s'ha iniciat el projecte a NPH Guatemala, on s'esperen aconseguir els mateixos èxits ja assolits a NPH Hondures (2006) i ara a NPH Mèxic. El projecte educatiu agrícola pretén estendre's en els anys succes-

Infants al camp de la Casa Llar NPH Mèxic.

sius (2009-2010) al Perú, Bolívia, Haití, El Salvador i Nicaragua.

El projecte és viable gràcies a les aportacions de diverses institucions a Espanya: El Govern balear, l'Ajuntament de Xàbia, l'Ajuntament de Cardedeu, Caja

Madrid i l'Associació ITER. D'aquesta manera NPH contribueix a assolir dos grans Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni: l'eradicació de la pobresa i la fam extrema, i l'educació primària universal. (C.C.)

cultura

Climent Forner presenta el seu darrer llibre a Solsona

■ Es titula «Preneu-m'ho tot, deixeu-me la paraula. Poesia, 1945-2007»

SOLSONA.—La Sala Cultural de l'Ajuntament de Solsona es va quedar petita recentment davant de la massiva assistència de públic a la presentació del llibre de Mn. Climent Forner *Preneu-m'ho tot, deixeu-me la paraula. Poesia, 1945-2007*, publicat per Edicions de l'Albí.

L'alcalde de Solsona, Xavier Jounou, va obrir l'acte. En el seu parlament, va destacar la gran satisfacció de poder presentar «un llibre consistent, amb una presència valenta i un títol colpidor». Tot seguit va prendre la paraula l'arquebisbe Joan Martí Alanis, bisbe emèrit d'Urgell, que va recordar els dos anys i quatre mesos que va exercir d'administrador apostòlic a la diòcesi de Solsona, ja fa més de trenta anys. «L'experiència del bisbat de la Seu i el de Solsona em van donar una maduració que sempre agrairé», va dir.

Sobre Climent Forner, va afirmar que «no és una amistat improvisada», atès que «des de la Delegació de Mitjans de Comunicació, amb Mn. Climent Forner tenim una amistat ben arrelada». Mons. Martí Alanis va dir que «és un dels millors poetes de Catalunya» i que té dos grans amors: «La fe cristiana i Catalunya i la seva llengua.» Finalment, el bisbe va llegir per a tots els presents l'epíleg que ell mateix ha dedicat al final del llibre.

L'editor del llibre, Jaume Huch, d'Edicions de l'Albí, va manifestar que «és un gran goig ser a Solsona, en aquest acte que no és una presentació més», ja que «és la primera presentació pública de tot un seguit d'actes que s'emmarquen en un any dedicat a Mn. Climent Forner», inaugurat el 31 d'octubre del 2007, data del seu 80è aniversari. Huch va assenyalar que justament és a Solsona on Climent Forner va viure intensament els anys de la seva formació, al costat de molts companys sacerdots i poetes, on va néixer, va créixer i es va fer com a poeta. De les qualitats, va assenyalar-ne el compromís amb el país i, com a home de lletres, que no només s'ha

Mn. Forner presenta el seu llibre en presència de Mons. Martí Alanis.

dedicat a la seva pròpia poesia sinó a reivindicar l'obra de molts altres poetes. «Amb gran generositat i altruisme ha dedicat la seva vida al seu amor per les lletres, pel nostre país i per l'Església», va subratllar.

Poesia de gran qualitat

Amb el seu estil peculiar, Mn. Jesús Huguet va donar quatre raons per llegir l'obra poètica de Mn. Forner. La primera raó és que es tracta d'una poesia que s'entén —entre popular i culta, comprensible i comunicativa— amb la qual «familiarment t'identifiques». La segona és que és una poesia d'una gran qualitat. «Climent Forner —va explicar— és un poeta amb majúscules, fonamental i imprescindible, amb domini del lèxic, vers i prosa.» És un «artista de la paraula i la seva paraula és el seu gran tresor». Huguet va lamentar que els cantants no hagin adaptat aquesta poesia a la seva música i que no viure a la gran capital i ser capellà hagi estat un fre per haver arribat més lluny.

La tercera raó és la seva poesia plural, el fet de tocar totes les cordes, tots els gèneres i tonalitats. «La seva poesia és la vida posada en vers», una obra extensíssi-

ma amb la qual «riu-rem, plorarem i ens commourem, però sobretot gaudirem». Crida l'atenció l'espai que ocupa l'humor. I la quarta és que «Mn. Climent és el nostre poeta» pels seus orígens. Un sacerdot de la diòcesi de Solsona, format al nostre Seminari, conegut i estimat per tothom, especialment pels capellans. Huguet va subratllar els orígens berguedans de Forner i els seus tres grans petits amors: Queralt, la

Patum i el Pi de les Tres Branques. Resseguint els seus poemes hi trobem tota la geografia del bisbat, juntament amb molts dels seus personatges.

Mn. Climent Forner, acompanyat amb la música del pianista local Eduard Tammes, va recitar una selecció de catorze poesies i textos del llibre: *Tardor, Autoretrat, Vinc d'ajudar a ben morir la tarda, La campana de Bulner, Madrigal de la muntanya, Carta a l'amic canonge, Fam, Plany per Catalunya, L'ull de Taiüll, Paternitat, La llengua és la pàtria, Cant a l'amor, Cant a la pau i Cant de Climent*.

La cloenda de l'acte va anar a càrrec del bisbe de Solsona, que va agrair a Mn. Forner la seva obra i el recital de poemes seleccionat, així com a Mn. Huguet la presentació «precisa, clara, amical i seductora» i a Jaume Huch les seves paraules i el suport per presentar l'edició acurada de l'obra de Forner.

Mons. Martí Alanis va remarcar que «és veritat que Mn. Climent és un clàssic de la nostra poesia i literatura» i va afegir que un clàssic «és aquell que no perd actualitat, que es manté sempre viu; una obra d'art que sempre és suggeridora i atractiva». Pel que fa a l'obra de Climent Forner, va comentar que «la seva forma poètica té esplendor i aquesta esplendidesa és la bellesa», una bellesa «capaç de suscitar sentiments amagats que normalment no afluïren en la nostra conversa i pensament». Va concloure que «tot pot ser extret com d'una mina en el nostre interior quan llegim aquestes poesies».

Ramon Estany

LES RECEPTES DE

JOAN VILLARÓ

L'ajudant i la música

L'ajudant va dirigir les seves passes cap a l'aparell de música i va apujar-ne el volum fins a l'exageració. La cançó de moda va anar sonant amb força per cada racó de la cuina. La música va fer tremolar les tapes de les cassoles i les paelles; semblaven parelles de ball a punt de fer les primeres passes. «Ramon! Som en una cuina preparant el menjar del migdia, no en una sala de concerts!», vaig cridar al meu ajudant. En algunes feines, és bo que la música ens acompanyi perquè està comprovat que ajuda a desenvolupar-se millor, però suau i baixeta. Un cop li vaig haver dit aquestes paraules, el volum va tornar a la normalitat.

ESCOLA DE CUINA JOAN VILLARÓ

c/ Emili Botey, 5, local 2 - 08400 Granollers

Tots els interessats a adquirir el seu llibre *Aprèn amb mi* truqueu al tel. 938 793 402 • www.joanvillaro.e.telefonica.net

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Mare de Déu del Remei a Andorra

Andorra va emetre el 1974 dos segells dedicats a dues talles policromades. En un d'ells hi ha la imatge de la Mare de Déu del Remei de Sant Climent de Pal. Es tracta d'una talla de fusta policromada, del segle XII, actualment restaurada. Fa cinquanta-quatre centímetres d'alçada. La Mare és asseguda en un tamboret, amb motlures horitzontals a la part superior dels laterals. Mare i Fill porten corona. La cara de la Mare és plena i arrodonida. Va vestida amb una túnica de color vermell i cenyida a la cintura amb un cinyell decorat. Al cap porta un vel de color blanc que no li deixa veure els cabells. Amb la mà esquerra agafa el Fill per sota, de manera que aquest seu sobre la mà de la Mare. La mà dreta pren verticalitat i s'enlaira cap amunt, tot retenint la bola del món.

Presentació a Barcelona del llibre «Pedagogia del pluralisme religiós»

■ Una obra del jesuïta Xavier Melloni i del professor Ferran Piñeiro

BARCELONA.— La sala d'actes de la Casa Provincial dels Salesians va ser l'escenari el dijous 21 de febrer de la presentació del llibre *Pedagogia del pluralisme religiós*. Una proposta metodològica, una obra editada pels Salesians de Catalunya amb la col·laboració de la Fundació Edebé.

L'acte, conduït pel salesià Josep M. Maideu, es va iniciar amb unes paraules del provincial, Joan Codina, que va recordar el caràcter pioner que la província salesiana de Barcelona va tenir en l'edició de llibres destinats a afavorir la convivència amb persones d'altres religions, fruit de la qual va ser la publicació d'una col·lecció específica a finals dels anys setanta.

Tot seguit, els autors del llibre, el jesuïta Xavier Melloni i el professor Ferran Piñeiro, van explicar la gènesi del projecte, que es concreta en la creació de l'Equip per a la Pedagogia del Pluralisme Religiós en el si de la Delegació de Formació. També van mostrar que la preparació per

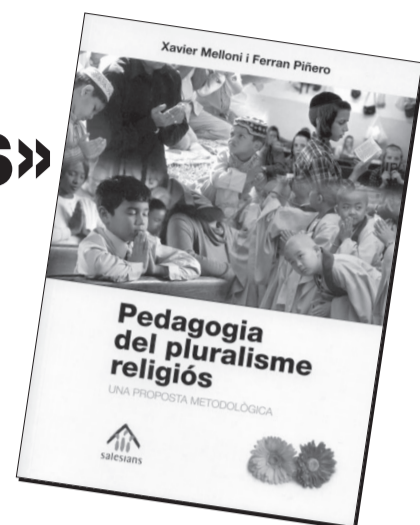

Taula presidencial de l'acte.

conviure amb persones d'altres tradicions religioses és una necessitat, més que una obligació: «Hem de ser contemporanis d'un moment que a tots ens depassa», va afirmar Melloni.

La presentació es va cloure amb unes paraules de la directora d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, Montserrat Coll, que havia donat suport econòmic al desenvolupament del projecte durant els darrers tres anys. Reiterant el compromís del Govern de fomen-

tar punts de trobada entre els ciutadans de les diferents tradicions religioses, va animar-les alhora a enriquir el país amb les seves aportacions. A l'acte també hi era present el director general del Grup Edebé, Antonio Garrido.

El nou llibre, disponible ja a les llibreries, està destinat a la formació de professors, educadors, monitors, catequistes i, en general, persones que d'una o altra forma animen comunitats educatives o pastorals. Es complementa amb un DVD que conté material audiovisual complementari, destinat a treballar cada tema com una sessió informativa. El volum està estructurat en cinc capítols: «El fet religiós», «L'experiència religiosa», «El pluralisme religiós», «Especificitat de cada religió» i «Criteris de discerniment per distingir la qualitat d'una proposta religiosa». (C.C.)

Novetats a la Congregació dels Dolors de Besalú

BESALÚ.— La Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú, una de les Congregacions dels Dolors més antigues i carismàtiques de Catalunya, va presentar el dimecres 12 de març, en un acte cultural que va tenir lloc a la Sala de Cal Tronc de Besalú, la pel·lícula *El dia dels Dolors a Besalú*. Així mateix, va estrenar nova pàgina web.

Aquest excel·lent document gràfic en format de vídeo digital, únic en el seu gènere, pretén donar testimoni viu a les generacions futures de la realitat de la Festivitat dels Dolors i la devoció a la Verge Dolorosa existent a Besalú durant la segona meitat del segle XX i els inicis del segle XXI. També recull tot un conjunt d'imatges i testimonis que recreen la diada dels Dolors a Besalú. Tot això narrat amb la veu del periodista i escriptor besaluenc Martí Gironell.

Josep Lagares, secretari de la Congregació besaluenca, explica que «aquest treball inèdit, fruit del suport, esforç i dedicació de tantes persones i institucions, ajudarà sens dubte a mantenir viva

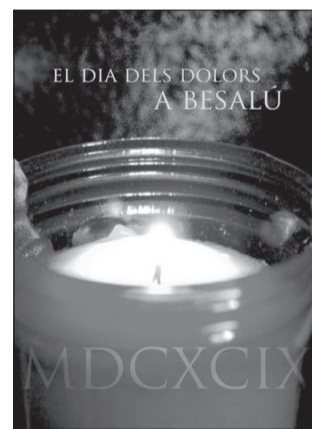
la tradició dels Dolors a Besalú, alhora que s'erigirà com a vertader instrument de difusió de les nostres arrels culturals i expressió gràfica de la fe i la devoció de tot un poble envers la Verge Dolorosa».

La pel·lícula ha estat editada i realitzada per l'empresa saltenca Girvisual i

ha comptat amb el suport de l'Ajuntament de Besalú i l'empresa gironina Metalquímia.

En el mateix acte cultural es va presentar també la nova pàgina web de la Congregació (www.dolorsdebesalu.cat), que permetrà una extraordinària riquesa visual i de continguts, així com impulsar la interacció i connectivitat en xarxa de congregants i devots amb la Congregació.

El dia 14 es va celebrar la Festivitat de la Mare de Déu dels Dolors. Mn. Eudald Vilà, rector de Besalú i corrector de la Congregació des del 1981, va ostentar el càrrec de prior. El punt culminant de la jornada va ser la Processó dels Dolors, considerada única en el seu gènere, tant pel seu protagonisme històric i espiritual, com per les seves excepcionals singularitats dins del cicle quaresmal català. (C.C.)

Portada del DVD.

El conte «Per un botó», guardonat amb el Premi Hospital Sant Joan de Déu

BARCELONA.— El conte titulat *Per un botó* ha guanyat l'onzena edició del Premi Hospital Sant Joan de Déu, que convoquen conjuntament aquest centre hospitalari i l'editorial La Galera. L'autor del text és el filòleg i escriptor Carles Cano; les il·lustracions són del dibuixant i escultor Joma. El premi pretén estimular la producció d'obres de narració en llengua catalana per a infants d'entre 5 i 8 anys. La dotació econòmica del guardó és de 3.005 euros i la publicació del conte. (C.C.)

Espaguetis amb sípia

INGREDIENTS:

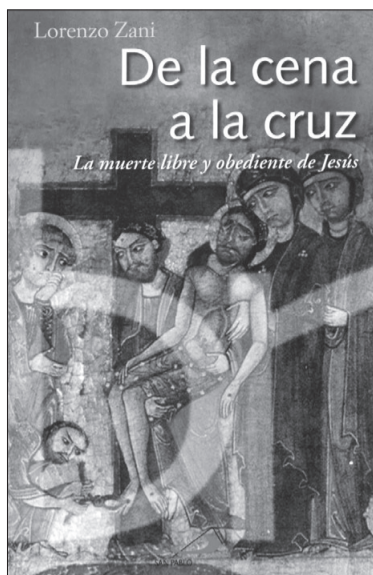
600g d'espaguetis
500g de sípia
llorer, 8 grans d'all
2 cebes, api
pebre vermell dolç
tomàquet triturat
margarina
sal, pebre blanc

PREPARACIÓ:

En una cassola amb aigua que tot just cobreixi, hi posarem a bullir el mig quilo de sípia tallada a quadradets amb 1 fulla petita de llorer, 4 grans d'all pelats, mitja ceba i 2 fulles d'api. A part, en una altra cassola amb una mica d'oli sofregirem 1 ceba tallada a juliana. Passats uns cinc minuts, hi afegirem 4 grans d'all ben picats i ràpidament una cullerada de pebre vermell dolç i 6 cullerades de tomàquet triturat. Sis minuts més, i hi afegirem els espaguetis ja bullits i escorreguts juntament amb una cullerada de margarina. Després hi abocarem la sípia cuita i ho remenarem molt bé amb una espátula de fusta. Rectificarem de sal i hi afegirem un pessic de pebre blanc. Si us han quedat molt secs, els podeu remullar amb una mica de l'aigua on ha bullit la sípia.

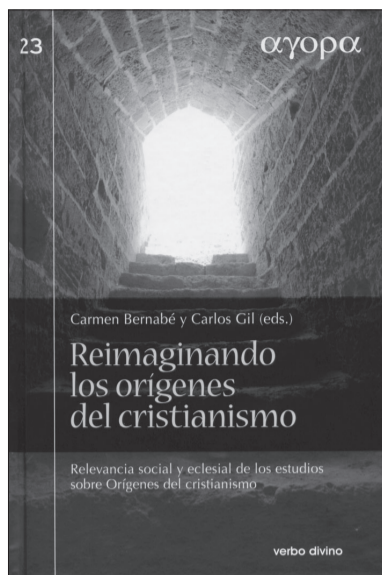
Llibres

El rostre de Déu

El Nou Testament anuncia en nombrosos passatges que el veritable rostre de Déu ha estat revelat per la mort de Jesucrist a la creu. La principal finalitat de les reflexions que ofereix el teòleg i biblista Lorenzo Zani en aquest llibre és ajudar el lector a donar testimoni que Jesús crucificat és el Fill de Déu, que va morir per introduir-nos en la vida trinitària. Des del punt de vista de Déu, la creu és misteri d'amor, de compassió, de perdó i d'obediència. (C.C.)

Lorenzo Zani, De la cena a la cruz. La muerte libre y obediente de Jesús. Editorial San Pablo, Col·lecció Beber de la Roca, Madrid 2008, 213 pàg.

Tornar a les arrels

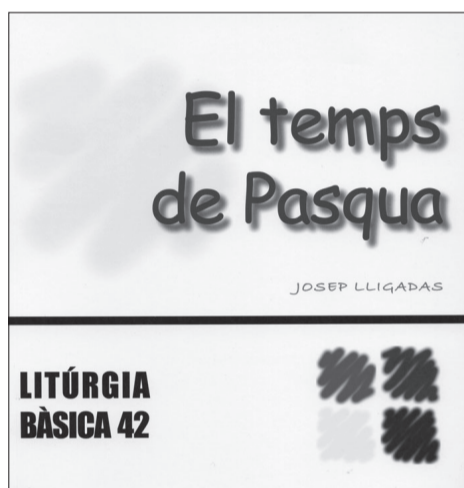
En un moment com l'actual, de replantejament de les arrels, de secularització galopant, de fonamentalisme, d'intolerància religiosa... la tornada als orígens del cristianisme és imprescindible. Hi podem descobrir lliuraments encomiables, sacrificis testimonials, plenituds de sentit, fidelitats admirables o proeses emocionants. Tot plegat forma part de l'acció de Déu en aquesta història nostra. Els editors d'aquest volum són Carmen Bernabé i Carlos Gil. (C.C.)

AA.DD., Reimaginando los orígenes del cristianismo. Editorial Verbo Divino, Col·lecció *αγορα*, Estella 2008, 559 pàg.

El centre de la fe

Cinquanta dies en honor del Senyor ressuscitat. Des de la nit de Pasqua fins al diumenge de Pentecosta se celebra el temps litúrgic més important de tots, el que recorda i reviu el fonament de la nostra fe. En aquest quadern, el teòleg Josep Lligadas ens presenta, de manera senzilla i didàctica, les nocions bàsiques del temps pasqual. Celebrar la Pasqua és celebrar la Bona Nova de la vida i de la salvació, així com compartir l'alegria de Jesús, vivent per sempre. (C.C.)

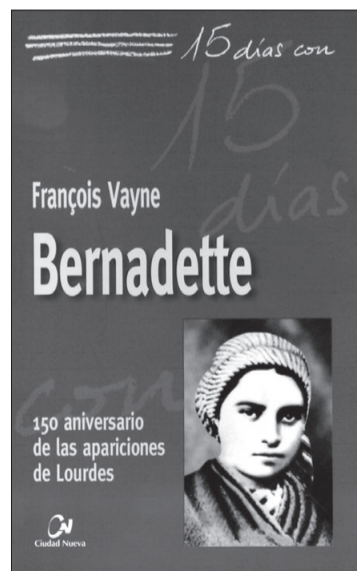
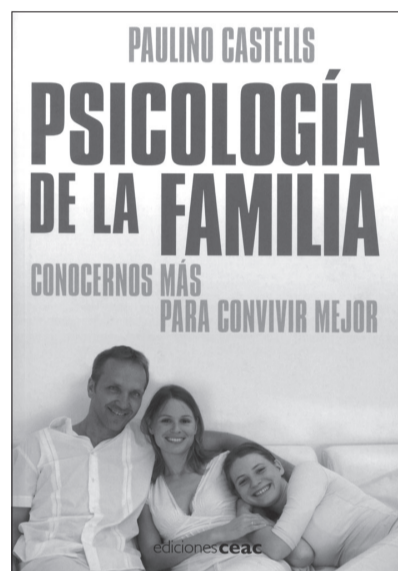
Josep Lligadas, El temps de Pasqua. Centre de Pastoral Litúrgica, Col·lecció Litúrgia Bàsica, Barcelona 2008, 24 pàg.

La família, avui

Els vaivens socioculturals han alterat l'equilibri fràgil de l'estructura familiar. El Dr. Paulino Castells descriu en aquest llibre com són actualment les situacions familiars quotidianes i com evitar que esdevinguin conflictives. Aquest prestigiós psiquiatra, expert en temes de família, aporta solucions pràctiques perquè la família pugui canviar i alhora mantenir prou continuïtat per educar els fills i establir la personalitat dels adults. (C.C.)

Paulino Castells, Psicología de la familia. Conocernos más para convivir mejor. Ediciones CEAC, Barcelona 2008, 236 pàg.

Missatgera de Lourdes

Contràriament a altres sants, Bernadeta Soubirous (1844-1879) no va deixar gaires notes o sentències. Als catorze anys, quan se li va aparèixer la Mare de Déu, no sabia ni llegir ni escriure. Va patir la malaltia, la misèria, la mala imatge de la seva família, la privació de l'Eucaristia... El periodista François Vayne és l'autor d'aquesta biografia. Explica que tant de bo nosaltres poguem experimentar el que testimonia Bernadeta en una carta del 1870: «Ja no sóc jo la que resa, sinó Jesús en mi...» (C.C.)

François Vayne, Bernadette. 150 aniversario de las apariciones de Lourdes. Editorial Ciudad Nueva, Col·lecció 15 Días Con, Madrid 2008, 123 pàg.

Gran «sí» a la vida

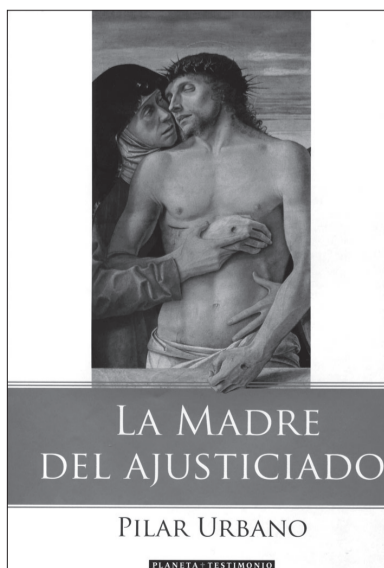
Amb el diagnòstic a la seva filla Gina de la síndrome de Rett, una malaltia neurològica molt invalidant, el seu món es va ensorrar. La Gina no caminaria, no parlaria, no menjaria sola, no tindria cap mena d'autonomia. La periodista Elisabet Pedrosa va decidir aleshores iniciar un dietari que ha desembocat en aquest llibre: un viatge a través del dolor que es transformarà finalment en una gran oportunitat per reformular-se i convertir la discapacitat de la seva filla en un gran «sí» a la vida. (C.C.)

Elisabet Pedrosa, Criaturas d'un altre planeta. Crònica d'una lluita contra la síndrome de Rett. Dèria Editors-La Magrana, Barcelona 2008, 195 pàg.

Diàleg intens

La periodista i escriptora Pilar Urbano rastreja en aquest volum l'escena del Gòlgota. Se situa al costat de la Mare de l'ajusticiat i, des d'aquest angle d'excepció, descobreix una trama sorprenent en la qual s'intercalen les set paraules de Jesús amb les set paraules de Maria: un joc de miralls i de coincidències suggeridor. Mentre Jesús mor es produeix entre l'ajusticiat i la seva Mare un diàleg imperceptible però intens: gestos, mitges paraules, mirades, silencis, records... (C.C.)

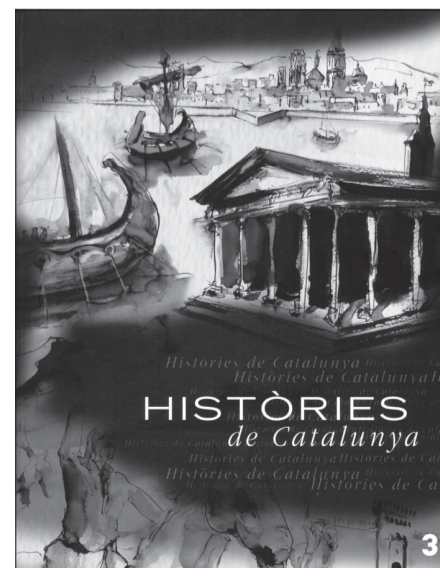
Pilar Urbano, La Madre del ajusticiado. Editorial Planeta, Col·lecció Planeta-Testimonio, Barcelona 2008, 111 pàg.

Tot sobre Catalunya

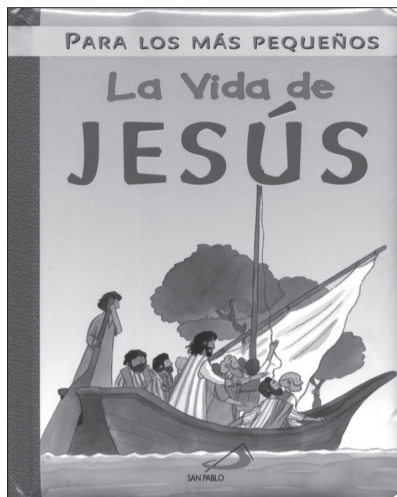
Televisió de Catalunya va produir la sèrie documental *Històries de Catalunya*, que va tenir un enorme èxit d'audiència. El públic, a través de la sèrie, va conèixer la vida quotidiana dels homes i les dones del passat. Un dels guionistes de la sèrie, Enric Calpena, en col·laboració amb Esther Rodríguez, ha recreat aquella sèrie televisiva en aquest llibre. A més, Jordi Ballonga i Massimo Cova han il·lustrat les històries que van des de la cultura ibera fins a la mort de Franco. (C.C.)

AA.DD., Històries de Catalunya. Cossetània Edicions-TV3, Valls 2007, 134 pàg.

Llibres per als més joves

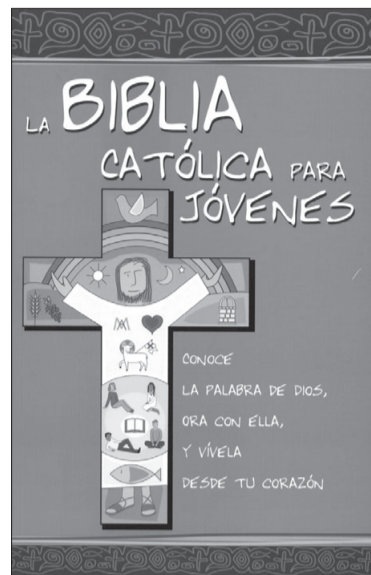
Jesús, un bon amic

Aquest llibre és una magnífica iniciació per als infants en els relats bíblics. El llibre recull els episodis més importants de la vida de Jesús: el seu naixement, la trobada amb els sacerdots al temple de Jerusalem, el seu bateig al riu Jordà, l'Últim Sopar amb els deixebles, la resurrecció... Els senzills textos del llibre, les atractives il·lustracions i les pàgines de cartró fan que aquesta sigui una obra ideal per als més petits de la casa. Recomanable per a més grans de cinc anys. (C.C.)

Leena Lane (text) i Jan Lewis (il·lustracions), *La vida de Jesús*. Editorial San Pablo, Col·lecció *La Bíblia i els infants*, Madrid 2007, 50 pàg.

Viure la Bona Nova

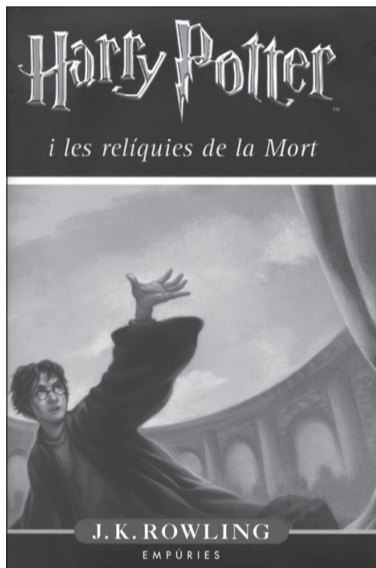
«T'acompanyarà en la teva vida, il·luminarà el teu present i el teu futur, et donarà ànim en les dificultats, respondrà moltes de les teves preguntes, t'ajudarà a valorar la teva tradició catòlica.» Amb aquestes paraules s'encoratja el jovent a fer servir aquesta Bíblia adreçada exclusivament a ells. Conté més de 900 comentaris i 300 il·lustracions que els ajudaran a conèixer i comprendre la Paraula de Déu, pregar personalment i comunitàriament i viure la Bona Nova en el moment actual. (C.C.)

AA.DD., *La Bíblia catòlica para jóvenes*. Editorial Verbo Divino-Instituto Fe y Vida-La Casa de la Biblia, Estella 2007, 1.760 pàg.

Una sèrie irrepètible

En Harry Potter s'espera al carrer Privet. L'orde del Fènix ha de venir per emportar-se'l escortat sense que en Voldemort i els seus seguidors ho sàpiguen... En aquesta setena i última novel·la de la sèrie de Harry Potter, J. K. Rowling revela les respostes a les moltes preguntes que havien quedat pendents fins ara. El relat, amb una trama espectacular que avança a un ritme trepidant, confirma l'autora com una mestra de la narrativa i posa un gran final a una sèrie irrepètible. (C.C.)

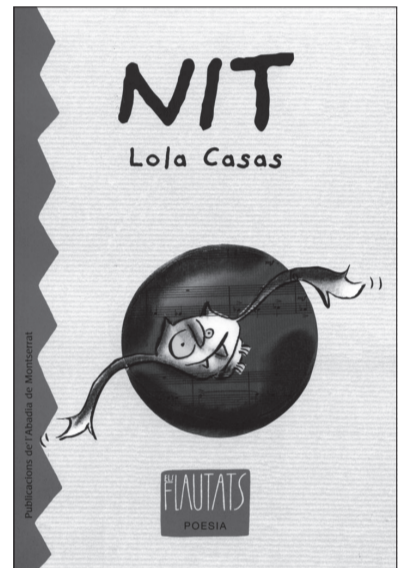
J. K. Rowling, *Harry Potter i les relíquies de la Mort*. Editorial Empúries, Barcelona 2008, 735 pàg.

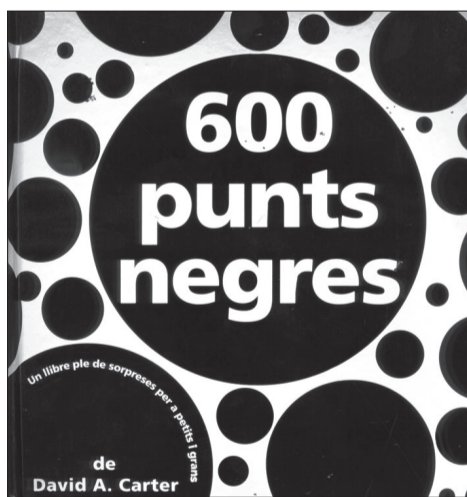
Poesies nocturnes

Lola Casas ens delecta amb un ampli repertori de poemes sobre la nit, les nits de l'any (Cap d'Any, nit de Reis, nit de Sant Joan...) i els animals que estimen la nit (òliba, ratpenat, grills...). Els versos, escrits amb el llenguatge sempre ric i entenedor de l'autora, donen ritme i vida, entre d'altres, a la ciutat a les fosques, l'eclipsi de lluna, el somni i, fins i tot, l'hora de les bruixes. El llibre suggereix, com a complement, un recull de peces musicals en la lectura d'aquests poemes. (C.C.)

Lola Casas (text) i Pere Borrell (il·lustracions), *Nit*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció *Els Flautats-Poesia*, Barcelona 2007, 69 pàg.

Comptar punts

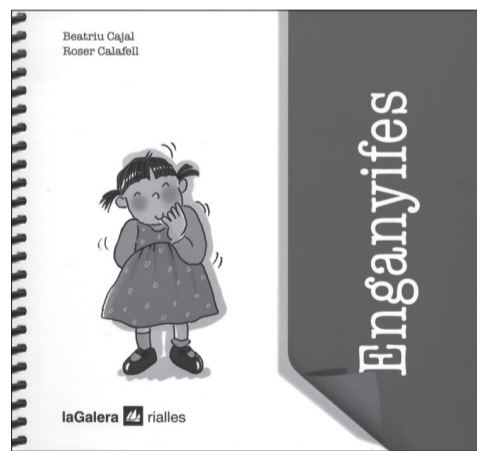

Després de l'èxit d'*Un punt vermell* i d'*El 2 blau*, David A. Carter ens sorprèn, una altra vegada, amb aquest llibre. L'objectiu fonamental és que els més petits —i també els grans— passin una bona estona buscant i comptant punts negres entre les pàgines. Figures fantàstiques, enganys i sorpreses fan d'aquest volum un entreteniment inoblidable per a tota la família. Conté algunes peces petites, per la qual cosa no és recomanable per a menors de tres anys. (C.C.)

David A. Carter (text i construcció), *600 punts negres*. Combel Editorial, Barcelona 2007, 18 pàg.

Joc d'enginy

Què s'ha de fer abans de treure un elefant d'un cotxe? Abans que es descobris l'Everest, quina era la muntanya més alta del món? Si tens deu bales a la butxaca i ens perds quatre, què tens a la butxaca? Què pesa més, un quilo de palla o un quilo de plom? Quantes gotes d'aigua caben en un got ple? Demosta el teu enginy i resol aquestes i moltes més enganyifes abans d'aixecar la solapa i descobrir la resposta que s'amaga al darrere. Un entreteniment per a petits i grans. (C.C.)

Beatriu Cajal (text) i Roser Calafell (il·lustracions), *Enganyifes*. Editorial La Galera, Barcelona 2007, 62 pàg.

Amor per la natura

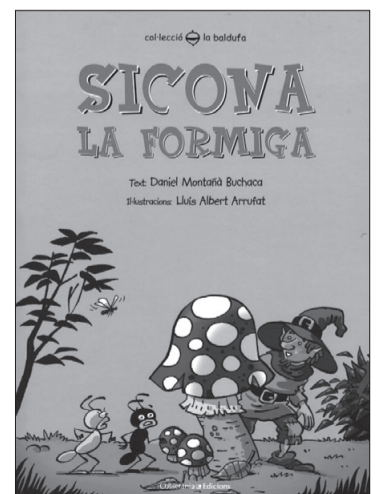
La col·lecció Simbolet de Símbol Editors té com a propòsit entretenir i educar els infants des dels seus primers mesos de vida fins a les seves primeres passes com a lectors, oferint-los alhora una acurada selecció d'il·lustracions. En aquesta ocasió, els més petits de la casa poden descobrir quins animals (la guineu, el ratolí de camp, el goril·la...) viuen en determinats llocs de la natura (caus, camps de blat, jungla...) a través d'endevinalles senzilles i obrint les solapes que els oculten. (C.C.)

Mathew Price (text) i Maggie Silver (il·lustracions), *Qui hi viu aquí?* Símbol Editors, Col·lecció *Simbolet*, Sant Cugat del Vallès, 2007, 21 pàg.

Aventures d'una formiga

Qui és i què fa Sicona? La nostra protagonista és una formiga de la Vall de Boí, als Pirineus, que fa un viatge a les illes Formigues, a la Costa Brava. Se'n va a un congrés de formigues. Pel camí viu diferents aventures i peripècies. Gràcies a la màgia d'uns nens mags i dels éssers fantàstics dels boscos (follets, elfs, ondines, fades, nimfes...), Sicona va superant totes les dificultats i pot arribar-hi puntualment. Per gaudir del llibre, cal deixar-se endur per la seva màgia. (C.C.)

Daniel Montañà Buchaca (text) i Lluís Albert Arrufat (il·lustracions), *Sicona la formiga*. Cossetània Edicions, Col·lecció *La Baldufa*, Valls 2008, 63 pàg.

La crítica literària d'aquesta setmana

Humor negre?

El valencià Ferran Torrent torna a explicar-nos les aventures del seu detectiu particular, Toni Butxana, juntament amb els seus companys. Ha assumit personatges de diverses de les seves narracions anteriors i els ha fet entrar en el *divertimento* d'aquesta novel·la tan seva, amb tots els ingredients de l'humor característic del seu país.

Podríem resumir amb aquestes paraules el *Només socis*, però potser no faríem justícia a la seva tasca com a escriptor amb un laconisme asèptic que es mereix una narració com la que ens ocupa.

Perquè, en primer lloc, cal reconèixer en Ferran Torrent la voluntat de ser fidel a la seva vocació d'escriptor, i la crida dels seus lectors, que segurament passen bones estones amb les seves cròniques de les aventures de les seves marionetes literàries.

També és cert que les seves pàgines no aporten cap novetat al panorama literari, perquè són calcs d'un model que es repeteix en totes les novel·les de «detectius», i que van des de Holmes i el Doctor Watson, de Conan Doyle, fins a Carvalho i Biscuter, de Vázquez Montalbán. Són parelles més o menys elaborades en l'imaginari

Ferran TORRENT
Només socis

Columna, Barcelona 2008, 278 pàg.

narratiu per donar més espai al diàleg i estalviar-se el tribut a la pura narració. I aquí radica el primer escull, ja que la novel·la necessita els espais descriptius de llocs i situacions per suplir així la necessària escenografia pel fet de no comptar amb imatges que il·lustrin la crònica dels diversos successos.

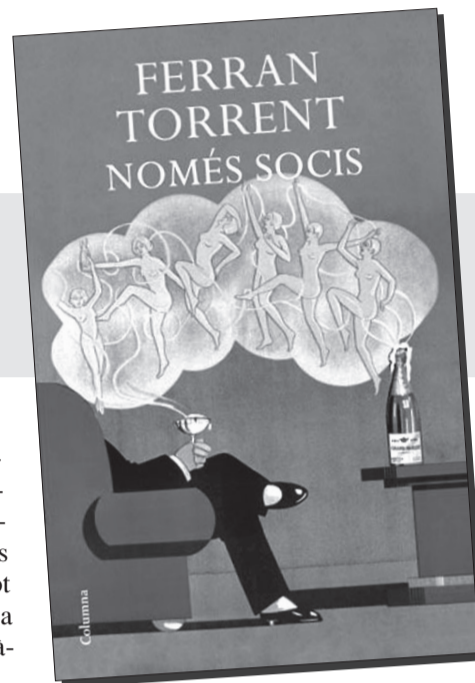
Si és interessant l'aventura d'aquest exdetectiu i del seu amic, pel que fa l'exinspector de policia, s'hauria agraït que facilités alguna cosa del seu ambient i ens estalviés les llargues converses que no afavoreixen l'interès en la lectura de la novel·la. Hi ha molta paraula inútil, més pròpia d'un guió televisiu que d'una història, per anecdòtica que sigui... Sobretot, si hi ha la intenció de fer una «crònica social».

Perquè en Ferran Torrent hi ha una intenció evident de passar pel sedàs de la

ironia —a vegades subtil, però generalment de «sal grossa»— tota una oligarquia, ben real, del País Valencià, que es pot reconèixer fàcilment a través de les seves pàgines.

En aquest aspecte Ferran Torrent és hereu de les pàgines i sainets de la literatura valenciana, representada, sobretot, per Bernat i Baldoví i la seva escola, i que té la seva plasmació en les figures, a vegades immisericordioses, dels seus monuments fallers.

Podríem demanar a l'autor moments d'una tensió més gran, ja que es tracta de novel·la negra, però li resulta impossible, perquè no es pot desprendre de la seva al·lèrgia innegable a l'ordre establert.

Fa l'efecte, mentre avança la lectura, que «vol i dol», perquè l'oprimeix el sarcasme velat davant de la realitat d'uns prepotents que no accepta. Homes enriquits en

èpoques recents, amb negocis de pèssima factura, i als quals es pot enganyar, fent servir les seves mateixes armes. Nous rics que fan ostentació de les seves possessions i la seves «amants» com un fet social legítim i indiscutible, als quals es pot sotmetre al judici sumaríssim dels fets consumats, en nom de la justícia social. Tot un panorama ideològic molt característic de certa escola política, que arrenca sobretot del blasquisme.

Cristóbal Sàrrias

La sardana i la dansa

Federació Sardanista de Catalunya
web: <http://fed.sardanista.com>

Joan Gibert pronunciarà la Lliçó Magistral del Pubillatge de Sant Climent de Llobregat

Sant Climent de Llobregat va concretant els detalls de la gran festa organitzada amb motiu de la proclamació d'aquesta vila del Baix Llobregat com a Ciutat Pubilla de la Sardana del 2008, el 26 d'abril. Un dels actes protocol·laris d'aquest esdeveniment és la lectura de la Lliçó Magistral de la Sardana, que s'encarrega a un intel·lectual que glossa els valors socioculturals d'aquesta manifestació de la cultura catalana. Enguany serà un músic l'autor de la Lliçó Magistral: el compositor barceloní Joan Gibert i Canyadell, que enfocarà la seva

dissertació des del prisma musical.

Joan Gibert ha escrit una vintena de sardanes i gairebé el cinquanta per cent d'aquesta obra ha estat guardonada en diferents certàmens musicals a Barcelona, Sabadell, Lloret de Mar, la Bisbal d'Empordà, Figueres i Ceret. L'any 2004 va escriure una sardana dedicada a Sant Climent de Llobregat, titulada *Sant Climent, aplec 20-04*. A més de per aquesta faceta de músic, Joan Gibert coneix també el món sardanista ja que ha estat dansaire de colla, vinculat durant molts anys al grup Violetes del Bosc. (C.C.)

Salvador Brotons, guardonat amb el Premi Agustí Borgunyó

El 5è Premi Nacional Agustí Borgunyó s'ha atorgat al mestre Salvador Brotons i Soler per la seva trajectòria en la creació, direcció i promoció de la música simfònica i de lliure format per a cobla. Distingit amb un extraordinari nombre de premis i guardons, aquest músic barceloní ha excel·lit com a director de cobla i compositor per a aquest combinat instrumental, tot compatibilitzant aquesta faceta amb la de director simfònic de formacions internacionals de gran prestigi i amb una producció musical d'obres orquestrals i de cambra que li han valgut un gran palmarès de premis, arreu del món. La seva obra per a cobla, integrada per vuit sardanes i sis obres lliures, és un exponent de la categoria artística d'aquest músic que també s'ha dedicat amb força entusiasme a la divulgació d'obres de compositors catalans als Estats Units i, entre ells, Joaquim Serra.

El jurat de Sabadell més Música ha fallat de forma unànime a favor del mestre Salvador Brotons després de valorar les diferents propostes d'atorgament del Premi Agustí Borgunyó rebudes a aquesta entitat. El Premi Agustí Borgunyó fou instaurat per l'entitat sabadellenca, l'any 2004, amb el propòsit de distingir el treball de persones o entitats lliurades al foment i divulgació de la música lliure per a cobla. Fins ara se n'han fet mereixedors el Foment de la Sardana de Banyoles, el director i compositor Joan Lluís Moraleda, el mestre Manuel Oltra i la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música. (C.C.)

Catalunya Cristiana
Una xarxa per a l'evangelització

Subscribiu-vos-hi ara
només per 105,99€ l'any

Desitjo subscriure'm al setmanari CATALUNYA CRISTIANA durant un any (52 números)

Edició en català Edició en castellà

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

FORMA DE PAGAMENT

Amb un únic pagament de 105,99€ per any

Amb dos pagaments semestral de 53€

Domiciliació bancària (Ompliu l'ordre de domiciliació)

Xec nominatiu que adjunto

Senyors,
Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Titular Data

Entitat Oficina DC Compte

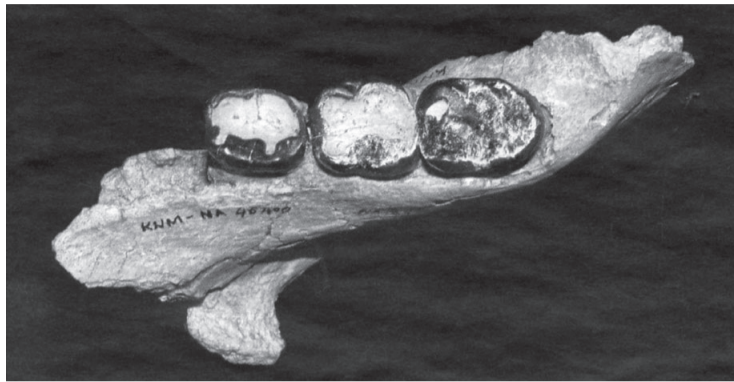
Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
(Departament de Subscripcions).
Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona
Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

Un fòssil de l'avantpassat comú de l'home i els grans simis?

La branca dels primats que originà els homínids es considera que se separà de la que donà origen als orangutans, ximpanzés i goril·les ara fa uns deu milions d'anys. Això vol dir que ara fa uns deu milions d'anys hi havia d'haver un primateu o simi que presentés les característiques adequades per ser-ne l'avantpassat comú. Però fins ara no es tenia cap fòssil que es pogués assegurar que fos d'un animal que complia les condicions de poder-ho ser. No cal dir que molts paleontòlegs furgaven per trobar-ne restes. La majoria creia que havia de ser a l'Àfrica on apareixeria aquest ancestre comú, si bé una minoria encara deia que podria haver estat un europeu, sobretot després d'haver trobat el fòssil d'un primateu de mida gran a Grècia, l'*Ouranopithecus macedoniensis*, que en podia ser un antecessor.

Però uns japonesos han desenterrat a l'Àfrica unes restes fòssils d'un estrat de fa precisament deu milions d'anys que són clarament d'un primateu que sembla presentar les característiques postulades per l'avantpassat que es buscava. Ha estat l'equip de la universitat de Tòquio, dirigit per Yutaka Kunitomo, que al jaciment de Nakali (Kenya) hi han trobat onze trossos d'ossos i una mandíbula del *Nakalipithecus nakayamai* (així l'han anomenat)

Afars (Etiòpia), el *Chororapithecus abyssinicus*, poc més antic que el de Nakali. Un paleontòleg espanyol, Manuel Domínguez-Rodrigo, que treballa a la gorja d'Olduvai (Tanzània), hi veu una prova segura de l'origen africà del nostre avantpassat comú amb els ximpanzés. «Ara ja tenim més d'un candidat», diu, «avantpassat dels primats i podem dir que l'evolució dels simis fins als homínids va ser cosa exclusivament africana». I és que les circumstàncies especials de l'Àfrica d'aquella època ho feien possible.

Nosaltres ho direm: com en totes les coses de la ciència observacional, no es poden fer afirmacions massa absolutes. Deixem-ho com a tant sols probable i prou.

que té unes dents que, analitzades curosament, presenten característiques comunes als homínids i als grans simis. Pels ossos a més es veu que era un gran simi. Es pot donar per segur el que pretenen els japonesos?

Ni ells mateixos ho posen com a definitiu. Però que això contribueix a refermar com a més probable que l'origen dels homínids i grans simis va ser l'Àfrica és innegable. També hi ajuda a formular aquesta afirmació el fet d'haver-se trobat el 1882 les restes d'un altre gran simi als

Actualitats científiques
Per Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

Panorama actual de la Paleontologia

Tots els humans que formem la humanitat actual som d'una mateixa espècie. D'això, no en dubta ningú. Fins i tot hi ha qui ha dit que és molt artificial diferenciar-nos en races perquè totes tenen tant en comú que els detalls que ens fan diferents no són variants que arriben a ser diversificadors racials. És del tot anticientífica una ideologia racista. Tots som *sapiens* moderns, o sigui *sapiens sapiens*.

També ens diu la paleontologia que hem estat la darrera aparició d'homínids sobre la Terra, després dels anomenats *sapiens* arcaics i dels de Neanderthal. La dissensió entre autors comença a l'hora de determinar el nostre avantpassat comú i el moment exacte de fer-se present aquest nostre llinatge.

Dades de la paleontologia

La primera troballa a Europa de representants fòssils de la població humana moderna va ser el 1868 a França, al refugi rocallós de Cro-Manyó (Cro-Manhon en occità, Cro-Magnon en francès) de Les Eisiacs de Taiac (Salarès, Guiana). Era una sepultura de cinc individus almenys: un de mitjana edat, dos barons adults més joves, una dona i un nen, enterrats amb instruments, armes i ornaments propis de la cultura dita aurinyaciense. La datació es calculà que corresponia a una edat compresa entre 35.000 i 20.000 anys. Ara s'ha fixat en 30.000. Després, el 1888, es trobaren més restes fòssils molt semblants a Chancelade, també a l'Occitània francesa. Troballes posteriors han estat de moderns europeus anteriors: dos cranis a Mladec (actual República Txeca) amb instruments de la cultura aurinyaciense de 31.000 anys i una mandíbula i elements del crani a Pastera cu Oase (Romania) de 36.000.

A l'Àfrica les troballes corresponen a èpoques més endarrerides. L'«home de

53 L'aparició de l'«Homo sapiens sapiens»

Rodèsia» trobat el 1921 (capítol 50) a Zàmbia i certament anterior a fa 125.000 anys ja presenta algunes característiques d'home modern. Id'entre 130.000 i 90.000 anys en són tinguts els fòssils de Hopefield (Sud-àfrica), Omo i Ngaloba (Tanzània) i Klasies River Mouth (Sud-àfrica), i d'entre 75.000 i 60.000 els de Border Cave (també Sud-àfrica), a més d'eines d'indústria considerada d'home modern trobades a diversos llocs, com Katanda (Zaire) de fa 89.000 anys.

A Israel, a les grutes de Skuhl i Tabun de la muntanya del Carmel, als anys trenta es descobriren uns fòssils esquelètics considerats també d'home modern, i a 2,5 km de Natzaret a Jafel Qafzeh, primer restes el 1935 i després uns esquelets el 1975 del mateix tipus. La controvèrsia vingué a l'hora de la datació: s'oscil·là per als del Carmel entre 80.000 i 33.000 anys i per als de Qafzeh se'n donaven 100.000, que es consideraren excessius. Més tard s'hi ha aplicat el mètode de la termoluminescència i també la ressonància d'espín electrònic i s'ha vist que els del Carmel tenen 60.000 anys, igual que els neandertalencs que també s'hi trobaren, i entre 87.000 i 74.000 per als de Qafzeh.

Tot això ha suggerit que els *sapiens sapiens*, sorgits de l'Àfrica s'haurien desenvolupat primer al Pròxim Orient i haurien vingut a Europa, fa uns 40.000 anys. Per això alguns han anomenat «Protocromanyó» el de Qafzeh.

A Austràlia el 1976 es trobaren unes restes esquelètiques d'aspecte totalment modern datades pel mètode del carboni-14 de fa 26.000 anys. Vol dir que també hi arribaren ja força aviat. I a Indonèsia hi ha

detalls que fan dir que hi devien arribar fa uns 60.000 anys.

Una altra troballa, i ben desconcertant, ha estat la de l'octubre de 2004: a la cova de Liang Bua de l'illa de Flores (Indonèsia): s'hi trobaren un crani i ossos de fa 18.000 anys amb unes característiques diferents de l'home actual. El volum cranial, de 830 cm³, i la poca llargada del fèmur corresponen a un individu de 1,06 metres d'alçada. Què dir-hi? La cultura que acompanya les restes és la dels *sapiens* d'aquella mateixa època, però no sembla de la mateixa espècie. Se l'ha anomenat *Homo floresiensis*. Podria tractar-se d'un individu amb un trastorn de naixement? Sembla que no perquè posteriorment a la primera troballa, a un nivell corresponent a uns 12.000 anys, l'australià Mike Morwood ha trobat més restes del tot semblants a les primeres: una mandíbula, dues tíbies, un fèmur, dos radis, una ulna, una escàpula, una vèrtebra i ossos del peu, i un cas patològic col·lectiu no es veu pas probable. Per això la incògnita de l'origen d'aquest grup humà es manté.

On i quan s'originà el «sapiens sapiens»? Què hi diu la genètica?

Hi ha hagut dos corrents d'opinió: l'evolució multiregional, que deia que els diversos grups haurien sorgit a les mateixes àrees on ara són, i l'evolució uniregional, que afirma que s'originà en un punt concret i després s'expandí. La gran majoria d'autors avui opten per la segona. Els genetistes la tenen per segura. I hi ha consens a dir que el punt d'origen ha estat

l'Àfrica, d'on passà a Àsia i després a Europa. La teoria que ho afirma s'anomena la d'«Out of Africa».

La primera idea d'aplicar la genètica a l'estudi de l'expansió de la humanitat data del 1918. Es féu pels grups sanguinis sense resultat fiable. El 1964 Luigi Cavalli-Sforza i Anthony Edwards repetiren l'estudi, ampliat el 1988, i s'arribà a la conclusió que la separació del tronc africà es produí fa uns 100.000 anys. Estudiant l'ADN mitocondrial de 47 individus procedents de cinc regions del món, el professor Allan C. Wilson amb Rebecca Cann i Mark Stoneking arribaren el 1987 a la conclusió que la «mare Eva» (així ho digueren) era africana i havia viscut fa uns 200.000 anys. La doctora Linda Vigilant amb tests més rigorosos arribava el 1991 a la mateixa tesi de l'Eva africana amb el resultat d'una antiguitat d'entre 249.000 i 166.000 anys. I, amb el mètode d'analitzar els cromosomes Y de 1.062 dones de 21 zones mundials diferents, la col·laboració de 14 centres científics (entre els quals la Unitat de Biologia Evolutiva, dirigida pel professor Bertranpetit, de la Universitat Pompeu Fabra) s'arribà el 2000 al resultat que, efectivament, l'Àfrica havia estat el bressol de la humanitat actual però que la separació havia d'haver estat més recent: fa uns 60.000 anys. Com que tant aquest mètode com l'anterior eren estadístics aquests resultats no poden donar una precisió gaire alta. El mateix Bertranpetit digué que la discrepància de conclusions obtingudes amb l'ADN dels mitocondris i amb el cromosoma Y no havia de ser cap problema.

Què dir-hi, doncs? Sembla que es pot tenir com a altament probable que l'home modern tingué un origen africà pels volts d'ara fa entre 160.000 i 100.000 anys i que inicià la irradiació cap a Àsia farà uns 60.000 anys per venir a Europa pels volts de fa 40.000 anys.

PROGRAMACIÓ ESPECIAL SETMANA SANTA

TELEVISIÓ

2

Dijous Sant18.00 *Sants Oficis*

Missa del Sopar del Senyor des de la catedral de l'Almudena (Madrid).

Introducció de Mons. Santiago García Aracil, arquebisbe de Mèrida-Badajoz. Comentaris a càrrec de Javier Valiente, sotsdirector d'*El día del Señor*.

19.45 *Processó*

Des d'Orihuela (Alacant).

Comentaris a càrrec de Juan Carlos Ramos, director d'*El día del Señor*.

Divendres Sant17.00 *Sants Oficis*

Celebració de la Passió des de la catedral de l'Almudena (Madrid).

Introducció de Mons. Braulio Rodríguez Plaza, arquebisbe de Valladolid. Comentaris a càrrec de Javier Valiente.

19.00 *Processó*

Desd'Orihuela (Alacant). Comentaris a càrrec de Juan Carlos Ramos.

21.10 *Via Crucis amb el Papa*, des del Coliseu de Roma.

Comentaris a càrrec de Ramón Juliá.

Dissabte Sant23.00 *Sants Oficis*

Vetlla de Pasqua de Resurrecció.

Introducció de Mons. Julián Barrio Barrio, arquebisbe de Santiago de Compostel·la. Comentaris a càrrec de Javier Valiente.

Diumenge de Pasqua08.45 *Buenas noticias TV*

Programa de la comunitat evangèlica.

Director: José Pablo Sánchez Núñez.

09.00 *Shalom*

Programa de la comunitat jueva.

Director: Benito Garzón.

09.15 *Islam hoy*

Programa de la comunitat musulmana.

Director: Mohamed Chakor.

09.30 *Con todos los acentos*

Directora: Delfina Simón.

10.00 *Últimas preguntas*

«Salvados por la esperanza.»

Entrevista a Pablo Domínguez, degà de la Facultat de Teologia de San Dámaso.

Què és l'esperança? Tenim motius per a l'esperança? De quina manera influeix en la nostra salvació? En aquest Diumenge de Resurrecció volem parlar de l'esperança a partir de la recent encíclica *Spe salvi*, de Benet XVI.

Directora: M. Ángeles Fernández.

10.25 *Testimonio*

«El valor de la familia.»

Una família de Toledo, amb dos fills petits, adoptats, i compromesa en diferents activitats diocesanes, ofereix el seu testimoni de fe en la vida diària. Director: Isidro Catela.

10.55 *Santa Missa*

Des de la basílica de Sant Pere de Roma, missa de Pasqua de Resurrecció oficiada pel papa Benet XVI i benedicció *Urbi et Orbi*.

Comentaris a càrrec de Ramón Juliá.

33

Diumenge 2310.15 *Signes dels Temps*

Magazín sobre temes d'Església que inclou diferents seccions com ara reportatges, entrevistes, comentaris de llibres, comentari de l'Evangeli, secció de cinema, etc.

Dirigit per Francesc Rosaura.

tvm 21

20.00 Retransmissió de la Processó del Divendres Sant.

Més tv Cada diumenge

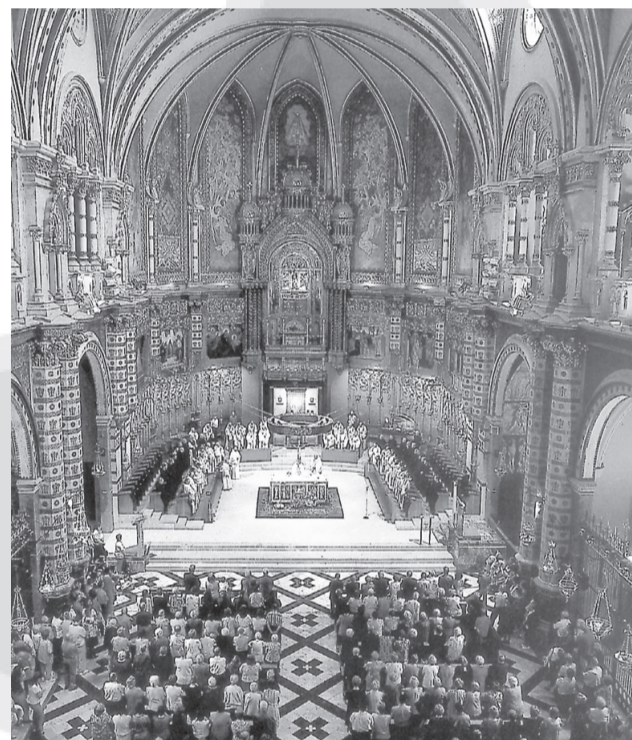
Els quatre vents

Espai escrit i dirigit per Mons. Jaume Pujol que s'emet cada diumenge a les 10.00, 12.00 i 14.00 hores. El programa també s'emet pel Canal Reus TV a les 8.30 i es repeteix cada quatre hores.

Camí de Vida, magazín setmanal que produeix la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social de la diòcesi de Girona, presentat per Jordi Callejón i M. del Mar Ribé. S'emet per: Televisió de Girona, diumenges i dilluns, a les 9 h; Televisió de L'Escala, dissabtes i diumenges, a les 11.30 h; Televisió de Lloret de Mar, diumenges, a les 8.30 h; Televisió de Tossa de Mar, dissabtes i diumenges, a les 22.00 h; Televisió de Banyoles, dissabtes a les 8 h i diumenges a les 20.30 h; Canal Nord de Figueres, diumenges a les 11 h; Televisió Costa Brava, diumenges a les 22.45 h.

us ofereix en directe des de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat

de dilluns a diumenge, a les 7.30 h, la pregària de Laudes

Cada diumenge, a les 11.00 h, la Missa conventual

ràdio principat

■ Barcelona 106.6 ■ Tortosa 90.1 ■ Lleida 91.5
 ■ Tarragona 100.6 ■ Garraf 96.8 ■ Cerdanya 104.4
 ■ Catalunya Central 93.7 ■ Vic 91.3 ■ La Seu d'Urgell 105.0
 ■ Girona 103.4 ■ Andorra 107.5

www.radioestel.com

RADIO

20 de març, Dijous Sant

08.00 Laudes des de la basílica de Santa Maria de Montserrat
 18.00 *Coneixes Jesús* (especial)
 19.00 *La taula de l'Evangeli*
 19.30 Missa des de la catedral de Barcelona
 21.00 Radioteatre: *Hamlet*

21 de març, Divendres Sant

08.00 Laudes des de la basílica de Santa Maria de Montserrat
 15.00 Sermó de les 7 paraules
 16.30 *La taula de l'Evangeli*
 17.00 Acció litúrgica des de la catedral de Barcelona
 18.00 *Coneixes Jesús* (especial)
 21.00 Radioteatre: *Hamlet*

22 de març, Dissabte Sant

08.00 Laudes des de la basílica de Santa Maria de Montserrat
 21.00 Radioteatre: *Hamlet*

23 de març, Diumenge de Resurrecció

8.30 Laudes des de la basílica de Santa Maria de Montserrat
 10.00 *Tot sardana*
 11.00 Missa des de la basílica de Montserrat
 18.00 *La taula de l'Evangeli*
 18.30 *Església viva*
 19.00 Missa des de la catedral de Barcelona (en diferit)
 21.00 Radioteatre: *Hamlet*

24 de març, Dilluns de Pasqua

21.00 Radioteatre: *Hamlet*
 22.00 *Cova de Country*

MARÇ ÉS EL MES CONSAGRAT AL PATRIARCA SANT JOSEP

Internet

• **SEMINARI.**— El Seminari Metropolità de Sant Ató, de l'Església de Mérida-Badajoz, ha inaugurat una pàgina web (<http://seminario.meridabadajoz.es>) per donar a conèixer les seves activitats i materials que puguin ser emprats per aquells que treballen a la Pastoral Vocacional.

Setmana Santa

• **BUTSÈNIT.**— **Dijous Sant**, a les 21.15, processó del Sant Crist i la Dolorosa.

• **ALCARRÀS.**— **Dijous Sant**, a les 22.00, processó del Sant Crist amb el cant del *Miserere*.

• **SANT MARTÍ DE LLEIDA.**— **Dijous Sant**, a les 24.00, des de la parròquia de Sant Martí sortirà la processó del silenci organitzada per la Confraria del Sant Crucifix de la Casa d'Andalusia i Germandat del Silenci. Recorrerà els carrers del barri antic.

• **GERMANETS I GERMANETES DE L'ANYELL.**— **Dijous Sant**, a les 7.00, ofici monàstic; a les 9.15, adoració al Santíssim; a les 12.30, ofici monàstic; a les 18.00, gran entrada; a les 18.30, eucaristia de la Cena del Senyor; a les 20.00, acció de gràcies; a les 23.00, Passió de Jesús. Getsemaní; a les 2.00, Passió de Jesús. Prendiment; **Divendres Sant**, a les 9.00, Passió de Jesús. Procés; a les 11.30, Passió de Jesús. Crucifixió i mort; a les 15.30, Passió de Jesús. Celebració de la Creu; a les 20.00, ofici de la sepultura de Jesús; **Dissabte Sant**, a les 8.00, ofici del descens de Jesús als inferns; a les 22.00, Vetlla Pasqual; **Diumenge de Pasqua**, a les 7.00, ofici de la Resurrecció; a les 12.00, missa de Pasqua; a les 19.00, missa del

vespre de Pasqua. Parròquia de Sant Jaume, c/ Ferran, 28 - Barcelona.

• **CATEDRAL DE SANT FELIU DE LLOBREGAT.**— **Dijous Sant**, a les 19.00, celebració de la Cena del Senyor, presidida pel bisbe Agustí Cortés; a les 22.00, hora santa; **Divendres Sant**, a les 10.00, ofici de lectures i laudes; a les 17.00, celebració de la Passió del Senyor, presidida pel bisbe; a les 20.00, via crucis a la plaça de la vila; **Dissabte Sant**, a les 10.00, ofici de lectures i laudes; a les 22.00, Vetlla Pasqual, presidida per Mons. Cortés.

• **CATEDRAL DE BARCELONA.**— **Dijous Sant**, a les 19.30, eucaristia; a les 21.30, completes; **Divendres Sant**, a les 10.00, ofici de lectura i laudes; a les 15.00, adoració de Jesús crucificat, sermó de les Set Paraules predicat per Mn. Josep Anton Arenas, canonge de la seu; a les 17.00, acció litúrgica de la Passió i mort del Senyor; a les 18.30, via crucis; **Dissabte Sant**, a les 10.00, ofici de lectures i laudes; a les 22.00, Vetlla Pasqual; **Diumenge de Pasqua**, a les 10.45, cant de laudes a l'església de Sant Sever (c/ Sant Sever, 11); a les 11.30, eucaristia a la catedral presidida pel cardenal arquebisbe i benedicció papal.

• **SANTUARI DE SCHOENSTATT.**— Celebracions de Setmana Santa: **Dijous Sant**, a les 19.30; **Divendres Sant**, a les 16.00; **Dissabte Sant**, a les 22.00; **Diumenge de Resurrecció**, a les 12.30. Passeig del Prado, 10 - Vallldoreix, tel. 936 748 962.

• **VIA CRUCIS.**— **Divendres Sant**, a les 10.30, via crucis «Camí de pregària al cor de la ciutat», organitzat per les parròquies de Sant Ramon de Penyafort i Mare de Déu dels Àngels, de Barcelona. Comença a la parròquia de Sant Ramon i segueix el seu recorregut per Rambla Catalunya i carrer València fins arribar a la parròquia dels Àngels. Més informació: tel. 932 150 237 i 932 152 730.

• **PONTIFÍCIA I REIAL GERMAN-**

DAT I CONFRARIA DE NATZARENS ENTRE. PARE JESÚS DEL GRAN PODER I MARIA SANTÍSSIMA DE L'ESPERANÇA MACARENENA.— **Divendres Sant**, de 17.00 a 22.30, processó amb el recorregut següent a Barcelona: pl. Sant Agustí, c/ Hospital, pla de la Boqueria, la Rambla, c/ Santa Anna, av. Portal de l'Àngel, c/ Arcs, av. Catedral, pl. Nova, c/ Boters, c/ Pi, pl. Pi, c/ Cardenal Casañas, pl. de la Boqueria, c/ Hospital i pl. Sant Agustí.

SANTUARI DE MONTSERRAT

✓ **MUSEU DE MONTSERRAT.**— El 29 de març, a les 16.30, visita comentada a l'exposició «Mirades: Casas i el retrat, Rusiñol i el paisatge». Més informació: www.montserratvisita.cat.

• **LA PASSIÓ.**— **Divendres Sant**, a les 19.00, a la parròquia de la Mare de Déu del Carme de Lleida, escenificació de la Passió a càrrec del Grup Teatral TOAR.

• **SANT ENTERRAMENT.**— **Divendres Sant**, a les 21.00, la processó del Sant Enterrament sortirà de l'església de la Sang (c/ Sant Antoni de Lleida), organitzada per la Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i presidida pel bisbe Xavier Salinas.

• **GRANADELLA.**— **Divendres Sant**, a les 22.30, acte de davallament de la creu i processó del Sant Enterrament.

Barcelona

• **MUSEU GEOLÒGIC DEL SEMINARI.**— Quart cicle de conferències sobre «Qüestions plantejades per la cosmologia actual» que pronunciarà Mn. Francesc Nicolau (sotsdirector del Museu Geològic i professor emèrit de Filosofia de la Natura a la Facultat de Filosofia de la URL). El 25 de març, a les 18.30, *Els forats negres i els seus interrogants*. Sala Sant Jordi del Seminari, c/ Diputació, 291 - Barcelona, tel. 934 541 600.

• **CRISTIANISME I JUSTÍCIA.**— El 25 de març, a les 19.30, tertúlia mensual *Primera plana* amb Lluís Sols (catedràtic d'història, IB). Més informació: c/ Roger de Llúria, 13 - Barcelona; tel. 933 172 338, fax 933 171 094, a/e: info@

Alba residència d'àvies

Torre de 24 places només per a dones a Sarrià-Sant Gervasi a 10 minuts del centre de la ciutat Estades curtes i llargues Centre de dia, també els festius Visiteu-nos sense compromís! **Tel. 932 039 740, Isabel** web: <http://www.albaresidencia.es> a/e: info@albaresidencia.es

fespinal.com, web: www.fespinal.com.

• **TORNAR A CREURE.**— Si de vegades penses... la fe que vaig aparcar fa anys potser ara m'ajudaria a viure. Si de vegades penses... hi ha gent que té fe, potser jo també podria. Vine a conèixer «Tornar a creure», el 25 de març, de 20.45 a 22.00, a la parròquia de Santa Cecília (passeig Sant Gervasi, 66 - Barcelona).

• **AMICS DELS CLÀSSICS.**— El 25 de març, a les 20.30, al Centre Cultural Besòs (pl. Josep Tarradellas, s/n - Sant Adrià de Besòs), concert didàctic *Parelles famoses*, amb Lola Chirals i Josep Juan Pardo, oboès, i l'Orquestra de Cambra Amics dels Clàssics. Dirigeix: Joan Palet i Dalmases; el 27, a les 19.00, concert del Quartet «In nobis». Hi interpretarà peces de Haydn i Beethoven al carrer Ausiàs Marc, 26, 8è - Barcelona.

• **COSMOCAIXA.**— El 26 de març, a les 19.00, xerrada sobre *Micos molt humans: (teoria de la ment comparada)*, amb Laurie Santos (directora del Laboratori de Cognició Comparada, Yale Medical School, EE.UU.); del 15 d'abril al 20 de maig, a les 19.00, curs *Envellir saludablement II*. Més informació: www.laCaixa.es/ObraSocial.

• **CERCLE LA SALLE.**— El 27 de març, a les 18.30, el grup de teatre representarà l'obra *Tres escriptors, tres contes*. Més informació: plaça del Nord, 14 - Barcelona, tel. 932 181 077 i 690 378 450, a/e: mariano.magaz@terra.es.

• **ENTESA JUDEO-CRISTIANA.**— Organitza el 27 de març, a les 19.45, la conferència *Descripció de Terra Santa y de Jerusalem por viajeros judíos medievales*, amb José Ramón Magdalena Nom de Déu, professor de la UB. Sala Sant Jordi del Seminari Conciliar de Barcelona, c/ Diputació, 291.

• **CAIXAFORUM.**— El 27 de març, a les 19.30, xerrada sobre *Què guanyem amb la globalització? Els beneficis del comerç*, amb David E. Weinstein (catedràtic d'Economia Internacional, Universitat de Columbia, EUA.); el 29 i 30, a les 17.30 i 12.00, respectivament, concert de Luca Domenicali i Danilo Maggio; el 30, a les 19.30, concert de Trio Lom amb obres de Schubert i Brahms. Av. Marquès de Comillas, 6-8 - Barcelona, tel. 934 953 945, web: www.laCaixa.es/ObraSocial.

• **CENTRE CRISTIÀ DELS UNIVERSITARIS.**— El 28 de març, a les 21.00, projecció de la pel·lícula *El experimento*, al carrer Villarroel, 81, baixos - Barcelona. Més informació: tel. 933 233 368.

• **III CONVENCIO DE CATÒLICS I VIDA PÚBLICA.**— Organitzada per la Universitat Abat Oliba CEU i l'Associació Catòlica de Propagandistes amb el tema *Les arrels cristianes de Catalunya*: el 28 de març, a les 19.00, acte d'obertura amb el cardenal arquebisbe de Barcelona Lluís Martínez Sistach. Presideix l'acte Pedro Sols, secretari del Centre de Barcelona de l'ACdP,

BASILICA DE LA MERCÈ

ADORACIÓ CONTINUADA AL SANTÍSSIM SAGRAMENT

Per iniciativa de l'Adoració Nocturna Femenina, durant el temps de Pasqua es durà a terme a la ciutat de Barcelona l'Adoració al Santíssim Sagrament en diverses parròquies i comunitats, de forma continuada (quan acaba una comença l'altra), des del 26 de març fins al 25 de maig, solemnitat del Corpus Christi. L'obertura d'aquesta iniciativa tindrà lloc a la **Basilica de la Mare de Déu de la Mercè** el dia 26 de març, dimecres de Pasqua, a les 10 del matí, amb la celebració solemne de l'Eucaristia. El Santíssim quedarà després exposat tot el dia fins a les 19.30 h. S'invita els barcelonins a secundar aquesta iniciativa que enguany tindrà com a motiu especial fer créixer l'amor al sacerdot i que s'emmarca dins els objectius del Pla Pastoral de la Diòcesi, ja que l'adoració perllonga la vivència profunda de «l'Eucaristia dominical, font i cim de la vida cristiana».

ADORACIONS DE LA PRIMERA SETMANA:

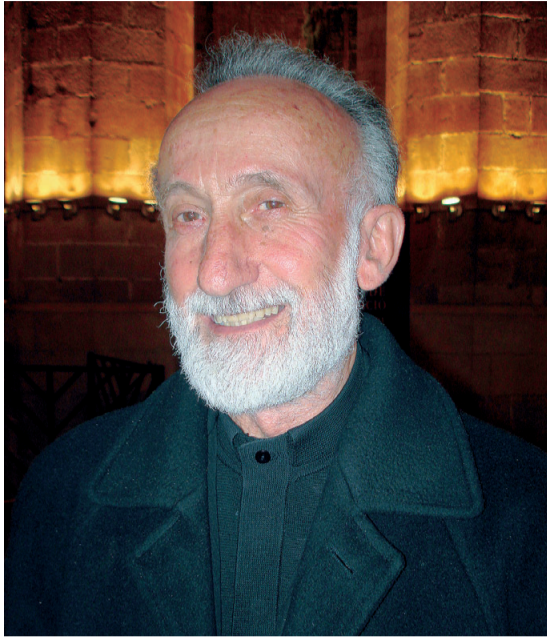
✓ **Religioses Adoratrius d'Horta**
C/ Salses 12 - De les 8 h del matí del dijous 27 de març a les 24 h del divendres 28 (nit inclosa).

✓ **Capella Marcús**
C/ Carders 4 - Dissabte 29 i diumenge 30 de març, de 8 a 22 h, i dilluns 1 d'abril, de 8 a 20 h.

Fa 35 anys que viu entre els gitanos, al servei de l'evangelització d'un poble marcat profundament per les injustícies socials i la marginació. Tot i que sempre serà «paio», el P. Luigi M. Peraboni, de 73 anys, fa anys que viu, parla i concep la vida al més pur estil gitano. Enmig d'aquest poble, mira simplement de fer present Déu. Juntament amb el P. Mario Riboldi, també és promotor de la causa de canonització del beat espanyol Ceferí Jiménez Malla.

P. Luigi M. Peraboni, religiós barnabita inculturat al poble gitano

«Molta gent no entén la meva missió amb els gitanos»

—Què el va dur a inserir-se tan profundament en el poble gitano?

—Aquesta bogeria només té sentit si es fa per Déu. És ell qui em va cridar fa 35 anys i qui fa possible aquesta missió apostòlica enmig del poble gitano. En cas contrari, aquesta aventura hauria estat impossible, mai no podria haver viscut amb ells tant de temps sense pertànyer al seu poble. De totes maneres, no vaig ser jo el primer que vaig prendre aquesta opció, sinó el P. Mario Riboldi, que fa 55 anys que viu amb el poble gitano. Un dia, quan es va trobar casualment amb un grup de gitanos, es va preguntar: qui parla de Déu a aquesta gent? Qui els explica la Bíblia? I així va començar un apostolat que actualment continua plenament vigent.

—En què consisteix exactament la seva missió?

—Juntament amb dos sacerdots catòlics més, ens ocupem de l'atenció pastoral dels gitanos de diferents llocs d'Itàlia. Compartim la fe i la vida amb els gitanos. Vivint entre ells, ho compartim tot, i molt especialment el que per a nosaltres és més important de tot: Déu. Creem petites comunitats, que de vegades són molt petites, de tres o quatre persones, on llegim plegats la Bíblia, la comentem, celebrem els sagraments, preguem... La nostra missió

enmig d'aquest col·lectiu és bàsicament parlar de Déu. Per dur a terme aquesta tasca d'evangelització hem elaborat també la *Bíblia narrada per als gitanos*. També hem traduït l'Evangeli de Marc en 5 llengües, i diferents salms en 6 o 7 llengües.

—La seva missió és itinerant, com ho és el poble gitano?

—Tot i que viatgem constantment per tot Itàlia, estem establerts en un petit poble de Milà, que curiosament és el meu poble de naixement. Vivim en un terreny propietat dels gitanos. Fins i tot comptem amb un contenidor transformat en capella. Tots els dies hi celebrem una missa i almenys ens vénen tres persones. No s'ho creurà, però aquests feligresos eren uns lladres enormes que es van convertir al santuari de Medjugorje. Ara van cada dia a missa, resen el Rosari i dejenen dos dies per setmana.

—Viuen vostès amb els gitanos?

—Sí, és clar! Jo dormo en una furgoneta, un altre sacerdot en una *roulotte* i el més jove en una caravana, que és la que fem servir els estius per viatjar per Europa a l'encontre del poble gitano i, si pot ser, descobrir també vocacions religioses.

—Per què és tan necessària una pastoral específica per als gitanos?

—Perquè la mentalitat del gitano és

molt diferent de la nostra. Jo he trigat 20 anys a entrar en aquest món i fer-me una mica a la idea de com viuen i s'expressen, de com conceben la vida i la mort... Per això sentim que l'Església encara no ha rebut prou sensibilitat per evangelitzar aquest poble. Són un poble marginalitzat i per això reben l'ajuda de Càritas i de l'acció social, però encara no hi ha una veritable evangelització inculturada.

—Sense ser gitano, què li ha aportat viure tants anys enmig d'aquest poble?

—Moltíssim! Hi ha companys sacerdots i religiosos que no entenen aquesta crida i encara menys que pugui viure així. Em diuen que estic una mica boig! Parlo com ells, visc com ells... Només li dic que mai no porto les claus de res. Els gitanos ens donen roba, sabates, aliment, de tot. Ens consideren més pobres que ells. He après a simplificar el llenguatge, també en l'expressió religiosa i litúrgica; a contentar-me amb poc, amb l'essencial, a adaptar-me a l'imprevist, amb gran atenció per les persones.

—Se sent més gitano que paio?

—La veritat és que jo sóc paio i sempre seré paio, tot i que un paio que intenta estimar-los en nom de l'Església. No ha estat fàcil la inculturació, i no sempre he estat vist amb bons ulls. No obstant això ha estat decisiu el fet que jo sigui sacerdot. Ells senten una gran estima pel sagrat, i per això ens respecten molt. Ells saben que jo sóc aquí per Déu i això ho valoren molt.

Samuel Gutiérrez

Reflexions postelectorals

Joan Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

No sé qui va dir, fa temps, que ens cal avançar amb l'evangeli en una mà i amb el diari en l'altra. Era una bona manera de dir que la nostra fe cristiana s'ha d'encarnar en la vida de cada dia i fer-la fermentar com un llevat. També, és clar, escoltar-la, reflexionar-hi, discernir-ne els senyals.

Aquest és un bon consell per al moment postelectoral que vivim. La pregunta seria: per damunt dels interessos —legítims— dels partits i més enllà de simples anàlisis polítiques o sociològiques, què ens deixen veure els resultats electorals respecte dels valors humans més profunds i des de la perspectiva de l'evangelització? Què ha dit la nostra societat? Ens trobem, de fet, amb una macroenquesta a les mans que no ens ha costat res de fer-la. Observem-la.

En el nostre àmbit català, han estat tres les principals qüestions en joc: el factor social i econòmic, l'estructuració territorial de l'Estat, el sentit més profund i àdhuc transcendent de la vida humana i dels seus valors. En cada un d'aquests apartats, els criteris evangèlics i el seu desenvolupament a través de la doctrina social catòlica assenyalen drets i deures, obren opcions, marquen límits... Són, substancialment, la nostra proposta cristiana de vida. Una proposta de vegades coincident amb els resultats electorals, de vegades no gaire, de vegades gens.

Socialment, sembla clara la voluntat dels electors d'anar cap a una societat més justa i afavoridora dels més febles. Això és positiu. Ara cal que els més votats compleixin. Sobretot en campanya electoral, solen caure en dues temptacions. La de fer promeses contradictòries, com que hi haurà menys impostos i, alhora, més serveis socials... I la de pretendre compensar el fracàs social, quan els números no surten, amb demagògia ideològica de caràcter permissiu.

Pel que fa a l'estructuració equitativa de l'Estat, el nostre electorat ha optat per la via possibilista. Era minoritària, segons els resultats, l'opció pel conflicte i el trencament. Ara correspondrà als qui han obtingut la confiança de la majoria de no frustrar-la, sinó d'administrar-la amb lucidesa i sentit de la responsabilitat. Hi ha feina a fer. Les frustracions són perilloses: el que no ha passat un dia, pot passar un altre. D'altra banda, aquests resultats haurien de ser, per a molts, una lliçó de realisme.

I arribem al que és per a nosaltres el punt nuclear: el sentit de la vida i els seus valors més profunds i àdhuc transcendents. Una vegada més se'n fa evident allò a què ja m'he referit en articles recents: la nostra, la de l'Església, ara i aquí, és una situació de missió. Alegrem-nos dels punts lluminosos, de matriu cristiana, que resten en la nostra gent. I treballem evangèlicament per fer-los créixer. No ens amarguem amb voluntarismes extemporanis: anunciem la bona nova. No seran un estat, unes lleis, una cultura... els que faran créixer la fe. Seran els convertits a Jesucrist els qui esdevindran la nova sal que donarà sentit als estats, a les lleis, a les cultures. És aquesta la nostra veritable esperança.

Cassià Maria Just

Ha mort un dels abats més carismàtics del monestir de Montserrat. Durant més de vint anys Cassià Maria Just va estar al capdavant de la principal comunitat benedictina de Catalunya, una part dels quals durant la dictadura. En aquella època difícil va saber defensar els principis democràtics, els drets humans i la catalanitat, al mateix temps que va saber mantenir la posició de Montserrat com a santuari i cenobi de referència per als cristians de Catalunya i de bona part d'Europa. Els darrers anys, ja com a abat emèrit, encara va crear la fundació que porta el seu nom per ajudar les persones amb discapacitat en la seva integració sociolaboral. Ningú no pot dubtar, per tant, del balanç altament positiu del seu abadiat i de la seva obra.

Algunes de les idees i opinions del pare Just evidentment podien ser discutibles i no sempre eren coincidents amb les de part de l'Església. Ara bé, el que no es pot posar en dubte és que estaven inspirades per l'esperit evangèlic i pel més sincer amor a Jesucrist. D'aquí que, malgrat tot, mantingués el seu parer i ho fes sempre amb una gran coherència. Servem el seu record.

Eduard Brufau